

Úvodník Editorial	Úvodník Jiří Růžička	2
Co-miks Diff & Rence	Roz & Díl Vojtěch Dvořák	2
Murallòn Robert Jasper and Stefan Glowacz did climb „The great forgotten wall” in Patagonia.	Murallòn Robert Jasper	3
Free sólo 8b+ "Kommunist" Crazy guy, Alex Huber made 8b+ free solo at „Schleier”. When is he gonna stop this game?	Free sólo 8b+ "Kommunist" Alex Huber	10
Ski Down Pallavicini About the first famous Czech ski-down route at Gross Glockner.	Ski Down Pallavicini Pavel Pospíšil	12
Paklenica – "Cupido" 8a Luboš Mázl and Marcel Toman climbed "Cupido 8a" at Kroatian Paklenica.	Paklenica – "Cupido" 8a Pavel Žofka	14
Grand Pilier d'Angle Several April days in the massif of Mt. Blanc.	Grand Pilier d'Angle Petr Čelechovský	18
Pozvánka do Labáku! New hard routes in Labské údolí.	Pozvánka do Labáku! Tomáš Sobotka	20
Lví normálkou na Matterhorn Classical route at Matterhorn is out. What about Leon ridge?	Lví normálkou na Matterhorn Jiří Přidal	21
Thajsko není jenom Ton Sai The famous Ton Sai is not the only climbing area in Thailand. Some other climbing or bouldering tips in this popular Asian country.	Thajsko není jenom Ton Sai Jan Koubek	24
Horolezte! Every beginning is difficult, and climbing is no exception...	Horolezte! Jaroslav Drbohlav	27
Psychohra: Nováčci mají těžký život One of the reasons for making new routes is simple – losing the right way.	Psychohra: Nováčci mají těžký život Jakub Turek	28
Cesta nahoru IV What is the best way to improve your climbing. (Part 4)	Cesta nahoru IV Rostislav Tomanec	32
ČHS News from the Czech Mountaineers Association.	ČHS Martin Mellan	34
Jakým způsobem by mohl ČHS nejlépe podpořit sportovní lezení? How to support our sports-climbing scene, the ČHS ex-coordinator for climbing competitions writes.	Jakým způsobem by mohl ČHS nejlépe podpořit sportovní lezení? Vlasta Volák	35
Kýbl From our readers.	Kýbl Jiří Veselý	36
Knihy New books	Knihy V. Procházka, J. Růžička, T. Roubal	36
Matroš Climbing gear.	Matroš R. Matýšek, V. Procházka	38
Vildovo okénko Phenomenal Vilém glosses contents of the previous issue.	Vildovo okénko Vilém Pavelka	42
Tatry High Tatra's walls – Žltá stěna (2.169 m).	Tatry Jozef Gurník	44
Galerie Info section. (Piz Ciavazes - 2.836 m)	Galerie Jiří Novák	46
A jdi... Go for it...	A jdi... T. Roubal, J. Kuhn-Gaberová, R. Tomanec	49
Info Some information about climbing in Tuolumne Meadows.	Info Tomáš Roubal	52
Závody Competitions	Závody R. Tomanec, K. Macas, Houmy, J. Tojnar	54
Hovory z Montany Epilogue	Hovory z Montany Tomáš Roubal	60

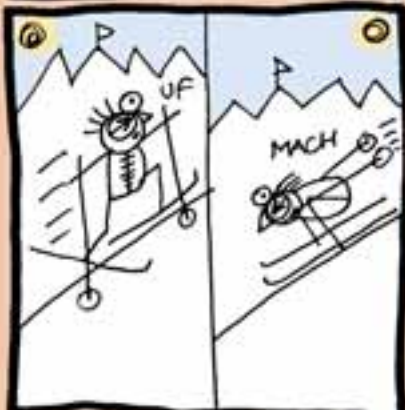

Titulní strana
Luboš Mázl, Gerovit 7a, Paklenica
foto: Pavel Žofka

ROZDĚL TENTOKRÁT HARD CORE

SKIALPOVÁ SEZÓNA

HARD CORE

DVA MLADÍCI ZE STÁTU COLORADO OPĚT V AKCI

10. DEN VE STĚNĚ. 5. DEN BEZ H₂O. V A5!

PROBLÉM MLADÉHO CLIMBERA

VVVV? VYHOODIL VOMÁČKA VOLÁKA VEN? ŠEUFAS UDELA HUSARSKÝ KOUSEK! FUNGUJE JEHO TEORIE? V PRAKCI? KAM ODJEL ŠPEK S DOMEČKEM? UŽ SI LETOS LEZ?

→ VŠECHNY SOKOLÍKY NA PRAVOU RUKU SE MI ZDAJÍ SILNĚ NADHODNOCENE! A CO STARŠÍ A ZKUŠENÍ HOROLEZCI?

WATT!

JIŘÍ RŮŽIČKA

Večer na bouldrovce kdesi za Brnem. Zchvácení borci se válejí na dopadišti, ti, co ještě můžou (nebo si to aspoň myslí), dávají poslední pokusy končící tu zády, tu kopyty zabořenými až k parketám. Čekání na jaro a teplou skálu. Ale co pak s těmi „odskoky“, že? Nemusí být zrovna na podlahu, co takhle parádní výlet a cestou vzít hlavou polici? No jasně, přilba to jistí! Chlapíci v Sasku to věděli už před padesáti lety a naši žasli nad šumným vzlínáním starců v tehdejších „kusech roku“. Přes jasnou převahu nad obtížemi jim hlavu zdobila tapetovaná cyklistická přilba. Taková ta kožená, s vatelínem vycpanými proužky. K dobovým pumpkám a bosým nohám docela pěkně ladila.

Pchá, zpátky do současnosti, v kapse zvoní mobil.

„Hurá, tady Vašek Širl. Čouče, tak jsem si tuhle ve Schmilce dal nějaký sedmáčko, že jako to bych měl umět, vo co jde, a najednou ti jsem byl pět metrů nad kruhem, spára ani na žabu, ani na pěst, pak se nějak roztáhla ještě víc, ale na klíč ani náhodou, no docela jsem v mém věku znervózněl. Zajistit to nešlo ani vyhlášeným uzlem snovejch rozměrů. Tak tam čumím a přemejšlím a přišel nápad! Docela neotřelej – si myslím. Protože hlavou se žívím, pravda, měl jsem na ní přilbu. A šup ji z palice, usadil jsem ji do toho hnízda, co bylo i na bambuláka malý, provázal smycí – člověče, hned mně těch pár kroků ke kruhu připadlo snadnější! To jistič čuměl, když to vyndával! Hlásím to jako příspěvek k otázce, zda lézt na skalách s přilbou, či ne. Tvrdím jednoznačně ANO! A to i tehdy, když lezci hlava nepřipadá až tak důležitá. Takže tradá!“

Chlapíci padají do měkkého dál, bandasky se nalévají a už to vidím, jak po vyjití Montany zmizí z obchodů přilby ještě před sezónou. Konečně – co víme, třeba se toho chytí i nějaký český výrobce a na podzim budou k dostání víceúčelové pokrývky hlavy se zpevněnou částí na zapnutí presa. Hm, pak že jsou mobily pitomost!

Watt

Murallòn

● Prvovýstup severním pilířem, „Ztracený svět“

V Patagonii je tato hora někdy nazývána „Velká zapomenutá stěna“ a slibuje právě takovou směs skály a ledu, o jaké jsme snili už několik let. To, co nás nejvíce lákalo, bylo hlavně velké dobrodružství v člověkem nepoznané krajině.

Murallòn

Casimiru Ferrarimu, králi patagonského lezení, to trvalo čtyři expedice, než vystoupal k vrcholu. Po dlouhém čekání pod stěnou vystoupili spolu s Paolem Vitalim a Carlem Aldé fantastickou severovýchodní hranou. Ferrariho hodnocení znělo jednoznačně: „Jestliže mne Cerro Torre hluboce poznamenalo a Fitz Roy byl technicky nejtěžší, Murallòn byl nesnadnou zkouškou mých psychických a fyzických schopností.“

Dodejme jen, že už v roce 1961 dosáhli členové britsko–chilské expedice míst, kde je vrchol, ale nikdy se nedozvěděli, jestli skutečně stanuli na nejvyšším místě hory. Pro ty, kteří dělají skutečný prvovýstup, je to vždycky nejasné.

Poslední dny před našim odjezdem rychle ubíhaly. A my jsme stále neměli sbaleno. Většina výzbroje ležela vyskládána na podlaze Stefanovy garáže. Která část výbavy bude nezbytná a která by měla zůstat doma? Jak se správně rozhodnout, když přesně nevíme, co nás čeká? Zároveň jsme věděli, že úspěch výpravy záleží na tom, že s sebou musíme mít právě jen to, co budeme potřebovat. Jedinou věcí, kterou jsme si mohli být jisti, bylo špatné počasí, které nás v Patagonii čeká. Před deseti lety jsem vylezl na Cerro Torre. Bylo k tomu zapotřebí dvou výprav, tří měsíců času a nepočítaně lezeckých pokusů. Deset let vymaže spoustu vzpomínek, zejména těch špatných. Nebo že by lezec snící o nádherných patagonských věžích nemyslel na to nepřijemné, co jej čeká?

Marallòn se zdál ještě méně předvídatelný než Cerro Torre. Jednak je situován tak, že jsou zde pověstné bouře ještě divočejší, ale hlavně, do předpokládaného basecampu jsme museli vše potřebné nést asi padesát kilometrů. Žádní jaci jako v Himálaji. A to byl skutečný problém. Nemohli jsme se nabalit s tím, že nepotřebné věci necháme v táboře na úpatí stěny. A tak jsme prošli ještě jedním kolem přebalování. Každý nadbytečný gram musíme nechat doma. Nehledě na pečlivé přípravy, naše zavazadla měla výraznou nadváhu. To si vyžádalo další vyjednávání a zvláštní poplatky, takže když jsme po nekonečném letu dorazili do města Calafate, byli jsme zralí na bankrot.

Další špatná zpráva na sebe nedala dlouho čekat. Na zdejší poměry netypické počasí způsobilo, že ledovce byly úplně holé. Má smysl táhnout s sebou po ledové pláni lyže a sáně? Jenže jak jinak dostaneme každý 100 kg materiálu a jídla do base campu? „Koukneme a uvidíme“, byla v tu chvíli jediná možná odpověď.

Napřed přešlo celou noc, pak začalo sněžit. Zima se pomalu vkrádala do našich spacáků s tím, jak venku sílil vítr a měnil se v hurikán. Další den, kdy jsme nemohli nic dělat. Počasí bylo horší, než jak jsem si je pamatoval. A s každým ztraceným dnem naše pochyby rostly. Když se konečně Murallòn objevil mezi mraky, náš fotograf Klaus Fongler řekl nahlas to, na co jsme všichni potichu mysleli. „Tam se nikdy nedostaneme!“ Nepříznivé počasí a námaha z tahání těžkého nákladu pomalu ubíraly naše síly ještě než

jsme dosáhli úpatí stěny a začali jsme vůbec lézt. A nehledě na to, hora byla celá pokryta ledem. Vypadala nedotknutelně, jako velký nedobytný hrad.

Pět dní jsme byli uvězněni v Refugio Pascale. Opouštěl mě optimismus. Poryvy větru přicházející prasklým oknem dávaly tušit, co za počasí je tam venku. Když jsme sem přišli, každý chtěl odejít tak rychle, jak jen to bylo možné. Takhle jsme si „refuge“ nepředstavovali. Kovové pláty sešroubované na holé zemi, několik prkenných postelí, pár starých plynových bomb a konzerv. To bylo vše. Pomyslel jsem si, že tady nebudeme schopni vydržet dlouho.

S postupem času jsme si to tady ale svým způsobem oblíbili.

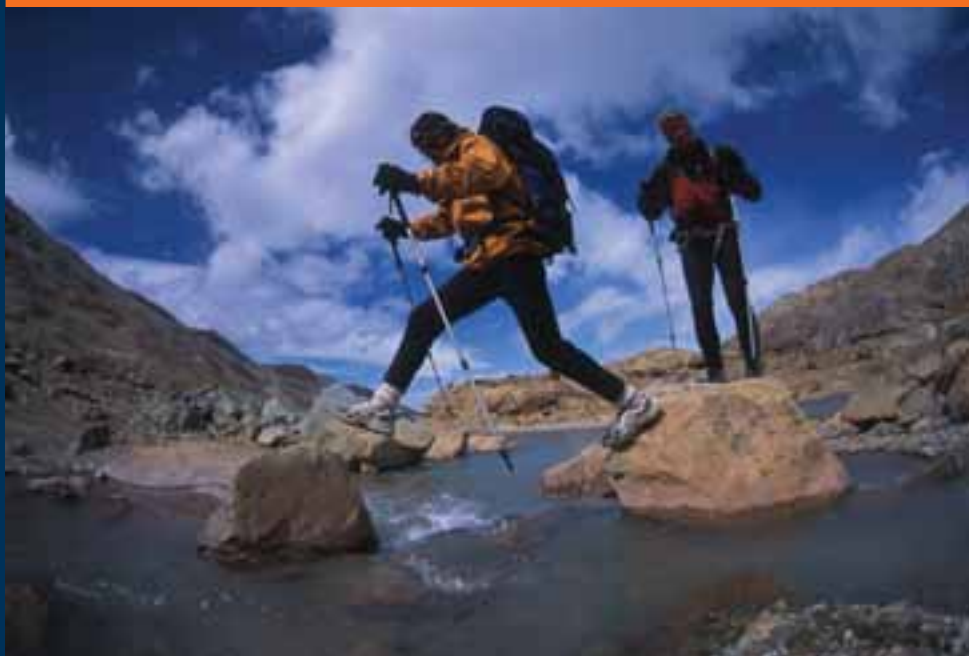
Když se soustředíte na základní biologické potřeby, zjistíte, že k přežití potřebujete poměrně málo. Začal jsem se cítit lépe a lépe. Poslouchali jsme déšť a vítr tam venku a byli jsme šťastní, že jsme v suchu a máme co žvýkat. I když je to jenom instantní jídlo. Náš cíl, vrcholek Murallónu, se jenom občas objevil v mracích a po pár sekundách zase zmizel. A právě to dělalo horu zajímavější. S každým ztraceným dnem jsem se cítil víc a víc okouzlen.

Nějak jsme si ten malý prostor, který sám sebe nazýval chatou, oblíbili. A malá myš, která nám ujídala z našich zásob, k tomu patřila. Bylo nemožné zlobit se na toho malého zloděje. Rozhodli jsme se žít jako komunita, dokud jedna noční příhoda naše soužití neukončila. Večer jsme zapomněli uklidit kus salámu a v noci nás probudilo spokojené myší pomlaskávání. Stefan proto hodil salám do hrnce. Jenomže myš se nehodlala vzdát. Počůrala mou goretexku a elegantně skočila za salámem. Stefan přikryl hrnce pokličkou. Jenomže co teď? Myš tam přece nemůže zůstat napořád. Klausovi, našemu fotografu, definitivně došla trpělivost. Vyskočil ze spacáku, vzal hrnce a začal s ním silně třást. Jako prvotřídní barman někde v Hollywoodu.

●

Vítr, led a sníh ovládaly náš život. Byli jsme v zajetí přírodních živlů, které se ukazovaly v té nejextrémnější podobě. Bylo velmi těžké najít nějaký úkryt pro náš tábor. Několikrát se nám zdálo, že se blížíme snad přímo do centra hurikánu. Bylo čím dál jasnější, že jsme si k lezení vybrali to nejhorší místo na Zemi.

Kdykoliv se počasí na pár hodin umoudřilo, museli jsme si pospíšit. Každý batoh vážil 35 kg, a tak jsme museli jednu etapu urazit celkem třikrát. Dřina se zdála nekonečná, přesun přes ledovec Upsala nám trval 15 dní. Původní plán urazit tuto vzdálenost najednou se sáněmi vzal za své. Holý ledovec pokrytý trhlinami a ledovými výčnělky byl prostě nesjízdný.

Často jsem myslel na to, co tu vlastně dělám – nebyl jsem schopný nalézt nějakou kloudnou odpověď. Jasně bylo jenom to, že lamentování mi nepomůže. A tak jsme se zaměřili vždy na další krok, další krátkodobý cíl a na nic jiného nemysleli. Často jsem si vzpomněl na naše dlouhé himálajské expedice. Už vím, jak se museli cítit naši nosiči. Víم, že nemá cenu myslet na svou situaci. Jediné, co můžeš udělat, je snažit se beze vzteku či zloby udělat další krok.

Znovu přišla bouře. Tentokrát bylo čekání ještě nepohodlnější – na moréně na vzdálené straně ledovce. Další týden uplynul v čekání. Pak se počasí trochu vylepšilo, takže jsme dosáhli úpatí stěny. Kvůli tomu jsme tři týdny tahali náklad jako mezci.

Base camp jsme museli připravit tak, aby byl chráněn před větrem. A tak jsme osm hodin tvrdě kopali v extrémně tvrdém a místy ledovém sněhu, než se nám podařilo vyhrabat sněhovou jeskyni. Vítejte v base campu! Další den jsme odpočívali, ostatně zmožené ruce ani nedovolovaly nic jiného. Nehledě na permanentně špatné počasí jsme každé ráno vyhlíželi známky zlepšení. Nic! Zdálo se, že nemáme šanci. Náhle, večer 1. prosince začaly mraky klesat. Počasí začalo vykazovat známky stability. To byla naše šance. Ve spěchu jsme sbalili vše potřebné, uvažovali jsme o každé skobě či friendu. Na sedáky nacvakáme pouze to nejnnutnější. V plánu jsme měli vylézt severním pilířem co možná nejrychleji a v alpském stylu. 1.100 metrů převýšení v neznámém terénu. Tím, že se rozhodujeme vylézt vše v jednom dni, definitivně nastavujeme vlastní krky. Ale je to jediná šance, jak dosáhnout vrcholu. Rychlost znamená bezpečnost, obzvláště zde v Patagonii. To jsem se naučil už před léty na Cerro Torre.

Tu noc jsme toho moc nenaspali. Rozpouštěli jsme sních, vařili a připravovali materiál, což nám zabralo příliš mnoho času. Po pár hodi-

nách spánku nás o půl druhé vzbudil budík. Konečně! Dlouhé týdny jsme čekali na tuhle chvíli. Jak jsme se těšili na okamžik, kdy se počasí na čas umoudří! Teď se zdá, že podmínky by mohly být dobré.

Posnídali jsme a okolo třetí jsme vyrazili. Za půl hodiny jsme u nástupu. Tady se loučíme s naším kameramanem Sebastianem Tischlerem, který měl v plánu točit náš výstup z ledovce.

Jedinou možností jak dosáhnout vrcholu bylo lézt co nejrychleji a sledovat nejsnazší linii výstupu. Spolu s Klausem, našim fotografem, jsme se ve třech pustili do lezení. Napřed jsme stoupali šikmo doprava, kde jsme narazili na pilíř. Po chvíli jsme dolezli na velkou sněhovou terasu. Dlouhé období špatného počasí zhoršilo podmínky ve stěně. Stěna byla pokryta sněhem, všechny spáry byly vysněžené, jediný možný postup byl s mačkami a cepíny. Ve stínu byla neuvěřitelná zima. Po chvíli hledání jsme se zaměřili na severovýchodní stranu pilíře. Vypadala lezitelně a slibovala brzký příchod slunce. Čekalo nás mixové lezení. Doufal jsem v rychlý postup, ale jako obvykle lezení vy-

padalo lehčí, než se potom ukázalo. V delikátní M7- délce jsem málem vypadnul, když se urval odštěp, za který jsem zavěsil cepín. Další M8 byla naštěstí dobře odjistitelná friendy a hexcentry. Zatímco jsme pomalu postupovali, čas utíkal. Když už se stane, že v Patagonii svítí slunce, všechno začne tát. Začaly padat kameny.

V další fázi cesty na nás čekala skalní pasáž. Vedení se ujal Stefan. Lezl po mokré skále a nadával na led a sníh. Vůbec jsem mu nezáviděl. O kus níž bylo těžké lézt po skále s mačkami a cepíny. V lezečkách to musí být těžší a nebezpečnější. Jak jsme se dostali přes ledová místa ve stěně pro mne zůstane záhadou. Jsem si ale jistý, že to byla Stefanova brilantní lezecká technika, která ho ochránila před posledním výkřikem. Když lezl, začal jsem si uvědomovat všechny možné důsledky případného pádu a zranění tady „na konci světa“. Žádná pomoc nepřicházela v úvahu. To by byl totální průšvih!

●
Další délka nás přivedla znovu k ledu a já se ujal vedení. Fantastický mixový terén nabí-

zel lezení do M6+ a vyžadoval mé plné soustředění. Postupně ale obtíže cesty ustávaly. Brzy jsme dorazili na vrchol pílře. V dálce jsme mohli vidět chilské fjordy. Mlha začala stoupat. Bylo to špatné znamení? Vždyť počasí vypadalo tak stabilně! Po příkrém sněhu jsme konečně vylezli na vrchol. Silný vítr nás udeřil do tváří.

Tak se nám to podařilo! Obejmuli jsme se a začali se radovat. Po týdnech tahání nákladu a stresujícího čekání v bouřích jsme to dokázali! Začali jsme si uvědomovat, že všechno to úsilí bylo pro tento moment nutné. Zvláštní chvíle v životě horolezce.

Čas neúprosně ubíhal. Zbývaly nám čtyři hodiny denního světla. Chtěli jsme po severozápadní straně hory rychle slézt na ledovec a přes sedlo po něm dojít do base campu. Počasí stále vypadalo dobře. Náhle se začala zvedat mlha, která se

do té doby rozprostírala hluboko pod námi.

Po dvou stech metrech sestupu nás překvapila sněhová bouře. Několik neúspěšných pokusů najít cestu a je nám jasné, že odtud vede jen jediná cesta. Slanit tudy, kudy jsme vylezli nahoru. Pomalu, krok za krokem, se v bouři vracíme na vrchol. Díky tomu, že jsou ještě vidět naše stopy, víme, kudy jít. Naštěstí vrchol vyčníval nad mraky pokrývající okolí. Tak rychle, jak jen to bylo možné, jsme sestoupili na vrchol pilíře. Tady se setmělo.

Zatlukáme skoby a slaňujeme do noci. Byl to přímo let do tmy, posvěcený všemi našimi skobami, hexcentry a smyčkami, které jsme nechávali na štandech. Lana se při stahování stále zachytávala o skálu, takže jsme museli, více či méně jištění, lézt zpět a uvolňovat je.

Manévry byly velice nebezpečné a náročné na čas. Třáslí jsme se zimou a vysílením

a pokaždé se modlili, aby šla lana bez potíží stáhnout. Kolem půlnoci jsme sestoupili na sněhovou terasu v půli stěny. Tady už vichr dosahoval síly hurikánu. Následovalo dalších osm slanění. Byli jsme už skoro na zemi, když se nám v převisu kousla lana. Všichni tři jsme za ně tahali, ale lana se vůbec nepohnula. Skutečně dobře zauzlovaná. Tady mohl pomoci pouze kapesní nůž. Naštěstí se nám podařilo vysvobodit kus lana. Ten nám umožnil sestoupit na sněhový svah. Poté, co jsme po něm slezli, už jsme dosáhli lehkého terénu.

Úplně zničení jsme se po ledovci dověkli do naší jeskyně. Za námi bylo 26 hodin nepřetržitého lezení a slaňování ve „Ztraceném světě“. A my jsme věděli, že vzpomínky na „velkou zapomenutou stěnu“ zůstanou v našich myslích navždy.

Robert Jasper
foto: Klaus Fengler

Prvovýstup:

Murallön severní pilíř
„Ztracený svět“
1.100 metrů převýšení, led
a mixy do M8, skála do
VII+ (5.10c)

„Schleier“ je už asi dvanáct let mou oblíbenou lezeckou oblastí. Dá se zde dobře zalézt a je tu hezky. Prostě vše pohromadě. Zkrátka poté, co se vrátím odněkud z cest, nikdy netrvá dlouho, než se dotknu převísleho vápence. Tady znám každý chyt, každý pohyb ve všech cestách.

Prostě zde zažívám opravdové potěšení z lezení, když člověk cítí, že je skutečně silný a zná cestu, kterou leze. No, a pak je tu samozřejmě ještě jeden důvod, proč to tady miluji. Lezení zde je pro mě něco jako „být doma“ a to mi dává nutnou sebedůvěru k nalezení vlastních limitů.

Free sólo 8b+ "Kommunist"

Free sólo přelez cesty „Kommunist“ je takovým limitem. 22 metrů dlouhé, převísle a silové lezení. Klíčové místo je asi deset metrů nad zemí, přímo nad několika kameny. To je dost na to, abyste vůbec nepřipustili ani minimální riziko pádu, zvláště když nepoužijete bouldrovací matrace.

Free sólo? Proč vlastně?

Pro mě je to hledání vlastních limitů. Po sólovém přelezu cesty „Opportunist“ jsem věděl, že jsem ještě úplně nedosáhl své hranice v lezení. Na druhé straně se obávám toho, že určující je čas. Přece jenom s každým dalším rokem je těžší pohybovat se ve výkonostním sportovním lezení.

Upřímně řečeno, mé lezecké schopnosti nesahají o moc výše než je „Kommunist“, nemám tedy nijak velkou rezervu. Ani po čase intenzivního tréninku v cestě nepřelezu cestu vždy pouze za příznivých podmínek, a když jsem čerstvý – může být jisté, že se mi přelez podaří.

Ale po mnoha sólovýstupech už vím, jak má mysl a tělo v obdobných situacích fungují. To mi dovoluje snížit rezervy na minimum.

20. dubna. Už asi v osm ráno jsem na místě. Jsem sám a počítám, že budu sám. Nikdo by mne neměl rušit a já bych svým výstupem neměl rušit nikoho jiného. Rozehřívám se, několik boulderů a je mi jasné, že má síla stejně jako podmínky jsou perfektní. 9.00 – jsem připraven. Už už začínám lézt, když se najednou objeví turista. Čekám.

Kratší rozhovor. Po pěti minutách se rozhodnu do toho jít, i když nejsem

sám. Abych zaměstnal svého pozorovatele, dávám mu do rukou svou videokameru, která už byla nachystána. Bez toho, že by přesně věděl, co bude filmovat, zaujímá náhodný turista pozici. Po chvíli jdu do toho.

Je chladno, suchá kůže na prstech umožňuje perfektní držení skály. Poprvé si maglajzuji ruce asi v sedmi metrech. Po krátké přestávce pokračuji v lezení. Trojprstovka, potom dvouprstovka, spodák, šikmá hrana, pouze několik málo chytů na pěti klíčových metrech. Dlouhé tahy vyžadují silové lezení a nedávají mi žádnou šanci myslet na to, co právě dělám.

Ani na dalším oddychovém místě nečekám dlouho. Zbývajících deset metrů je asi za 7c, chci to mít za sebou. Znovu si maglajzuji ruce a vydávám se lézt. O chvíli později jsem nahoře.

Krátký výkřik, rychlé slezání dolů vedlejší sedmičkovou cestou. Můj kameraman mi třese rukou a říká, že musím být bláznivý chlapík.

Široce se usmívám, jsem si jistý že, nehledě na jeho komentář, pořádně neví, co před chvílí filmoval.

Alex Huber
foto: Heinz Zak

kvíz

Obrázky zachycují mne a Alexe, lezoucí sólo. Najděte dva podstatné rozdíly.

Správně! Alex leze s pytlíkem a já ne!
P.S.: Můj výkon je sportovně hodnotnější!

Jan „Autsajd“ Puš, foto: Dag a Heinz Zak

Pallavicinirinne,
50 až 60°, severní stěna
Grossglockneru (3.798 m)
16. 4. 2004
První český sjezd
Aktéři: Marek Holubec,
Pavel Pospíšil

Ski Down Pallavicini

Ležíme na vyhřáté silnici, Marek popíjí dneska už asi pátý šumivý multivitamín, já líně pozoruji své nohy, kterým týdenní nepřetržitý pobyt v zapařených přezkácích evidentně nesedl. Čekáme stopa na silnici, po které nejedí žádná auta, jsme na Grossglockner Hochalpenstrasse v čase její zimní uzavírky. Do mysli se vtírá zvláštní pocit opuštěnosti v porovnání s letní sezonou, kdy tu pro tisíce aut a motorek denně pomalu ani nemůžete sesednout z kola, nad námi nás pozoruje stádo kamzíků, pod námi svištějí budují svoje letní sídlo lásky, no prostě romantika. Idylu kazí jenom vidina tří hodin pochodu po asfaltu s baťohama velikosti almary a lyžemi na zádech až do vesničky Heiligenblut, kde se na parkovišti jako pěst na oko vyjímá naše vozidlo, které nás odveze zpátky domů.

Po dvou hodinách marnosti se rozhodujeme pro ústupný manévř, strávíme tady ještě jeden den v místním luxusním winterraumu, celou dobu s sebou táhnou flašku rumu, tak je asi nejlepší čas ji otevřít a trochu zapařit. Důvod k oslavě je tentokrát pořádný, dneska ráno jsme sjeli Pallaviciniho kuloár v severní stěně Grossglockneru (3.798 m).

Myšlenka sjezdu ve mně hlodala už asi 6 let, umocněná okolnostmi prvovýstupu, kdy si markrabě Alfred Pallavicini vymínil vylézt tuhle strhující linii, najal si vůdce a snad i nejsilnější lesníky z okolí, kteří mu do ledu vysekali více než 2.500 stupů, po kterých 18. srpna 1876 vylezli nahoru. Tahle historika je pro nás fascinující. Podle informací Ivy Filové a pánů ze serveru *bergsteigen.at* se první sjezd podařil už v roce 1961 rakouské dvojici Gerhard Winter a Herbert Zacharias, kteří však použili speciální zkrácené lyže. Prvosjezd na normálních lyžích zajel 11. července 1971 Michael Zojer. Po něm sjeli kuloár ještě Slovinci, (4. 6. 1978) Franci Mrak a Lado Vidmar. Prvním snowboardistou v kuloáru byl 1. 6. 1992 Matej Kežžar, což byl na dlouhou dobu poslední známý sjezd až do 4. 5. 2003, kdy

cestu sjela pětice slovenských jezdců Martin Jurík, Peter Závodský, Bohuš Štofán, Rasťo Križan a Iva Filová jako první žena vůbec.

Naší realizaci pořád něco stálo v cestě, buď vlastní strach, nebo nedostatek vhodných termínů, nebo obojí. Rozhodnutí padlo vloni po sjezdu Nemeckého rebríku, vybrali jsme jarní termín a šli do toho. Sněhu dost, lavinová situace číslo dvě a naše kárka si to šine směr Lienz. Celou cestu doufáme, že bude zprovozněn úsek silnice až na Franz Josef Höhe, ale závora na mezistanici lanovky v Heiligenblutu nás utvrzuje o pravém opak. Realita dvanácti kiláků ve skeletech s veškerou bagáží po asfaltce je drsná, ale naše odhodlání je tentokrát nezlomné. První noc trávíme na Glocknerhausu (2.150 m), usínáme takřka okamžitě a spíme nepřetržitě patnáct hodin jako nemluvnata, to všechno jako následek probdělé noci a Velikonoc na Zvoničce v Krkonoších, ráno nás vítá modrá obloha a nových 10 cm sněhu. Na F.J.H. doplňujeme tekutiny z okapu, traverzujeme ledovec, kde teplota na sluníčku dosahuje vražedných hodnot. Leje z nás jako z konve a čeká nás tisíc výškových metrů ke Glockner bivaku, který se nám pro příští dny stane domovem. Konečně máme taky možnost nakouknout do naší cesty, nadšení moc nejsme, jelikož většinu kuloáru pokrývá tmavý vodní led, takže to vypadá spíš na brusle než na skialpy. V půli cesty se počasí razantně mění, nastupují mraky z údolí a všude okolo je neproniknutelná difuze. Bivak nacházíme jen díky výškoměru, svalíme se na kavalce a čekáme na čtvrtou ranní, jestli se náhodou neudělá hezky.

Neudělalo. Přiznám se, že jsme ani moc nebyli našťvaní, protože vidina celodenního flákání na matracích byla pro tuto chvíli lákavější než Pallavicini. Dali jsme se trochu dohromady, zírali do mlhy, vařili snůh, sledovali, jak se vyvíjí tlak a hodovali. Do mysli se nám vkrádala vidina tří úplně hnusných

dní, což pro letošní zimu nebylo nic neobvyklého. Tlak však stále stoupal a k večeru se mlha začala barvit víc do modra. Ve čtyři ráno bylo jasno, nebe plné hvězd, jenom v údolí se převalovaly temné mraky, které hrozily postupem do naší polohy. Bylo rozhodnuto – posnídáme a vyrazíme.

Cesta od bivaku k nástupu trvá asi půl hodiny, vyhýbáme se trhlinám a se znepokojením sledujeme údolní mlhu, jak se stále nemůže rozhodnout, jestli nás navštíví nebo se rozpustí, neustále přemýšlím o slovech jako inverze či difuze. Z letargie mě probere až přelézání trhliny v nástupu do kuloáru, kde je víc než metr prašanu, kterým se pomalu, ale jistě brodíme nahoru. Cesta je skutečně hodně ledová, to jsme nečekali, veškerý sníh, který na ni spadne, skončí právě v násypu, spodní štěrbina je mimořádně úzká, tak pět metrů šířky při sklonu 60° bude celkem nářez. Koukám dolů na spodní séraky a přemýšlím, kam by člověk doplachtil, kdyby udělal při sjezdu chybu. Pokud až k nim, bylo by to asi špatné. Prašánek však dokáže člověka celkem dost zabrzdit, takže jsme celkem v klidu a štěrbinu máme úspěšně za sebou, lezeme volně, každý dvě zbraně a mačky. Kvůli ledu jsme plánovali dojít kam to jen půjde a pak dát sjezd, nyní se před námi po pravé straně vine úzká prašanová rampa široká tak 5 až 10 m a hluboká skoro půl metru, která je stabilní, a světe div se, není pod ní led. Jenom na sebe koukneme a jde se dál, sněhová linie se táhne až úplně nahoru, pouze ve střední části je asi 50 m trochu podivných, kdy se pod nánosem sněhu objevovala známá temná barva, kde mačky zvonily a nebořily se jako obvykle. Asi za necelé tři hodiny jsme na konci kuloáru, dál pokračuje mixový žlábek do štěrbiny mezi Malým a Velkým Glocknerem, který se z pochopitelných důvodů nejezdí.

Čeká nás morálově asi nejtěžší část sjezdu, musíme vyměnit jistotu železa za lyže a hůlky, cvaknutí do vázání v takovém sklonu nic moc. Nejhorší je však ten pocit leh-

kosti a až možná přílišné volnosti, jakou pociťujete tváří v tvář šluchtě pod vámi. Počasí je ideální, mraky v údolí se rozplynuly, panuje azuro a naprosté bezvětří. Odhodlávám se k prvnímu oblouku, vzhledem ke sklonu a charakteru sněhu budememe muset začátek asi skákat. Následuje chvilka rozmýšlení, pak rozjezd, odraz a čekání na to, co se stane při dopadu. Prašánek moc nedrží, asi metr jsem odjel s vrchní vrstvou, dá se to ale ustát a pokračuju dál. Horní pasáž je skutečně strmá, s narůstajícím počtem oblouků však získáváme víc a víc na jistotě, střídáme pořadí, fotíme, rozdecháváme. Případám si jako v televizi, sníh se pod lyžemi v obloucích rozlétává a sype do údolí, všechno to jiskří v záři ranního slunce, je to asi to „nej“, co jsme kdy oba zažili. Po překonání kritického padesátimetrového úseku, kdy se stopa za jezdce povážlivě ledově leskne, následuje prostřední široká část, kterou si užíváme snad nejvíc – dá se jet rychle, rádius oblouků se zvětšuje, sníh rozšiřuje a létá na všechny strany, prostě paráda. Do závěrečné štěrbiny se řítíme skoro v euforii, kterou završujeme malým dropíkem a přeskočením nástupové trhliny.

Jsme dole, živí a zdraví, válíme se ve sněhu, trochu si zahulákáme, pográtulujeme a užíváme pocit, kdy nám začíná docházet, co že jsme to vlastně sjeli. Loudáme se zpátky k bivaku, vychutnáváme okolní ledovcové divadlo, pobalíme, zapíšeme do knihy a dáváme výškově 1.000 m bezchybný a nekonečný freeride až na ledovec, po kterém se pomalu došouráváme k silnici.

Těch prokletých dvanáct kilometrů asfaltové avantýry jsme nakonec zvládli překvapivě rychle, poslední ohlédnutí na Glockner se bohužel nekonalo, protože mraky zase stouply a bylo hnusně. Měli jsme kliku, potřebovali jsme jeden bezchybný den a ten jsme dostali. Nevím, komu za něj poděkovat, zčásti možná i duchu velkého šlechtice, že nás pustil do své krásné cesty.

text a foto: **Pavel „Pospecz“ Pospíšil**

P a k l e n i c a
" C u p i d o " 8 a

V Saltic teamu nám vznikla (asi ne náhodou) nová lezecká dvojka, která se nespécializuje jen na skalkařinu a písky, ale i na těžké sportovní cesty ve stěnách středních hor – Marcel Toman a Luboš Mázl. Uvidíme, jak jim to bude na společném laně šlapat a jak se jim bude dařit ve smělejších plánech. Koncem letošního dubna navštívili při své první společné akci nejznámější oblast v Chorvatsku – Paklenicu.

Lezecká oblast Paklenica je vlastně tvořena velkým kaňonem Velká Paklenica, který se nachází asi 3 km do vnitrozemí od Jadranu mezi Karlobagem a Zadarem. Hned vedle je další kaňon Malá Paklenica, který je sice lezecky bezvýznamný, ale taky pěkný. Oba kaňony jsou součástí Národního parku. Lezení je zde hlavně stěnové na více délek, a to po krásném neolezlém vápenci; spíše položeného a kolmého charakteru. Park je pod dohledem místních správců, za vstup se platí poplatek.

A právě zde Luboš s Marcelem předvedli koncem dubna velmi pěkný výkon. Jejich původním plánem bylo dodělán a přečlenění původní staré hákovačky v nejpřevisejší stěně Paklenice – Aniča Kuk. Cesta se nachází v nejpřevisejším koutu velké stěny, hned nalevo od takzvaného Klina. Marcel Toman již v této cestě byl a s Tomášem Sedláčkem si ji skoro celou na přečlenění připravil.

Hned na druhý den po přijezdu se ale kluci po nalezení do cesty shodli, že přečlenění této cesty čistě je zatím v oblasti sci-fi. Jedná se totiž o velmi těžké lezení na hranici klasifikace 8b až 8b+. Zejména ve čtvrté a páté délce se ocitnete v totálně převísle stěnce, kde je nějaké nacvičování a vymýšlení kroků dost obtížné. Takže došlo na vybrání jiné obtížné cesty. Volba padla na „Cupido“ v pravé části stěny Aniča Kuk. Cesta má 9 délek obtížnosti převážně 6c až 8a. Délka 350 m, jednotlivé délky jsou kolmé a převísle, krásně vynýtovány se super štandy. Autorem je známá dvojice A. Micheli a L. Ortolani, kteří mají v Paklenici na svědomí více pěkných cest.

Třetí den kluci našli do cesty, aby se seznámili s jejími obtížemi. Odpoledne už byli zpátky, slanili z půlky cesty se slovy: „Bylo to docela hustý, ty těžký délky, ale v druhé půlce už je to lehčí, tak to zatím balíme, to už dolezeme, ale zítra dáme volný den.“

Po velice vydařeném volném dnu, kdy proběhla konzumace demižonu místního vína a posledních zásob piva, se kluci vydali za svým cílem. Nebyli na tom až tak špatně, ale stejně se z první délky vrátili se slovy: „Na štandu strašná kosa, ani pěrovka nepomáhá, a těch lidí. To bychom tam zmrzli, než bychom se do toho dostali.“ Ona totiž přišla menší změna počasí, nádherné letní teplo vystřídal ochlazení s velkým větrem. A těch lidí na štandech! Cesty se totiž ve stěně Aniča Kuk různě kříží, takže některé štandy jsou společné.

Lezců se najednou v Paklenici objevilo hodně, hlavně Slovinců. On se to-

Luboš Mázl a Marcel Toman, Cupido, 8a

tiž příští víkend měl konat „Bigwall-speed Climbing“ – horofestival se soutěží v rychlostním lezení ve velkých stěnách, tak přijeli s předstihem, asi povzbuzovat své krajany.

Další den už byl lepší, kluci se v pohodě dostali do těžkých délek, ale asi únava už sehrála své, přelety se nedařily a ještě k tomu Marcel vylomil v nejtěžší délce klíčový chyt – velké madlo v převisu – a to hned nadvakrát. Prvně z madla podle svých slov udělal lištu

na jeden článek prstů a nakonec jenom oblinu na tření. Čímž obtížnost asi dost zhoustla, určitě na dobrých 8a+. Takže zítra poslední pokus, buď, a nebo. A jdem domů.

Poslední den zájezdu je pěkné počasí, asi nejlepší za celý týden, kluci vstali dost brzo, aby byli pod nástupem první. Odpoledne se vrací šťastný Luboš s tím, že je to tam, že to dal. Marcel ne, je trochu nešťastný: „Blbě jsem si to vymyslel, dělal jsem ty kroky úplně jinak, než předtím. Zvoral jsem to, aspoň že Luboš to dal čistě, moc krásná cesta.“

Takže sečteno a podtrženo: Luboš Mázl přešel na RP své první velice hodnotné 8a (či 8a+, jak cestu kluci ohodnotili po vylomení chytů v klíčové délce) ve velké stěně, Marcel byl přeletem velice blízko. Luboš i Marcel věří, že příště už budou úspěšní oba, mají spolu naplánovány další zajímavé lezecké výlety do velkých stěn. Takže jim budeme spolu s firmami Saltic a Singing Rock přát hodně úspěchů při dalších akcích.

text a foto: **Pavel Žofka**

Marcel Toman, Cupido, 8a

Grand Pilier d'Angle Mont Blanc

Výrazné rameno Peutereyského hřebene na Mt. Blanc nabízí jak ledo-mixovou poleznici v severovýchodní stěně, tak i žulové lahůdky obtížnosti VII+ A3 ve stěně východní. To vše ve výšce přes 4.000 m.

Andělský pilíř se stal dobrým tréninkovým terénem pro Bonattiho, který i zde předbíhá dobu. V srpnu 1957 se podepisují s Gobbim do východní, a v červnu 1962 s Zappellim do severovýchodní stěny. Výraznější aktivity se pilíř dočkal až za dalších 15 let. Čechoslováci nezůstávají s prvovýstupy pozadu a to hned v zimě! 1. – 6. 3. 1976, Červenka, Launer, Mižičko, Piaček, Švec, Tarábek, Severovýchodní pilíř. 19. – 22. 7. 1984, Jaro Jašek, Ondřej Pochylý, Direttissima východní stěny.

Stěna leží v odlehlé oblasti, nástup je objektivně nebezpečný, některé partie stěny jsou ohrožovány pádem séraků. Jak píše Griffin, jediná logická cesta pryč vede na vrchol pilíře a dalších 500 výškových metrů Peutereyským hřebenem přes vrchol Mt. Blancu. Na druhou stranu jde o pěkné lezení v pohádkově vzdušné stěně s neuvěřitelnými výhledy nebo spíše nadhledy na okolní štíty a masívy západních Alp. Prostě lahůdky.

Den první, 25/4/2004

– ve znamení správného načasování

V půl třetí ráno přeseďme přímo ze spacáku do prvního slanění ze zábradlí bivačovací chajdy Fourche. Přejít ledovce Brenva a výstup do Col Moore připomíná nerekreaci táborů Dálného východu. Ze sedla sestupujeme v pěkně tuhém firnu, ale loňské extrémně horké léto odvedlo i zde kus práce, podobně jako v celé severovýchodní stěně d'Angle. Poslední úsek sestupu je nutno slanit – další časový skluz.

Rozednívá se, jsme v kotli pod stěnou, vysoko nad námi visí séraky „brenvejské“ stěny Mt. Blancu. Co nejrychleji, než vyjde slunce, popolezáme do bezpečnějších partií severovýchodní stěny. A tady se to stalo. Odsedka cvaklá do šroubu, první paprsky slunce, napětí povoluje a s nimi povolily i svěrače. Naštěstí pro Toma, tentokrát kontrolované.

Jsmo v cestě pánů Dufoura a Frehela s přírodní variantou Boivin-Vallencant (TD+/ED1). Štípačným ledem se prokousáváme k přímému dolezu, ten je však naplánovaný až na zítra, to abychom si to pořádně užili. Hlavně ale proto, že v dalších délkách už nejspíš začne trochu přituhovat. Kdoví, jestli dál najdeme nějaký led, o místu na spaní ani nemluvě.

Den druhý – andělské lezení

Komíny, po stranách lemované hladkými plotnami, se zužují, ledu ubývá, převislá pravá hrana komína nás vytlačuje doleva do skály. Kousek pod námi se tvoří načechraná bílá peřina, z níž vykukují Jorasses, Matterhorn, Monte Rosa a kousek Grand Paradisa.

Vzpomínám na tatranského klasika: „...uděláš puf puf a jsi nahoře.“ Udělám puf puf a vytahuji z ledu zobák o 2 cm kratší. Uklidňuje mě ale vzpomínka na olezenou Piranhu drsňáka Pavla D., jejíž úroveň lze dosáhnout snad jen úplným odšroubováním hrotu.

Kolem druhé („pěkně“ jsme to trefili, pěkně) dolézáme na horní ledové pole, přímo pod sérak. Zbývá jej rychle obejít a vylézt pár set metrů ledového zrcadla. Druholezec vždy vyfasuje cepín-invalidu, což v extra tvrdém ledu stojí za to. Na vrcholu pilíře fouká docela ledový vítr, nicméně daří se nám vyhloubit luxusní bivač.

Den třetí – Mt. Blanc ve znamení dědy Mráze

Peutereyský hřeben je téměř celý ve vodním ledu, místy překrytým vrstvou sypkého pra-

šanu. Pomalu, ale jistě se kazí počasí. Jako již tradičně, kousek pod vrcholem Tomino chlapácky testuje šroub do ledu. Aby toho neměl málo, když se přehoupne přes vrcholovou hranu italského Blancu, půl metru před očima se zjevuje natržený, zamrzlý spacák a péřovka. Naštěstí bez majitele. Málem z toho byla další střevní příhoda.

Je půl deváté, stojíme na italském vrcholu a fučí kruté ledový vítr. Teď se dobré oblečení stává nutností. Není tu skoro žádný sníh, jen tvrdý led a skála. Snažíme se aspoň trochu zakopat přímo do hřebenové převěje kousek pod vrcholem. Konečně rozmrazujeme nohy. V převěji občas ďábelsky zapraská, následuje zkontrolování odsedky a po chvíli zasloužený spánek v pěkných 4.700 metrech.

Den čtvrtý – únava

Ráno se k větru přidává mlha, a tak oželíme snídani a co nejrychleji chvátáme na francouzský vrchol.

Z Tomových vzpomínek. „Vleču se to na laně, dávám pozor, aby nikde nezachytl, a najednou uvidím načúráno ve sněhu. ‚Z čeho ten darebák čůral, když jsme naposledy pili včera večer?‘, pomyslím si. O chvíli později uvidím druhý flek. Tak tohle už není možný, tady někdo byl. Odhozený obal od sušenek mě v tom utorzuje. Přicházím k čekajícímu Čeldovi.“

„Vyfotíme se.“

„Nepočkáme až na vrchol?“

„Tohle je vrchol, vím to, už jsem tu byl.“

„Oblý kus ušlapaného ledovce, nikde (pochopitelně, protože není kde) ani kříž. Tak tohle je vrchol Mt. Blancu? Sem se každé léto vlečou ta procesí? Jestli se ty vrcholy nějak nepřečeňují...“

Čeká nás sestup na Vallotku a dlouhé bloudění v mlze nad Bossonským ledovcem.

Z mlhy se nakonec vynoříme kousek nad ledovcem, ale je v tom háček – musíme projít asi 150 metrový úsek pod živými séraky. Za stálého halekání „Hej torro!“ na Toma, trasu přebíháme s několika držkopády.

A jako mávnutím kouzelného proutku se náhle zlepší viditelnost a po normální cestě k nám sjíždí několik německy mluvících skialpinistů. Trochu se divili.

V nekonečném nočním traverzu k mezistanici lanovky na Midi si pro změnu zase já vybírám porci totální únavy. Mám pocit, že žiju již jen z jakési setrvačnosti.

Den pátý – kterak jsme gerojsky dobyli Fourche bez lyží

Jak dokonale se doplňují naše cykly záchvatů akčnosti a útlumu, stejně dokonale razíme několikakilometrové koryto z Midi k vysněné bivakchajdě Fourche. Závěrečný ledový výšvih, poslední štand na zábradlí a jsme doma. Dlouho do noci propuká nezřízené ob-

žerství, střídané chvílemi nevědomí u zapáleného vaříče.

Poznámka na závěr: Jak se nám opět potvrdilo, bez kvalitního oblečení bychom bez ztráty kytičky nevyvázli. My jsme měli vynikající od Tilaku, za což upřímně děkujeme.

Petr Čelechovský

Musím na tomto místě poděkovat Čeldovi za to, že trpělivě sesbíral úvodní informace a napsal tento článek. Rád bych ale doplnil dva postřehy.

1. Je-li jižní sedlo na Everestu nejvýše položeným smetištěm na světě, tak v Alpách tuto roli spolehlivě plní Vallotka.

2. A nakonec si neodpustím jedno rýpnutí. To, že to na mě přišlo ve stěně vám Čelda klidně napíše, ale na to, že mně zahodil z Peutereyského hřebene zánovní skrutku od DMM si neovzpomenl. To jsou dneska lidi! Příště abych si to psal sám!

T. R.

Poznámka rýpala: Pilíř se jmenuje Grand pilier d'Angle což znamená Velký rohový pilíř. Někdy se to časem semlelo, od samého počátku se říká „Andělský pilíř“ a všichni vědí o co jde. To jen informace pro hloubavce.

–šp–

Labáku!

Prvovýstup cestou Ráj na Zemi

Prvovýstup cestou Koma

POZVÁNKA DO

Dovolujeme si vás pozvat do Labského údolí, a to konkrétně na pravý břeh, kde jsme pro vás připravili dvě žhavé novinky.

První z nich vám umožní prostoupit slavnou údolní stěnou Růžové věže, aniž byste museli drtit mikrolišty v „Pekle na zemi“ a následně si trochu zvednout játra v cestě „Bílá oblaka“. Nyní totiž můžete vystoupat cestou „Ráj na zemi“ a přes 5 BH se dostat na pravou údolní hranu, kde se již snadno cestou „Svatý muž VIIIIC“ přes 2 BH doplácáme na vrchol. První RP si na své konto připsal kdo jiný než Hudy – klasifikace Xa.

Druhou novinkou je úžasný převis Kormidelníka, který je určený přede-

vším sportovním lezcům, neboť obtížnost RP přeletu se bude nacházet okolo stupně 8b francouzských.

Nastoupíme snadno dolní variantou Železné opony přes kruh, dále levou trhlinou k BH, stěnou pod převis (kruh) a pokud se vám podaří převisem prostoupit přes 3 BH až ke druhému kruhu Železné opony, věřte, že jste zdolali cestu „Koma AF Xa“.

Příjemné pády vám přeje „Dolní Žleb Company.“

A poznámka na závěr. Cesty vznikají s podporou firmy Hudysport, na fotkách je zachycen Ondra Beneš. BH znamená borhák!

text a foto: **Tomáš Sobotka**

Matterhorn, Monte Cervino, obyvateli údolí dávno také nazývaný Hora, je horský symbol, etalon štihlé krásy a nedostupnosti hor. Světová pohorí mají své krásné a jistě i krásnější hory, ale míru jejich krásy odvozují z podobnosti s Matterhornem: peruánská Cerro Jirismachay 6.126 m, himálajská Ama Dablam 6.856 m, v Kanadě Mount Assiniboine 3.618 m, i kavkazský Matterhorn – Ušba 4.710 m.

Kdo z horolezců by nechtěl alespoň jednou být na vrcholu toho pravého, původního Matterhornu? Vrchol je dostupný čtyřmi hřebeny, Furggenským, Zmuttským, Lvím a nejlehčím, tzv. Hörnliho hřebenem. V letní sezóně až 150 návštěvníků denně vystupuje Hörnliho cestou, která tak nabývá nebezpečnosti, srovnatelné s provozem na přeplněné dálnici. Většinou vede rozlámaným terénem a jediný pevný skalní úsek je dnes šplh po tlustých lanech. Ačkoliv z dálky dělá dojem jednoznačné hřebenové túry, je v dolním úseku extrémně orientačně náročná. Psychickou pohodu výstupu povzbudivě doplňují helikoptéry záchranné služby, startující v několikaminutových intervalech, které dolů vždy někoho vezou.

Vybrali jsme proto cestu italských prvovýstupců, jihovýchodním, tzv. Lvím hřebenem. Je to těžší, ale pestrá výstupová cesta, s úžasnými výhledy, střídá hřebenové úseky se stěnkami a sněhovými poli, stále ještě je převážně přírodní, i když všechny obtížné úseky, které by dosahovaly až pětkové obtížnosti, má zajištěny uměle. Nastupuje se ze severoitalského střediska Breuil – Cervinia v údolí Valle d’Aosta chodníkem podél horské silničky k chatě Rifugio Duca degli Abruzzi (letohrádek Oriondó 2.802 m). Výstup k chatě se nedá obelstít žádnou lanovkou, snad jen jeepovou dopravou od hotelu v Cervinii.

Od švýcarské chaty Hörnli je sem přístup opatrným traverzem pod východní stěnou Matterhornu (nebezpečí padání ledasčeho, je nad vámi provoz na SV hřebenu!) přes státní a evropskounijní hranici na Furggenském hřebenu. Hlídadají ji kavky a kamzíci.

K pevnému rozhodnutí jsme přidali ještě silniční křižník dálničních parametrů, odhodlanou pětičlennou posádku, a dokonce i historické zařazení. Uplynulo právě 135 let, jeden měsíc a jeden den od chvíle, kdy se na obou stranách hory horečně připravovaly úderné skupiny budoucích prvovýstupců.

Nastartováno. Naučenou alpskou trasou z Rozvadova až k bernardýnům

Lví normálkou na Matterhorn

Monte Cervino ráno po špatném počasí. Vlevo na obzoru Lví hřeben. Dnes se ale lézt nedá

na průsmyk Grand Saint Bernard a přes Aostu na parkoviště v Cervinii.

Tady se chystá na bouřku. V internetové kavárně při náprstku výborné italské kávy se nám dostává internetového ujištění, že je tomu tak, zítra bude ještě hůř, pak líp, ale pak jsou dva slunečné dny, z toho až ten druhý je zakončený počítačovými blesky. Na Lví hřeben s tím, pánové, musíte vystačit.

Rychle získat náskok. Kravaty, sandále, holicí přístroje a lahvové pivo házíme mezi autonářadí potřebné pro zpáteční cestu, na záda rance, na sebe podobu horských vlků a vzhůru. Tři sta kroků do prvních kapek a stavíme první tábor na hovézím výběhu nad městem.

Druhý den to máme 1.000 výškových metrů k letohrádku Oriondó. Na poslední trávě u jezírka stavíme svůj B.C., nad ním už začíná Hora. Je jako obří billboard, v noci vyleze z mraků, přisvětluje své ledovce studeně oranžovým měsíčním světlem, i ze stanu je ji vidět, přikapuje adrenalin, ze spánku je běh, běs a hukot v bedně. Za chvíli bude ráno. Podaří se?

Sluníčko, teplá snídaně! Do večera se musíme dostat k chatě Rifugio Carrel pod Velkou věží na Lvím hřebenu. Cesta, později pěšina, vyšlapaná mezi sutí, vede k Velkým Lvím schodům. Nad prvním je Carrelův kříž. Stojí tu na památku velkému horskému vůdci z Val-tourneche Jean-Antoine Carrelovi, který na sestupu ve vyčerpávající bou-

ři a nepohodě dovedl své kamarády sem na bezpečnou cestu a tady zemřel, když cítil, že už splnil svou povinnost. Dnes jdeme nahoru po stopách jeho prvovýstupu z roku 1865.

Pěšina zakrátko mizí mezi kameny, na druhém schodu jsme zabloudili až někde mezi ledovcové trhliny. Však se kamzík divil, co tu děláme, když máme jít rovnou za nosem lehkým skalním žlábkem. Napravujeme a v poledne jsme na sněhovém poli, v nejhodnější době pro pád kamení ze Lví hlavy. Je tu taky kolem všude malebně naházené. Naštěstí v Itálii se drží siesta, polední klid, kdy se asi ani kameny ne-

Tyndallová věž

ty uzavírá Velká věž na východě, nad níž se občas mezi běžícími mraky a strašně vysoko ukáže vrcholek naší Hory.

S cepínem a mačkami se můžeš podívat ještě o 12 metrů výše k původní chatě Luigi Amedea di Savoia, která je využívána jako pomocná. Cepín a mačky ale neodkládej. Je tu ještě důležitá místnost, kde přímo za dveřmi ční ledovec. Uklouzaný. Jeho temný kuloár, zakončený velkou nálevkou, kterou prosvítají tisíc metrů dole trhliny Tiefenmattenského ledovce, bude vyžadovat tvé rozhodnutí.

Zato uvnitř chaty to voní novým dřevem, od kuchyňky italskými špagetami a rajským kečupem a kolem pohodou ve všech evropských jazycích. Neboť nade všemi vládne vyšší moc. Nechá ráno slunce spát v mračných peřinách a prstem dolů ti přikáže hledat cestu zpět do Lvího sedla? (To známe od minula.) Nebo zlacenými reflektory osvětlí stěnu Velké věže i daleký vrchol na fialovém nebi? A to je dnes!

První zahřátí na zledovatělé stěně věže, další na laně v jeskyni *cencúlov* (máme průvodce ve slovenštině) třetí na sněhovém poli Rubáše (raději se nedívat, kam vede dolů) a už je tu první „dálniční zácpa“ na Tyndallově laně. Lano je třicetimetrový řetěz a má malou propustnost vzhledem k leckterým překvapeným účastníkům provozu. V 10 hodin se konečně, ale teprve, „dořetězíme“ na Kohoutí hřeben.

„Kluci, musíme se vrátit, jinak to bude bivak na hřebenu a jsme jenom na lehko.“ Očekávám odevzdaný souhlas (ale hrozně by se mi chtělo nahoru, skála tak krásně hřeje, večer se dívat na hvězdy, pak východ slunce...).

„Jirko, beru ten bivak, něco se dá vydržet.“

„Já taky.“

„A já.“

Díky, kluci! Na Tyndallově věži jsme najednou za chvíli, ještě sněhový hřebínek a už je tu překrok Enjambée do vrcholové stěny Matterhornu. *Niektorí horolezci ho preskočia* našeptává průvodce,

ale raději zůstáváme v dotyku se zeměkoulí a pečlivě jistíme sestup do *štrbiny* i výstup. Stěna pořád roste, občas přistaví stěnu nebo komínek, míváme křížovanku s Carrelovu galerií. Tou vede zkratka, kterou je možné projít ze Zmuttského na Lví hřeben i opačně – jak to udělali prvovýstupci. Přecházíme Col de Félicité. V překladu to znamená Sedlo Štěstí, ale žádné sedlo to není, jen šikmá rampička v hřebenu, před pěti lety jsme na ní přečkali šťastně noc. A další tlusté lano a provazový žebřík v převislé stěně, prý Jordánův. Pak poslední lano, pak definitivně poslední železný chyt a definitivně posledních pět kroků k vrcholu.

A taky dnes poslední blázniví horolezci. Plní radosti, že tu dnes směli být...

„Všichni slušní lidi už jsou dole, kluci, hučíme dolů!“

Vyšší moc to ale sleduje: Nic vám to nebude platné, odsouhlasili jste bivak, můžete mluvit o štěstí, když ještě najdete Sedlo Štěstí. Budiž tma!

Na šikmé rampičce vymodelovat cepínem svůj negativ, aby byla nějaká stabilita při nočním třesu, potom vyčurat, vlézt do polyetylenové roury, které říkáme Žďárák, požit poslední tatrunku, prázdný ranec pod sebe a jsme připraveni pro dlouhé, drkotavé povídání s měsícem, hvězdičkami a každý po svém se svým stěží pochopitelným, ale velkým, pocitem štěstí.

Přece jen přijde ráno, rozdává zlaté čelenky, ozdobí Mont Blanc, Grand Combin, Dent Blanche a přímo před námi Dent du Hérens. Svůj vrchol máme za zády, jen jeho stín se promítá do prostoru jako rafika obrovského orloje. Kluci, přesně tuhle fotku jsem tu udělal před pěti lety! Přece ale není úplně stejná. Slunce na ní prozrazuje, že tehdy byl červenec a tentokrát srpen.

Vesele dolů, uvařit, umýt se, vyspat, za chvíli budeme u stanů!

A když uhodila další noční tma, jsme pod Carrelovým křížem, na jasné cestě, z posledního Lvího schodu jasné vidíme své stany, jasné vidíme večeri, litry čaje, vodorovnou polohu – a před sebou jasné černý sráz, ze kterého ne a ne se dostat dolů.

O půlnoci, bez večere, padáme do spacáků.

Ráno je krásné, všechno se vynahradí, máme dost času, jenom seběhneme k autu.

Vyšší moc to ale sleduje. Na odpovědně je přece předpovězena změna počasí. A to je teď, takže nedoběhnete, mistři „mokrě tričko“!

text a foto: Jiří Přidal

● Soutěž Výstupy s Tilakem

Definitivně poslední železný chyt, ještě pět kroků k vrcholu

házejí, takže se můžeme ve zdraví pokusit o traverz do Lvího sedla. Je to nehostinné místo na hraničním hřebenu s ponurým, severně studeným výhledem do Tiefenmattenského ledovce. Rozhodně to není místo na odpočinek.

Zato kousek výš po hřebenu ještě hřeje skála na Seilerově plotně, první lezecké lahůdce. Ani jinovatka ještě není na železe, takže i následný dvanáctimetrový kout se dnes po řetězu dobře leze. Kout, který čistě by byl jistě pětkový, je dnešní poslední nástrahou, další šplh je už po zábradlí chaty Rifugio Carrel. Je přiskobovaná na fascinujícím místě se závratnými pohledy do severních a jižních ledovcových propastí. Na západě se vypíná Dent du Hérens, napojený sem dvoukilometrovým skalně-ledovým cimbuřím. Obzor ve směru ces-

Info:

Matterhorn, Monte Cervino

Švýcarský vrchol 4.478 m, italský vrchol 4.476 m

Poloha 45°58' severní šířky, 7°39' východní délky.

Hřebenové cesty

■ SV, Hörnligrat, normální cesta, obtížnost AD-, UIAA III, Od chaty Hörnli podle různých průvodců na vrchol 5–7 h, dolů 4–5 h, od chaty Hörnli po chatu Solvay 3 h. Velmi obtížná orientace v dolním úseku.

■ JZ, Liongrat, Cresta del Leone, obtížnost AD, UIAA III, od chaty Rifugio Carrel na vrchol 5–7 h, zpět 5–7 h, od chaty Abruzzi po Rifugio Carrel 4–6 h

■ SZ, Zmuttgrat, obtížnost D, UIAA IV, 9 h

■ JV, Furggenrat, Cresta del Furggen, obtížnost D+/TD, UIAA V, 12h

Chaty

■ Rifugio Duca degli Abruzzi 2.802 m, na konci silnice z Cervinie, pěšky 2,5 h., Soukromá chata, vystavěná 1929, 40 míst, v provozu v letním období.

■ Rifugio Carrel 3.835 m, na Lvím hřebenu pod Velkou věží. Societa Guide del Cervino, vystavěna v 60. letech, v roce 2000 nově upravena, 45 míst.

■ Rifugio Luigi Amedeo di Savoia 3.847 m, na Lvím hřebenu jen o kousek výše. Club Alpino Italiano, vystavěna 1893, 16 míst, dnes jako pomocná.

■ Hörnlihütte 3.260 m, na švýcarském SV hřebenu. S.A.C., vystavěna 1880, přestavěna 1965.

■ Solvayhütte 4.003 m, na švýcarském SV hřebenu. Vystavěna 1915, obnovena 1966, má umožňovat ubytování v nouzi.

Historie výstupů

■ Prvovýstup SV hřebenem 14. 7. 1865, Edward Whymper, Michel Auguste Croz, Peter Taugwalder – otec a syn, Charles Hudson, R.D. Hadow, Francis Douglas (s neštěstím při návratu)

■ První zimní výstup 1875, Jean-Antoine Carrel

■ První žena 1871, miss Lucy Walker

■ Prvovýstup Lvím hřebenem 17. 7. 1865, Jean-Antoine Carrel, Jean Baptiste Bic

■ Prvovýstup Furggenským hřebenem 23.9. 1941, Luigi Carrel, Giacomo Chiara, Enzo Perin

■ Prvovýstup Zmuttským hřebenem 3. 9. 1879, A. F. Mummery, Alexander Burgener, Johann Petrus, Augustin Gentinetta

■ Prvovýstup severní stěnou 1. 8. 1931, bratři Franz a Toni Schmidové (olympijská zlatá medaile)

Literatura

■ Gaston Rébuffat, Pierre Tairraz: Medzi zemou a nebom. Obzor, Bratislava 1965. Fotografie, velmi kvalitní popisy obou „normálních“ cest, slovensky

■ Herbert Maeder: The Mountains of Switzerland. Walter-Verlag AG Olten 1967. Fotografie, historie hřebenových cest, německy

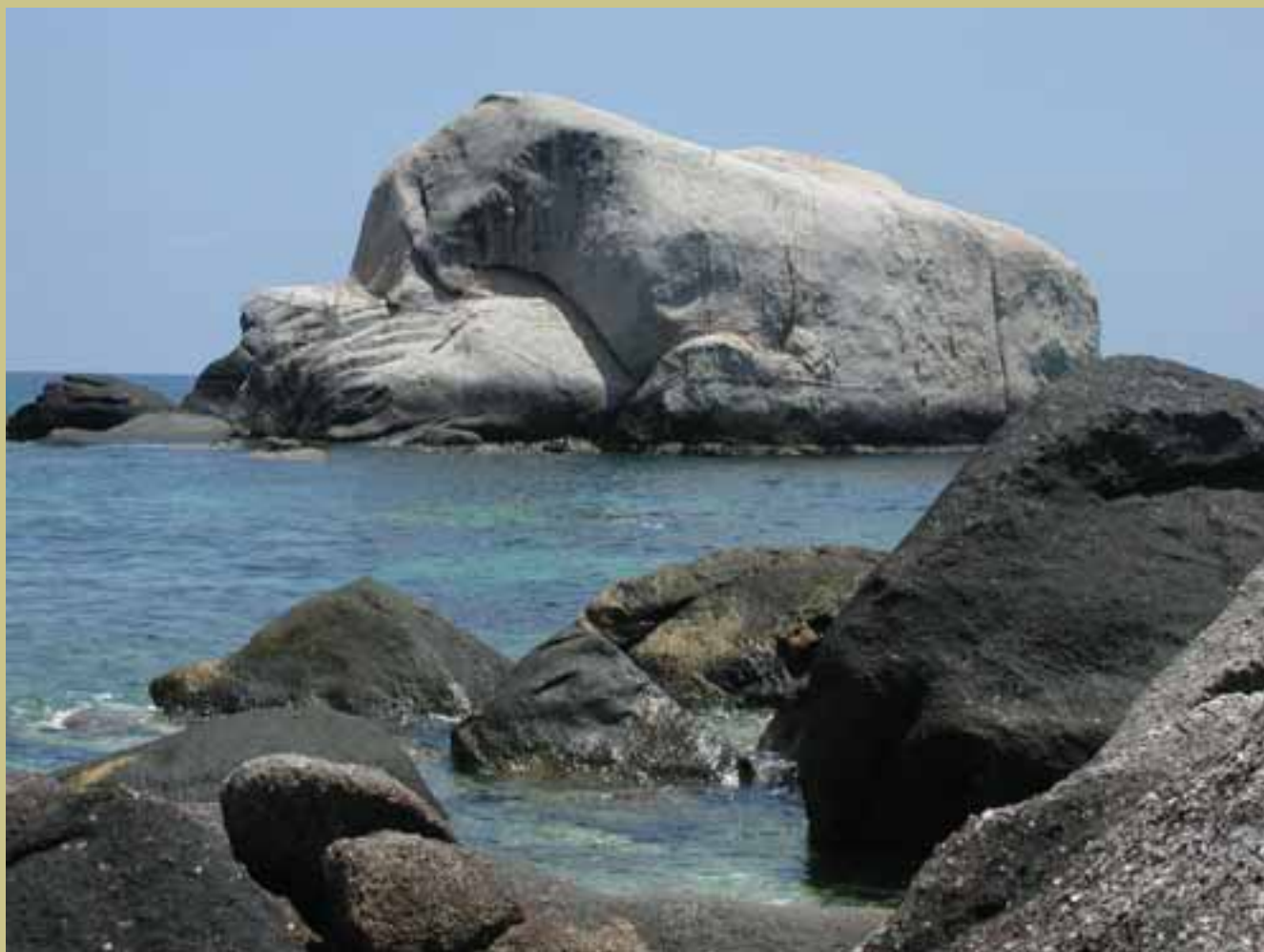
■ Die Geschichte vom Matterhorn. www.worker.ch/a_mathorn.htm, horolezecká historie Matterhornu, německy

■ Alma Treyer: Matterhorn. Historisches Lexikon der Schweiz, www.schweizerseiten.ch, historické události kolem Matterhornu, německy

MATTERHORN, MONTE CERVINO, CESTA LVÍM HŘEBENEM

Thajsko není jenom Ton Sai

Za lezením do Thajska se od nás jezdí už poměrně běžně. Taky jsme se letos nechali zlákat levnými letenkami a odletěli si zkrátit zimu. Měli jsme více než šest týdnů, tedy docela dost času, a přišlo nám líto letět takovou dálku a celý čas strávit jenom ležením na Ton Sai. Kromě toho se nedá čekat, že v místech turisty tak dobytých jako jsou letoviška thajského jihu, člověk pozná něco ze života běžných lidí. Rozhodli jsem se procestovat i zbytek země, a protože bylo jasné, že vercajk stejně nejspíš potáhneme s sebou, tak jsme se začali pít po informacích o dalších lezeckých oblastech. Není jich zrovna málo, potenciál je v této zemi každopádně obrovský, i když většina oblastí je teprve v počátečním stadiu rozvoje. Do našich cestovních plánů se hodily především dvě: Crazy Horse Buttress u Chiang Mai a ostrov Ko Tao.

Crazy Horse Buttress

Crazy Horse Buttress je jeden ze dvanácti hlavních sektorů lezecké oblasti, která se nachází asi 40 km východně od města Chiang Mai na severu Thajska. Dostat se do Chiang Mai je velice jednoduché. Je to druhé největší město Thajska a jezdí sem skoro nepřetržitě vlaky a autobusy z Bangkoku. Cesta (nejlépe absolvovaná v noci) trvá asi 12 hodin. Kromě toho cestovky na Khao San Road prodávají velmi levné jízdenky na soukromé klimatizované autobusy. Daní za velmi nízkou cenu (200 bahtů, 1 baht = asi 70 haléřů) jsou ale často „přebalené“ batohy a velmi časté krádeže peněz a cenností. Chiang Mai je moc pěkné město v údolí ohraničeném strmými kopci, kde se na rozdíl od Bangkoku nemusíte bát nadechnout. Nejlevnější ubytování 100 B za dvoulůžkový pokoj s větrákem, nejlepší a nejlevnější jídlo klasicky na dnešních a nočních tržištích. Rozhodně tu

je co k vidění a oproti Ton Sai tady není žádný problém vymyslet program na rest day. Ve městě a blízkém okolí je spousta stále ještě fungujících chrámů, muzeum horských kmenů, sloní školy, dva horské národní parky Doi Khun Tan a Doi Ithanon (nejvyšší hora Thajska) s pochody džunglí kolem vodopádů, s výhledy daleko na sever k barmské hranici. Pokud budete mít v plánu se v Thajsku zdržet až do půlky dubna, kdy se zde slaví nový rok, tak Chiang Mai je prý tím nejlepším místem v celé zemi. Kromě toho je město výchozím bodem pro cesty dále na sever buď směrem na Mae Hong Son nebo na druhou stranu do Chiang Rai a zlatého trojúhelníku. I v těchto odlehlejších oblastech se prý začíná nýtovat.

Oblast Crazy Horse Buttress je velmi mladá, cesty tady začaly vznikat teprve před několika lety. Jméno dostala podle nápadného skalního útvaru, který z jedné strany připomíná koňskou hlavu. Potenciál není ani zdaleka vyčerpán, přesto je zde dnes již 12 hlavních sektorů a asi 100 cest. Oblast spravuje a rozvíjí parta mladých lidí okolo Američana Joshe Morrissa, kteří v Chiang Mai provozují malou lezeckou školu a obchod (Chiang Mai Rock Climbing Adventures, 55/3 Ratchapakhinai Road poblíž Julie Guesthouse). Prodávají i půjčují tady průvodce, dostanete tady mizerný a drahý thajský maglajz a základní matroš. Všichni jsou velmi přátelští a vstřícní, v pohodě nám tady pohlídali vercajk při našem už nele-

zeckém výletě dále na sever. Nevýhodou oblasti je její vzdálenost od města. Zatím poblíž skal není žádné ubytování, ale i to by se snad mělo příští rok změnit. Nejlevnější varianta dopravy je na půjčené motorce (120 B/den), jinak přes sezonu jezdí každý den dodávka pro 10 lidí od obchodu. Cesta je podrobně popsána na níže uvedeném webu. Nudit byste se v žádném případě neměli, každý ze dvanácti sektorů je něčím zvláštní a unikátní. Jsou tady převisy, krápníky, plotnové lezení, vytrvalostní třicetimetrové i kratší silové cesty, leze se dokonce i ve velké jeskyni. Přímo v sektoru Crazy Horse je i několik moc pěkných vícedélkových cest. Vápenec je stejně kvalitní ja-

ko na jihu, zatím naprosto neoklouzaný. Obtížnost cest se pohybuje od 4 po 8b, podle mě je o něco měkčí a to i ve srovnání s jihem. Je tady relativně více lehkých cest než na Railey, nejlépe si zde ale zalezou sedmičkoví a osmičkoví lezci. Celá oblast je vlastně rozmístěna okolo velkého kopce, takže se vždycky najdou sektory, které jsou ve stínu. Dá se prý lézt i za deště, to se vás ale v zimě týkat nebude. Všechny cesty jsou stejně jako na jihu skvěle zajištěny nýty a borháky. V některých sektorech je třeba dávat pozor na opice, ale oproti svým, turisty zkaženým příbuzným z ostrova Phi Phi, jsou to miloučká zvířátka. Velkou devizou oblasti je minimální množství lidí. Nikdy nebylo v celé oblasti více než 20 lidí, většinou jsme měli skálu sami pro sebe. Líbilo se nám tady moc a vřele doporučujeme zpestřit si výlet do Thajska a rozlézt se na severu.

Ko Tao (Ostrov želvy)

Jeden z mnoha thajských ostrovů, na kterých se bouldruje, velmi výhodný svou polohou. Leží v Thajském zálivu asi 70 km od pobřeží a dá se navštívit cestou na jih do Krabi nebo cestou zpět do Bangkoku. Výhodné noční trajekty vyjíždějí ze Surat Thani (asi 7 hodin,

dí i z větších a turisticky využívanějších sousedních ostrovů Samui a Pha Ngan. Na rozdíl od nich není na Ko Tao ani přes hlavní sezonu (prosinec až březen) problém sehnat ubytování do 150 B za chatku s příslušenstvím. Obecně platí, že čím dál budete od vesničky Ban Mae Hat, komerčního centra ostrova a přístavu, tím levnější a příjemnější ubytování bude. My bydleli ve stráni nad zátokou Ao Leuk na západním pobřeží a bylo to asi naše nejhezčí bydlení v Thajsku. Po ostrově se přitom dá bez problému pohybovat pěšky, můžete si půjčit horská kola, skútry nebo silné terénní motorky. Bouldruje se většinou na dost hrubozrnné žule, která nešetří prsty, takže není od věci mít i náhradní program. Určitě stojí za to prohlédnout si jednotlivé zátoky ostrova, na některých je velmi dobré šnorchlování s možností vidět žraloky. Na Ko Tao působí taky mnoho potápěčských center. I když zdejší korály nejsou tak bujné a rozmanité jako u ostrovů Phi Phi, Similan nebo Surin, dají se zde podniknout pěkné ponory (2000 B za dvě láhve, cena klesá s počtem ponorů). V období od konce března do konce dubna je navíc velká šance se potápat se žraloky velrybami, což se nám bohužel nezadařilo. Toulle dobrou už ale na druhou stranu začíná být dost horko na lezení.

Místní bouldrování rozvíjí Američan, který si říká Zen Gecko. Bydlí v domečku u cesty mezi vesnicí a zátokou Ao Leuk a vyplatí se za ním zastavit. Rád poradí, poskytne informace a nákresy. Pokud byste se chtěli na ostrově zdržet déle, můžete si od něj koupit komplexního průvodce na všechny oblasti, které otevřel, asi za 15 dolarů. Kromě toho pořádá kurzy bouldrování. Jakkoli to zní srandovně, zdá se, že je o ně mezi západními turisty velký zájem. Do budoucna taky chystá otevřít bouldrovku a půjčovnu boulder matek. Na jeho webových stránkách je kromě základních informací průvodce po bouldrech v zátocích Jan Som. Ta je největší a nejpoblábnější oblastí na ostrově, je zde v současné době asi 40 vyzelených směrů. Klasifi-

kaci obtížnosti má vlastní osmistupňovou od (VE) velmi lehkých až po extrémně těžké (EH) cesty. Dopad je většinou v pohodě do písku. Na kopečku nad zátokou je i pár delších cest, které se dají obejít a lézt top rope. Nejlip se leze brzo ráno a k večeru, kdy je jednak o něco málo chladněji, jednak tu ještě (přesněji už) nejsou němečtí chytači bronzu. Další oblast, kterou jsme ozkoušeli, jsou kameny roztroušené v palmovém hájku před a za jeho domkem. Tady nám radost z jinak krásných bouldrů trochu kazili komáři. Šutry jsou vidět na ostrově opravdu všude, určitě by stálo zato obhlédnout i jeho odlehlejší části.

text a foto: Jan Koubek

500 B) nebo z městečka Chumphon (5 hodin, 250 B). Do Surat Thani jede přímý autobus z Krabi, do Chumphonu nutno přestoupit na autobus nebo vlak dál na sever. Na Khao San Road se dá koupit kombinovaná jízdenka na autobus a trajekt, riziko tohoto způsobu dopravy jsem popsál výše. Trajekty jez-

Užitečné internetové adresy:

<http://www.simonfoley.com/climbing/index.htm>
(užitečné informace o lezení v Thajsku a JV Asii obecně, fotky a hlavně lezecké fórum)

<http://www.zengecko.com>
(bouldrování na ostrově Ko Tao, průvodce)

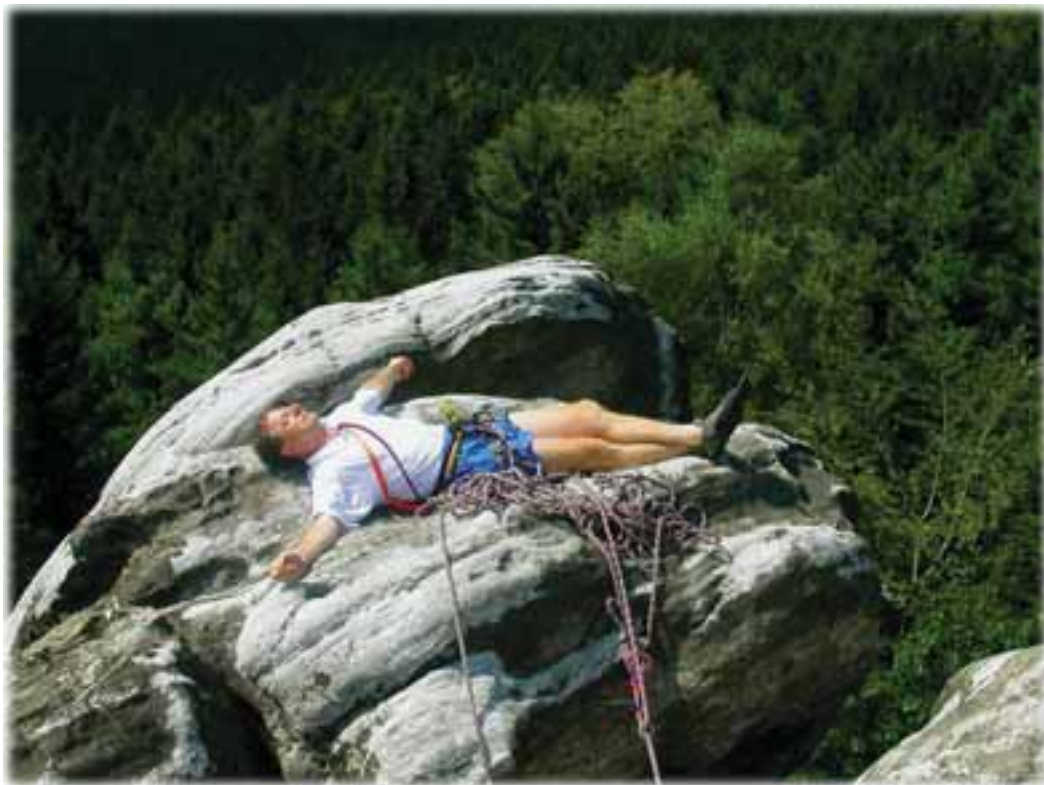
<http://www.thailandclimbing.com>
(přístup a základní informace k oblasti Crazy Horse Buttress poblíž Chiang Mai)

Musím se k něčemu přiznat. Zase jednou jsem se silně seknu! A to už bych ve svých letech měl vědět, že člověk má hodnotit jen to, o čem aspoň trochu, trošičku, něco ví. V opačném případě se vystavujete nebezpečí, že téměř jistě budete s výrazem významného znalce v tváři plácát úžasný voloviny. No jó, no ... přesně to se mi stalo!

kraji – a jsi horolezec navždy, „nafurt“, „4ever“.

Když teď prozradím, že jsem poprvé zkusil lézt letos na jaře na Vajoletkách u Křížan, znalec kraje prohlásí, že tam žádný takový skály nejsou. A má pravdu. Mluva nás – horolezců – se totiž jen hemží slangovými výrazy, které jsou pro nás naprosto běžné, ale které vy laici pochopitelně nemůžete znát.

do převisu ve stěně. Smyci založil celkem snadno, zjistil jsem přitom, že mezi lezecké potřeby patří i zdravý chrup s co nejvíce zubískami, které slouží jako perfektní nástroj na držení a rozvazování smyců či přidržení lana než se skřípne do karabiny. Přetěžký Tom vzpomíná na mladá léta, kdy jako mladý sokolík „vylétl“ rychle každou cestu, najednou nad smyčím začal dýchat

Ho ro lez te!

*Lezení
je radost
aneb
Radost
je lezení!*

Když si vzpomenu, kolikrát jsem v minulosti mezi zarytými vyznavači jiných sportů vševědoucně tvrdil, že horolezectví nemá s opravdovým sportem moc společného a že horolezci nejsou žádní sportovci, ale jen nezodpovědní hazardéři, musím dnes přiznat barvu. O horolezectví, horolezcích, horolezkyních, ba ani o horolezčatech jsem nevěděl pranic.

Inu, snad se ze své mýlky částečně vykecám všelécícím prohlášením, že názory přece nemění jen blbec, ale asi to moc nezabere... tak jinak!

Prohlašuji, že MY HOROLEZCI víme své a moje laické žvatlání z minulosti je nám pro smích! Ano, pochopili jste to správně. Jsem horolezec! No, jak správně tušíte, horolezec – tedy ten „opravduhorolezec“, vypadá trochu jinak, ale nesmějte se mi. Kdo nezažil, nepochopí. Stačí jednou zkusit vylézt na první skálu. Poprvé si odřít tu loket, tu koleno, trošku se cestou vybát, pak se vyškrabat na vrchol, pyšně se rozťesenou rukou zapsat do vrcholový knížky, rozhlédnout se z té výšky po

Takže taky nemůžete vědět, že Vajoletky jsou Krkavčí návrší.

Mé lezecké začátky byly podobné, jako většiny ostatních. Vedle vhodné skály totiž potřebujete pro začátek přivázat na druhý konec lana (nikdy neříkejte lanu provaz, jako kdysi já, my horolezci se vám budeme smát!) zkušeného horolezce, který musí mít s vámi buď svatou trpělivost, nebo potřebnou dávku smyslu pro škodolibý humor. Tušení bujarého veselí, jehož zdrojem bude vaše trápení na skále, totiž spolehlivě nahradí nedostatek trpělivosti. Buďte bez starostí, to druhé lezci mají všichni, bohužel to první skoro nikdo. Takže vaše začátky budou namísto utěšování a povzbuzování velmi pravděpodobně provázeny spíše velmi vtipnými ironickými komentáři a vaše nemotornost se stane pro přihlížející lezce příjemným zpestřením víkendů. Jediné, na co mně mí noví kamarádi dali čas, bylo sledování lezeckého umu, jakže se to teda mezi borci dělá – to lezení. Něco přes metrůk vážící Tom se ozdobil karáblemi a smyčemi a vyrazil směle vzhůru

jako maminka v očekávání a vydával zvuky jako pašík před porážkou, až z jeho úst zazněla známá mezi lezci slova: „Drž, jdu!“. Padesátikilové kvítko z Čertovy zahrádky zvané Miška se zapřelo, sedlo do sedáku a pro mě nepochopitelně uchoptěného zbrunátnělého Toma udrželo na laně. Obdivně jsem na ni zíral a říkal si: „To je ale žena.“ Tom se pak skřípl do smyče, za kterou se jistil, a odpočíval v ní. Je divné, co vše ty smyče vydrží za váhu, no nic. Tom se po chvíli vydechávání nadzvedl a vypravil se znovu překonávat převis nad ním. Když byl nohama u smyče, situace se opakovala. Když viděl, že síly rychle docházejí a že nic nového nepředvede, slezl malinko níž a křikl: „Drž!“ a Miška držela jak kámen. Ješitný Tomík „nechca“ ukázat nějakou svou slabinku se do třetice vrhl (už ne tak hladově) do převislé stěny, vydával ze sebe celého člověka, což bylo cítit i dole na zemi a přešel i ono ještě před chvilkou nepřelezitelné místo. Všichni dole se radovali, že si tak v pohodě na druhém konci dají pohodovou

zajištěnou cestičku za VI a vtom Tomík opět hrozivě zafuněl, nic nikomu z přítomných neřekl a sfuněl dolů. Smyčka, kterou měl někde metr pod nohama, ho kupodivu udržela, ale nastal zajímavý proces výměny, pro fyzikáře celkem normální jev zvaný kyvadlový. Tomík se objevil mezi námi dole a Miška vzlétla k nebi jako šíp. Naštěstí se neprotáhla karabinkou a zůstala viset u smyčky, stále držíc lano a jistíc chlapáka Tomína. Tomín se dole hloupě válel na zádech jako chrobák a držel se za rameno, kam dostal Miščiným kolenem, když se míjeli při výměně stran. Pak se začal smát a všem kolem spadl kámen ze srdce, že si nemusí kazit den tím, aby někoho vozili do nemocnice. Z Tomína opadl totálně zájem mi něco ukazovat a rezignoval na post prvolezce. Miška se spustila od smyčky dolů a řekla, že do toho jde a šla. Výhoupala se nad Tomovým místem jakoby nic a najednou byla nahoře. Po téhle podívané jsem neměl do lezby nejmenší chuť a zkoušel jsem zlákat aspoň Toma, že už na to kašlem a jdem na pivo. Tom vtom vytušil, že by se tak připravil o nevšední zážitek a mou nabídku se smíchem odmítl.

A tak jsem byl postaven pod vajoletskou Malou věž (když jste dole, tak vám opravdu malá připadá), byl jsem omotán podivným opaskem se spoustou zbytečností, kterému se říká sedák, byl jsem neuvěřitelně složitým uzlem přišmodrchán na konec lana a můj lezecký guru pravil „můžeš“.

Nerozhodně jsem přešlápl a nejjistě špitl: „Co můžu, Miško?“ Při zevrubnější prohlídce vertikálního terénu před sebou jsem totiž zjistil, že skála se vyznačuje naprostou absencí čehokoli, co by připomínalo schůdek, natož pak madlo k přidržení.

„Směle stále nahoru, sokole“, pravila Miška a ukázala bradou kamsi k nebi.

Evidentně tuto vstupní instruktáž považovala, na rozdíl od mého laického názoru, za vyčerpávající. No, pravda, vcelku bez potíží jsem z toho pochopil KAM, netušil jsem ale JAK.

Lezci jsou všichni fajn kluci, takový kamarádký. Ti přítomní za pár sekund pochopili, koho že to má Miška na lano, sáhli do bágelů pro lahváče, ležérně se přiloudali a pohodlně se usadili pod skálou v očekávání věcí příštích, které neodvratně přijdou.

A také přišly. Skřípl jsem si karabinu do sedáku a dobrodružství začalo.

Jaroslav Drbohlav

Foto: Michaela Loudová

● Soutěž Výstupy s Tilakem

Psychohra: Nováčci mají těžký život

A je to zase tady! Z logických, pevných a krásných cest utíkáme do věčných lokrovišť. Opouštíme dobře zajištěnou Bořeň a přejíždíme na Zlatník.

Kamarádi na tábořišti se nám smějí a vyrážejí do bořeňské jižní stěny, kdežto naše zatvrzelé výrazy mluví za vše. Jedeme do drsného neprozkoumaného kraje opředeného legendami lámavosti a lezecké nicotnosti.

Vedle mě a mojí ženy Hanky sedí v autě ještě oddílový nováček Jirka, který zjevně netuší, co se chystá. Ačkoliv slibuji průzkumnou výpravu s prvky turistiky, realita překvapuje i mne.

Vysedáme v Obrnicích, koukáme do průvodčíka a hledáme přístup ke skálám. Za vybydleným prasečákem narážíme na červenou značku a noříme se do křoví. „Chvilí po ní půjdeme, až se dostaneme na úroveň skal, odbočíme k nim po vrstevnici,“ supí Jirka do kopce. Podnikáme dva pokusy uhnout z cesty, ale vždycky nás nazpět zahání neuvěřitelná změť trnek, hloží a šípkových šlahounů. Po nějaké době se ocitáme kousek pod vrcholem Zlatníku. Asi jsme to se stoupáním přehnali.

Trní skončilo a my se probíjíme exotickou doubravou, stromy nám hustými větvemi stahují batohy a půda okolo je dokonale prorýta od divočáků hledajících žaludy. Naše ruce jsou pokryté šrámy a na oblečení se mísí krev se špinou.

Konečně skály! „To je divné,“ kroučí hlavou Jirka. Ani nám se dvoumetrové skalky nezdaří hodné popisu v průvodci. Po další půlhodině sestupu konečně vidíme jedinou pořádnou věž oblasti zvanou Škuner. Už nemáme sílu lézt do jejích kolmých stěn, a tak se podle ní jen

orientujeme a vyhlížíme si jednu údajně pěknou trojku na vedlejší masív Molo.

„Tady nic není, asi to bude prvovýstup,“ reaguji na skutečnost, že ve stěně chybí tři popisované borháky. Ještě že mám s sebou hromadu vklíněnců, friendy a smyčky. Na patnáct metrů se mi jich podaří namontovat osm. Lezu přitom na dvojitěm laně jako v horách. Za to všechno jsem rád, protože poměr pevných, skřípavých a volných chytů ve spáře je konstantně 1:1:1.

Závěrečný krok mi přichystal lahůdku. Pěkný volně ložený kámen je jediným chytem a zároveň stupem. Rozdýchávám se, vydávám opičí skřeky a vydávám zvuky, abych si dodal odvahy. „Jirko, dávej na mě bacha!“ pronáším klasickou větu a svěřuji se do rukou přírodních sil.

Kámen se sice zahýbal, zaskřípěl, ale protože čtete tento článek, je jisté, že vydržel na svém místě. „Hanko, nechceš lézt druhá?“ otázal se po mém extempore nejistým hlasem Jirka. „To je dobrý, to si dej za Kubou,“ vesele říká Hanka a posílá pobledlého mladíka do stěny. Po chvíli sedíme všichni na plochem vrcholku a vymýšlíme název cesty. Vítězí Psychohra. Po bližším prozkoumání se ukazuje, že panenská nebyla jen cesta, ale i celá věž. Jsme prostě jinde.

Jo, nováčci mají těžký život.

Jakub Turek

foto: Turci

● **Soutěž Výstupy s Tilakem**

Jak se dostat na Zlatník

Po dálnici jedeme z Bíliny do Mostu, odbočíme na Obrnice a okamžitě dálnici podjedeme. Hned se dáme po dálničním přivaděči doleva a zdánlivě najíždíme do směru zpět na Bílinu. Po pravé ruce však uvidíme hřbitov a před jeho bránou necháme stát auto.

Chceme-li se dostat ke Škuneru, pokračujeme pěšky okolo opuštěného statku až narazíme na červenou turistickou značku. Ta vede z obrnického nádraží. Po ní jdeme doprava do kopce po zarostlé pastvině. Až uvidíme značku namalovanou na zemi uprostřed cestičky na kameni, uděláme vlevo v bok a projdeme skrze rozvolněný lesík na kamenité moře. Nad sebou vidíme skály u Škuneru.

Stežka pod skálami doleva nás dovede postupně k dalším skálám: opuštěnému Trojzubci, změti pilířů s lehkými dlouhými cestami okolo roklí Velká síň a Zarostlá díra, rozeklanému hřebenu Dolomit a nakonec k lámavé Kaňkovské stěně.

Vybavení

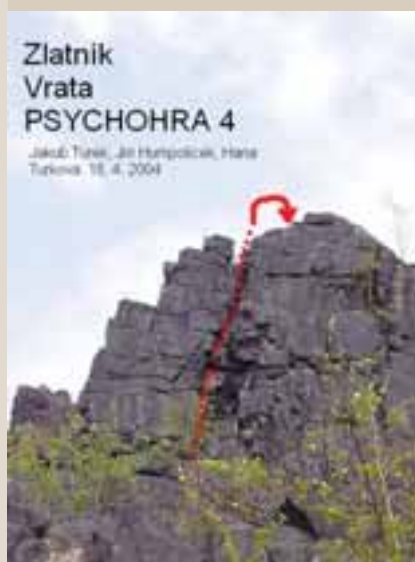
Dobře zajetá helma, ruské friendy, po-starší vklíněnce, smyčky porůznu nalezené na horách, karabiny Iremel a CCCP, úvazky co kdo má, černé brýle od Rossmanna, legíny od Vietnamců a nejlépejší poloviční lano na trhu.

Sponzoři

Kdo by naše výlety platil?

Ošetřující lékaři

Obecná péče: MUDr. Vyvadilová, zubařka: MUDr. Synková, specialisté: neurochirurgie Vinohradská nemocnice a porodnická klinika u Apolináře.

Cesta nahoru IV

Léčba zranění

Rozhodl jsem se přece jenom celé pojednání o tréninku trochu rozvinout. A protože ke sportu neodmyslitelně patří nejen vlastní trénink, a po něm i relaxace, ale bohužel i zranění, dnes se budu věnovat právě jemu a jeho *alternativní léčbě*, kterou jsem *sám úspěšně vyzkoušel*. Budou to mé zkušenosti a názory, které jsem se naučil během své šestnáctileté lezecké dráhy anebo je převzal ze studia literatury starých přírodních mistrů. Postupy nemusí vyhovovat každému.

Zlomeniny

Zlomeniny obecně necháváme zafixovány sádrou co nejkratší dobu. Nezbytný čas je nutno konzultovat s lékařem. Většinou je možné sundání sádry už po čtrnácti dnech. Pak musí ihned nastoupit vodoléčba. Běžná rehabilitace ve vířivce i elektroléčba jsou samozřejmě dobré, ale nedostatečné. **Je důležité místo hojení léčit nepřetržitě**, a to pomocí Priessnitzových zábalů a potíráním kostivalovou tinkturou.

Základem **Priessnitzovy léčby** je studený zábal.

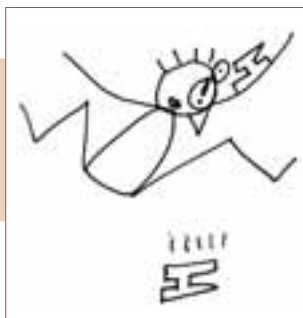
■ Do ledové vody namočený obklad se přiloží na postižené místo, obalí igelitem a stáhne suchým obvazem. Nejlépe je namá-

čet končetinu přímo v tekoucí, studené vodě řeky. Vydržet je nutné co nejdéle, tj. s krátkými přestávkami i několik hodin.

Potírání kostivalovou tinkturou.

■ Nemocné místo vysušíme a vatou natíráme kostivalovou tinkturou. Je žádoucí na postižené místo udělat zábal z kostivalu, jak je uveden níže. Během celé léčby je dobré jíst drť nebo moučku z drveného kostivalového kořene (1–3 malé lžičky denně). Je možno též

rozvíkat drobné kousky nasušeného kořene. **Kostival prokazatelně velmi urychluje srůstání kostí a také působí protizánětlivě.** V závěru uvedu, jak kostivalovou tinkturu získat.

Nejlépe se tak hojí zlomené nohy. Pokud máme zlomenou nohu a nejedná se o kotník a nehrozí v klidu posun kostí, je třeba po konzultaci s doktorem léčit zlomeninu naprosto bez sádry. I u kotníku, pokud nedošlo k posuvu kloubu a tento posun nehrozí, je **mnohem účinnější léčit zlomeninu bez sádry!** Musíme ovšem přísně dbát na klid a naprosto omezovat pohyb zraněné nohy.

Moje zkušenost

Zlomenou nohu jsem léčil třikrát (kotník, zánártní kůstky, pata) a jen poprvé jsem si nechal sádru tři týdny, podruhé dva a potřetí už jsem se domluvil, že si ji na své riziko nevezmu. Chodil jsem tehdy už po třech týdnech od úrazu, po čtyřech lezl na skalách a po pěti normálně běhal. U žádné z mých zlomenin se nestalo, že bych postižené místo někdy potom cítil. A jak jsem postupoval?

U řeky jsem proseděl denně celé hodiny s nohou ponořenou ve splavu. Jelikož to bylo pokaždé v zimě, jsem od té doby otužilý a mohu se koupat i když kolem mne plave led. Doma jsem měl neustále nohu ponořenou v kbelíku s ledovou vodou, a na noc jsem si dělal zábal z mokrého ručníku a nohu ještě natíral kostivalovou tinkturou. Musím k tomu dodat, že pokaždé, **když jsem přišel do nemocnice s podezřením na zlomeninu, tak mi nevěřili, že ji mám zlomenou.** Proč? **Protože jsem pokaždé nejprve nasadil Priessnitzovu léčbu**, a teprve když jsem se na nohu plnou vá-

hou nepostavil ani po třech dnech, smířil jsem se s faktem, že je zlomená. Do nemocnice jsem tedy vždycky šel – doslova po svých – až za tři dny, kdy už **noha vypadala krásně, bez otoku a neměla žádné zabarvení.** Ale nemohl jsem plně došlápnout. Jak to, že se svalová tkáň tak rychle zhojila? Protože ledově studená voda vytáhne z těla všechny toxické látky z poškozené tkáně, doslova vysaje z těla tekutinu z otoku a zastaví zánětlivý proces. Takto jsem vždy do tří dnů léčil veškerá podvrtnutí anebo naražení. Do Priessnitzovy moudrosti mě zasvětil kamarád, který mě koncem osmdesátých let doslova odnášel ze Suchých skal s naraženým nártem.

Záněty šlach

Ještě snad častějším a jedním z nehorších zranění jsou záněty šlach předloktí. Zánět se projevuje tak, že bolest z ruky neodchází ani po týdenním odpočinku, ale naopak se s prodlužováním času klidu spíše zesiluje anebo stagnuje. Postižená ruka paradoxně spíše nebolí během lehké zátěže, ale až druhý či třetí den po ní. Příznaky jsou krepitace – červenání kůže při lehké zátěži a palčivá bolest při protažení šlach. Později stále ještě v postiženém místě lehká stíhová bolest při protažení.

U zánětu šlach je nutná sádra a doba léčby je zpravidla jeden rok. To je neoddiskutovatelnou podmínkou pro toho, kdo se chce zbavit těchto následků jedinou provždy. Většina zraněných tuto dobu nedokáže dodržet a zánět pak přechází do chronické fáze, kdy je již velmi obtížné vyléčitelný. Co se týká protizánětlivých léků, jejich účinek nedostačuje. Wobenzym je dobrý, ale bez dodržení uvedené doby léčby taky zbytečný.

Po sundání sádry

■ Doporučil bych především chladivé antiflogistické (protizánětlivé) **gely** (jako fastum gel, reparil gel, thrombareduct a další), také kostivalové tinktury, které jsou však v tomto případě přes nepopíratelný protizánětlivý účinek méně působivé. Priessnitzovy zábalu u mě neúčinkovaly tak, jako u naraženin, vykloubenin, otoků atd. Zřejmě proto, že **prvním pravidlem u zánětu šlach je: nehybat s nimi!** A vše ostatní je jen podpůrné. Určitě pomáhá **elektroléčba**, ale musí být prováděna dlouhodobě.

■ S rukou raději nehybat, ani ji nerozcvičovat, dokud nevyzmizí příznaky zánětu! Po jejich vymizení zatěžovat a rozvíčovat velmi zvolna. Platí zde zásada, **jak dlouho člověk nelezl, tak dlouho by se měl vracet k plné zátěži**, aby ruku znovu nepoškodil.

Moje zkušenost

V roce 1991 jsem prodělal **zánět šlach na obou předloktích** zároveň. Hovořil jsem s mnoha lidmi, kteří jím prošli také a shodli jsme se na době léčby minimálně jeden rok. Kdo si myslí, že zánět vyléčí za měsíc nebo dva, jak se někdy uvádí, tak se nechává ke své škodě klamat. Tato doba neplatí u výkonnostních sportovních lezců vůbec. **Ruka musí jít na celý měsíc do sádry**, žádných čtrnáct dní nestačí. U pokročilého zánětu bych si sádru nechal i déle, maximálně však šest týdnů. Tak to bylo i u mě, protože jsem k radikálnímu léčení přistoupil až po čtyřech měsících. Každý pořad věří, že se to „nějak“ spraví, a proto se léčba neuměrně prodlouží. **Lézt jsem začal po roce od začátku léčby, dával jsem si dlouhé přestávky mezi lezením a rok trvalo, než jsem opět snesl původní zátěž.** Samozřejmě že jsem lezl pouze na skalách a vyhýbal se celou dobu umělé stěně, kde je zátěž na svalový a vazový aparát mnohem větší. Začínal jsem na šestkách a sezónu končil na devět plus, obtížnosti, kterou jsem zkoušel před zraněním.

Můžu však ujistit radostnou vyhlídkou všechny smutné, kteří se s tímto zraněním potýkají, že **dodrželi dobu klidu** – a to klidu naprostého (ruce nesmí vázat ani tkaničky u bot, natož držet říditka u kola!), která je přesně tak dlouhá, dokud nevyzmizí všechny příznaky, **pak jejich výkonnost poroste takovou rychlostí, jakou dosud nezažili.**

Zranění prstů

U zranění prstů se budu zabývat běžným zraněním, jako je natažení a natržení vazů, otoky apod. Nemohu se zde zabývat přímo **poškozením chrupavky kloubu**, protože to už je práce pro chirurga. Každý by měl však u takového vážného zranění počítat až s dvouletou absencí na skalách, chce-li pokračovat bez následků. U vrcholových sportovců je dobré i preventivně **užívat doplňky obsahující látky: MSM a glukosamin**, případně boswelii. Tyto látky působí protizánětlivě a přímo ovlivňují pružnost a pevnost kloubní chru-

pavky, měkkých tkání a podílí se na jejich obnově.

U běžných namožení

■ kdy bolí klouby posledních článků prstů, prospívá a postačuje jejich ovazování a každodenní vtírání **kostivalové masti**. Dobrý je také **voltaren**, který používá hojně Mráza i další lezci, vtírá se ihned po lezení. Samozřejmě je na místě snížení zátěže a třídenní přestávky mezi lezením.

Poškození vazů

■ Místo opuchne a bolí na otlak, léčba je náročnější. Nejčastěji se zranění týká prvního článku prstu u dlaně anebo prostředního článku. Většinou lidé lezou už po měsíci klidu i dříve, ale pak se s tímto zraněním potýkají i několik let, neboť se v místě tvoří chronický zánět. Moje zkušenost říká **tři měsíce**. Poté měsíc pomalý náběh a **po čtyřech měsících musí prst držet jako dřív**. Samozřejmě že na otlak bude místo ještě nějakou dobu citlivé, ale zánět, který vždy vyvolává otok, už se při správné péči nevrací.

■ Moje řešení je „**kostivalový zábal**“. Přes den i na noc jsem si na prst dělal takovýto zábal: na

na vnitřní straně loktů. V červnu mi už bolest téměř nedovolovala lézt. Zhruba po třech měsících léčby a omezené aktivity na skalách jsem už snesl normální zátěž a nacházel se v dobré formě.

■ **Přestávku** jsem si dal jen asi týden. Doporučuji však **dva týdny**. U loktů je potíží v tom, že místo je tak slabé, že při první zátěži se zranění opět vrací. Takže delší přestávka u lidí, kteří ji provedli, se tolik neosvědčila. Snad jediné dlouhodobá, roční i delší, a poté velmi pomalý návrat k původní zátěži!

■ Osvědčuje se **loket stahovat pružným obinadlem**. Vynechat lezení na umělé stěně a shyby a lézt jen na skalách. Zpočátku lézt jenom jeden den a čtyři až pět dní odpočívat. Po třech týdnech až měsíci odpočívat už jen tři dny, zato lézt stále jenom jeden. Po dvou měsících a hlavně podle vnitřního pocitu je možné trénovat někdy i s kratším, dvoudenním odpočinkem, ale upřednostňovat skály a raději stále nelézt dva dny po sobě. Po třech měsících už by člověk měl být pomalu (!) schopen přecházet na normální zátěž.

■ **Loket natírat** jen večer před a ve dnech odpočinku (nikdy večer před lezením neboť šlachy příliš zvláční), a to yelloem nebo výše uvedenými gely. Je výborné zvýšit účinek protizánětlivého gelu nejprve vtíráním ice gelu. Zejména thrombareduct nanesený po vtírání ice gelu anebo muscusanu působil velmi účinně.

Moje zkušenost

To nejdůležitější, co mi pomohlo, byla však **reflexní terapie**, známá akupresura. Rozhodující při zánětu v loktech pro mě byla návštěva u léčitele, u kterého jsem si kupoval bylinky, a který mě jako lezce nezvykle uznával. Proto mi ochotně a zdarma ihned ukázal a provedl bodovou masáž. Citlivý bod našel **na vnější straně malíkové hrany u nohou**. Když na něj přitlačil svoji dřevěnou tyčinkou, tak jsem myslel, že omdlím. Výsledkem bylo okamžité zmírnění následků, i když ještě nějakou dobu trvalo, než zcela vymizely.

Na body jsem tlačil několikrát denně. Během roku jsem také sám našel body, které působily na prsty rukou a ukázal je ve Višňovém Mrázovi, aby je vyzkoušel, protože se už dlouho marně potýkal se zraněním prstu. Později se mi svěřil, že díky tomu prst vyléčil. Kde se tyto body přesně nalézají jsem už po šesti letech zapomněl. Mys-

lím však, že je to **na vnější straně prvního článku malíčku na noze**, protože ten mě nyní pálí. Právě si **léčím zraněný prst**. Bolí mě prst levé ruky a to odpovídá levé noze, bod na pravé noze je v pořádku.

Body pro loket najdete tak, že projdete prstem vnější malíkovou hranu nohy od prstů směrem k patě a asi **po dvou centimetrech od kořene malíčku nahmatáte malý kostní výstupek**. Většinou bolí ještě bod o dva centimetry dál, který je uváděn v akupresuře pro rameno. Jakmile na něj a jeho okolí budete silně tláčet palcem, tak naleznete bod, který vás palčivě zabolí. Tento bod je třeba několikrát za den aktivovat palcem, jeho nehtem anebo dřívkem. Tlačí se na něj tak silně, kolik je snesitelné. Bod se snaží „utíkat“ a je ho třeba znovu nalézt a **tlačít tak dlouho, dokud bolest nepoleví**, pak je třeba na chvíli povolit a přitom se jej stále dotýkat a znovu přitlačít. **Provádět asi 10 minut**. Akupresura uvádí dobu tlaku 5–6 sekund, pak na stejnou dobu povolit a zopakovat 10krát. Pravá noha odpovídá pravé ruce. K metodě si je ovšem třeba získat důvěru, neboť i zde platí plně „**metoda léčí, víra uzdravuje**“.

článek jsem přiložil **vatu namočenou v kostivalové tinktuře**, navlékl silonový prst ustřížený z rukavice, jakou si můžete vzít na benzínce a obtočil kobercovou lepicí páskou. Takto jsem prst balil nepřetržitě dva až tři týdny. Později už jenom na noc anebo přes den, pokud jsem rukama něco dělal.

■ **První trénink** jsem vždy absolvoval až **po třech měsících** a zraněný článek prstu jsem měl ovázaný vatou s kostivalem a páskou už bez silonu, aby obklad při lezení neklouzal. Po takové tříměsíční přestávce člověk začíná trénovat jako znovuzrozený, takže **výkonnost jde prudce vzhůru** a brzy překoná původní hranici!

Zánět loktů

Někdy před šesti lety mě po zimní tréninkové sezoně pálily **úpony**

Jogíni využívají **léčbu pránou**, kosmickou energii. Soustředí se na proudění prány, vedou ji na postižené místo a koncentrují ji zde. Co to znamená, si řekneme v příštím čísle pojednávajícím o mentálním tréninku a relaxaci.

Pevně zdraví!

Rost'a Tomanec Zico

kresby: Watt

Kostivalová tinktura (podle Marie Trebenové): Na jaře anebo na podzim (před a po odkvetu, dokud je síla v kořeni!) vykopeme kořen kostivalu lékařského. Umyjeme jej a nakrájíme na krátké kousky. Pak jím až po okraj naplníme sklenici od zavařeniny, zalijeme ovocnou pálenkou až po okraj a na 14 dní postavíme k oknu na slunko. Poté jen scedíme do lahviček.

Do loňské „dvojky“ jsem vsunul malý statistický koutek včetně pro Montanu do té doby nezvyklých grafů. Když jsem letos chtěl zveřejnit aktuální grafy ilustrující stejné statistické údaje, zjistil jsem, že jsou téměř navlas stejné jako ty loňské. Procentuální rozdělení členů v jednotlivých krajích se od loňského liší maximálně o jedno procento a graf zastoupení členské základny na VH podle velikosti oddílů se od loňského liší také průměrně.

V číslech: v oddílech do 20 členů je organizováno 2.077 členů a na VH jich bylo zastoupeno 11 %, oddíly 21–35 členů mají 2.234 členů (zastoupeno 28 %), v oddílech 36–80 členů je organizováno 4.625 členů (na VH 35 %) a konečně největší oddíly sdružují 2.457 členů (na VH 78 %).

Je zajímavé se podívat na zastoupení oddílů na VH podle jednotlivých krajů. Níže uvedený graf ukazuje počet členů organizovaných v příslušném kraji (modré) a počet členů, kteří byli svými reprezentanty na VH zastoupeni (červené). Jak je na první pohled zřejmé, míra zastoupení se kraj od kraje značně liší.

Řeklo by se, že čím je kraj vzdálenější od místa konání Valné hromady, tím menší bude zastoupení oddílů, respektive členů v tom kraji organizovaných. To však zdaleka není pravda. Jednotlivé kraje jsou na níže uvedeném grafu seřazeny podle jejich vzdálenosti od Prahy. Je pochopitelné, že Pražáci byli na VH zastoupeni v nejvyšší míře, ale jak je z grafu vidět, tak například lezci ze vzdáleného Zlínského či Brněnského kraje byli na VH zastoupeni více než lezci z blízkého Středočeského či nedalekého Ústeckého kraje.

Zájemci o podrobnější statistické údaje najdou další na serveru ČHS: http://www.horosvaz.cz/download/VH2004_presence.xls

Povolání lezení na Svatošských skalách

Ministerstvo životního prostředí povolilo ČHS výjimku ze základních ochranných podmínek Národní přírodní památky Jan Svatoš (Svatošské skály).

...
Výjimka platí individuálně pro členy ČHS, popř. členských organizací U.I.A.A. a dále platí pro výcvik adeptů horolezeckého sportu, a to i nejsou-li členy uvedených organizací, ale jsou doprovázeni a školeni členem ČHS, majícím horolezeckou kvalifikační třídu instruktora I. nebo II. třídy. Instruktorem přítom může doprovázet maximálně 7 adeptů horolezeckého sportu.

...
Horolezecká činnost je na skalních útvarech Jan Svatoš povolena celoročně s výjimkou útvaru Kapucín (někdy označován jako Svatoš) a Nevěsta. Na uvedených útvarech **je lezení zakázáno**.

...
Výjimka platí do 31. prosince 2006
Zkráceno – plná verze na serveru ČHS:
<http://www.horosvaz.cz/ochrana/view.phtml?id=746>

Valná hromada Českého horolezeckého svazu

V neděli 28. března se konala v Praze na Strahově Valná hromada ČHS. Strohé oficiální usnesení najdete hned za tímto článkem, já zde přidám několik dalších faktů a postřehů.

Valné hromady se zúčastnili zástupci 91 z celkového počtu 366 oddílů (25 %), kteří reprezentovali 4.502 členů z celkového počtu 11.393 (40 %). Na Valné hromadě bohužel chyběl předseda Jirka Novák, kterého pracovní povinnosti odvelely do zahraničí, nicméně Alena Čepelková a Jan Bloudek se předsednictví zhostili na výbornou. Po všech nutných úřed-

ních procedurách, které i naše schůzování vyžaduje, byli účastníci informováni o činnostech komise. Tentokrát skutečně stručně. Letos jsme se vyhnuli dlouhému čtení připravených dokumentů. Rozpočet loňský a návrh rozpočtu letošního okomentoval již tradičně Jan Bloudek.

Diskuse byla jako vždy zajímavá. Té letošní dominovalo jediné velké téma – metodická komise, školení instruktorů a jejich financování. Bohužel chyběl předseda MK Dušan Stuchlík a pozice MK hájil Jirka Žižka. Diskutující požadovali levnější školení instruktorů, prodloužení platnosti instruktorské kvalifikace a volali po větší informovanosti a učebních textech.

Mnohé vznesené návrhy ukazují, že řada předkladatelů se snaží předstoupit před VH s překvapivými podněty, místo toho, aby své návrhy předem konzultovali s odpovědnými osobami ve vedení ČHS či si alespoň připravili podporu dalších oddílů. Jedině taková cesta může vést k prosazení svých návrhů. Co si může člověk myslet o návrzích, které diskutující přednese s takovou přesvědčivostí, že pro něj získá podporu méně než 10 hlasů (z 237)?

Jiné, pro změnu úspěšné a schválené návrhy, zase nesou stopy emotivního rozhodnutí. Takovým je například schválení návrhu, aby platnost instruktorské kvalifikace byla prodloužena na 7 let. Na místě bohužel nebyl nikdo natolik informovaný, aby poukázal na to, že takové rozhodnutí jde přímo proti podmínkám čerstvě získané certifikace U.I.A.A.. Podobné je rozhodnutí VH ohledně financování instruktorských kursů. Valná hromada schválila, že budoucí instruktoři budou napříště hrát jen dopravu, stravování a ubytování během kursů. Původně navrhovaný rozpočet, jehož součástí je i rozpočet MK, však byl jako celek schválen také. Přesně to vystihl zoufalý výkřik jednoho účastníka: „Já si tu připadám jako u nás ve firmě. Tam se také rozhoduje, že dáme peníze, ale už se nikdo nezajímá o to, kde je vezmeme.“ Jako úsměvnou perličku je možno uvést pokusy o přesuny peněz mezi oběma mládežnickými komisemi. Jeden návrh požadoval přesun 110.000,- z rozpoč-

tu jedné komise ve prospěch komise druhé a vzápětí vznesený protinávrh požadoval přesun 80.000,- přesně obráceně. Ani jeden nebyl schválen, ale oba návrhy ukazují, jak protikladné preference mezi lezci panují.

Přes všechny tyto i jiné nedostatky musím konstatovat, že letošní Valná hromada byla zase o něco povedenější a dělnější, než ta předešlá.

Usnesení VH ČHS konané 28. 3. 2004 v Praze

VH bere na vědomí:

- Zprávu mandátové komise
- Zprávu předsedy ČHS a předsedů odborných komisí
- Informaci o Grantech 2003
- Zprávu revizní komise

VH schvaluje:

- Zprávu o hospodaření za rok 2003
- Návrh rozpočtu na rok 2004 s následující změnou:
- ČHS bude dotovat rozpočet MK částkou odpovídající nákladům na školení instruktorů výjma nákladů frekventantů na stravu, dopravu a ubytování
- Udělení čestného členství ČHS Janu Červinkovi
- Příspěvky na rok 2005 v nezměněné výši

VH ukládá VV:

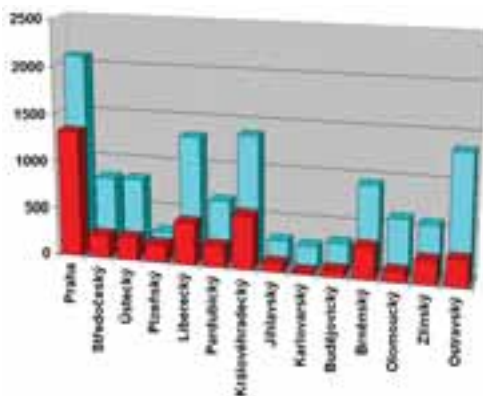
- Provést opatření k odstranění závad uvedených ve zprávě předsedy RK
- Zajistit rozdělení prostředků na údržbu skal do jednotlivých oblastí prostřednictvím VK

VH ukládá MK:

- Prodloužit dobu platnosti průkazů instruktorů ČHS vydaných nebo prodloužených od roku 2003 na 7 let
- Zpracovat učební texty pro výuku instruktorů ČHS do konce roku 2004
- Zveřejnit na www.horosvaz.cz seznam instruktorů vyškolených a přeškolených od roku 2003 (příjmení, jméno, oddíl, dat. platnosti, kvalifikace)

Zapsala návrhová komise ve složení:

Jiří Všecka, Radim Bzura, Ladislava Bímová
stránku sestavil: **Martin Mellan**

Jakým způsobem by mohl ČHS nejlépe podpořit sportovní lezení?

Jednoduchá otázka a naprosto na místě. Při odpovědi na ni je třeba vyjít ze současné situace. Řádově desítku let svaz dotoval závody v lezení na obtížnost, a to ze svého rozpočtu (cca 200.000 Kč) částkou, která se v posledních letech vyšplhala u závodu Českého poháru na 25.000 Kč a u MČR na 50.000 Kč. Většina pořadatelů s touto částkou dokázala vyjít a když přidali své zapálení pro věc, tak se závody uskutečnily. Nadšení pořadatelů však během posledních let pomalu vyprchávalo a začal tlak na zvýšení příjmové stránky rozpočtu. Započala další etapa vývoje sportovního lezení a nás, která trvá dodnes. Přejít od nehonoraného nadšení pořadatelů k normálním komerčním akcím. Z mého pohledu je normální komerční akce jediná možná cesta k trvale rostoucí kvalitě závodů. Samotné nadšení není nekonečné.

Prvním vykořením byl vznik *boulderingových* závodů, které neměly takovou podporu Svazu jako obtížnost (MČR cca 7.000 Kč) a které začaly také z fandovství, ale některé již na reálných ekonomických základech. Boulder Bar se svým Boulder Contestem ukázal, že je možné závody udělat na špičkové úrovni a s rozpočtem, který do té doby několiknásobně převyšoval jakýkoliv jiný závod a navíc bez jakékoliv podpory ČHS. Podstatou bylo, že BB dokázal připravit sponzorům takovou akci, kde partneři akce považovali za výhodné se prezentovat. Kluci z BB již v roce 2002 zvládli marketing akce.

Jakou roli by měl nyní hrát Svaz?

1) Letos začal tím, že zrovnoprávnil lezecké disciplíny a měl by to dále udržet. Obtížnost, bouldering, rychlost, drytooling by měly mít stejné postavení. Žádná disciplína by neměla být preferována. Při rozdělování dotací by měl rozhodovat zájem (počet) závodníků a pořadatelů.

2) Měl by zaštitit jednotná závodní pravidla a jejich výklad. Vyškolit dostatečný počet rozhodčích a hlavních rozhodčích.

3) Měl by podpořit vznik školení pro stavěče cest. Nastartovat systém, který by poté mohl dále fungovat v komerční rovině. Stavěči jsou již dnes většinou honorováni. Někteří jsou připravěni závodní cesty postavit za 10.000 Kč, jiní za 2.000 Kč. Každopádně by mělo být více kvalitních stavěčů.

4) Měl by se zasazovat o co největší propagaci závodů a závodníků. Rozšířit povědo-

mí jednak u lezecké veřejnosti (která nezávodí) o této disciplíně a jednak navenek k nelezoucí populaci.

5) Měl by pomoci organizátorům zvládnout marketing závodů. Pomoci pořadatelům získávat finanční prostředky, mediální podporu, přízeň diváků a závodníků.

Co konkrétně by měl nyní Svaz dělat a financovat?

1) Uspořádat odborný seminář pro pořadatele a potenciální pořadatele na téma: „Marketing kolem závodů“ a „Financování závodů“.

2) Uspořádat a nastartovat systém školení pro stavěče cest.

3) Uspořádat školení pro hlavní rozhodčí a honorovat jejich činnost při závodech. Jsou jedinými garanty objektivnosti závodů a de facto delegáty svazu.

4) Ustavit „závodní výbor“ v rámci komise sportovního lezení ČHS, který vždy před sezónou vydá závodní pravidla pro každou disciplínu a stanoví podmínky pro pořadatele. Určí podle kterých kritérií se budou dotace ČHS rozdělovat. Výbor by měl být složen ze zástupců všech lezeckých disciplín, a to jak pořadatelů, závodníků, rozhodčích, tak i stavěčů cest.

5) Doufat, že zbylé nadšení pořadatelů bude dostatečné k zvládnutí marketingu akcí a že sponzoři budou považovat vložení prostředky do závodu za efektivní.

Otázky kolem generálního partnera pro Český pohár a závody vůbec jsou samozřejmě také na místě. V případě úspěchu při hledání takového partnera by se získané prostředky měly použít v prvé řadě na financování marketingového vzdělání pořadatelů, školení stavěčů cest, rozhodčích a medializaci závodů. Nevidím jako efektivní tyto prostředky vynaložit na pořádání toho či onoho závodu, případně na výplatu cen pro závodníky, ale považuji za důležité je *investovat do rozvoje* a podporovat činnosti, které jsou obtížně zajištělné pro jednotlivé pořadatele závodů.

Tento příspěvek jsem začal psát jako koordinátor závodů v ČR, ale před jeho dokončením jsem obdržel své odvolání z této pozice, takže jsem v článku pozměnil slovesa na podmiňovací způsob. Zpočátku jsem se snažil psát to, co jsem viděl jakou svou práci.

Vlasta Volák

mix

■ RED BULL SPEED WALL CLIMBING, Slovensko, hrad Beckov

Pozýváme všech lezců aj nelezců na preteky v lezení na rychlost, které se uskuteční v sobotu 24.7 na legendární skale hradu Beckov. Polezú sa dve trate, obtiažnosti do 9–, samozrejme odspodu. Aby bol pretekár hodnotený, musí obidve lezecké cesty vyliezť od štartu po cieľ. Každé odsadnutie bude penalizované trestnými sekundami, ktoré sa prirátajú k výslednému času. Pre najlepších v oboch kategóriách sú pripravené nielen zaujímavé prize money (celkovo 15.000 SKK), ale aj vecné ceny od siete obchodov Hudy Sport.

Program podujatia: 8:00 hod. – 10:00 hod. **prezentácia**
10:00 hod. – 17:00 hod. **preteky**
20:00 hod. – do rána **after party**

Všetky ďalšie info sa dozvieš na www.redbull.sk

Nedávno

Jsem pohledem do kalendáře zjistil, že tulák čas se zase vrátil s jarním pozdravem, a proto je nutno opět oprášit lezecké nádobíčko. A kam jinam vzpomínat na zašlou slávu dávných výstupů než na Sušky? Několik SMS a sehnal jsem i kvalitního prvolezce, neboť měkčí konec lana se mi jevil přece jen poněkud netolerantnější ke stavu bicepsů i jiných potřebných končetin. Poté jsem naložil rodinu a s příslibem jednoho dne lezení a druhého zaslíbeného toulkám Českým rájem jsme pomalu mířili vstříc vytouženému cíli. Pomalu nikoli v důsledku kvality vozidla, nýbrž pro právě probíhající akci Kryštof 004. Po hodince jízdy jsme nabrali v Turnově Honzu a vyrazili vstříc Suchým skalám.

Původní plán jet do Skaláku vzal za své s podmračenou oblohou, protože jsme zaparkovali auto na malé loučce pod Suchými skalami. Nachází se nad silnicí při výjezdu z lesa, skoro až na kopci. Místo se zdát takřka ideální, loučka o rozměrech cca 10x20 m, vedle silnička, pole, hranice rezervace probíhá asi 20 m odtud v lese, našinec by řekl, že tady snad nikomu vadit nebudeme. Lezci zde také velmi často parkují i spí. Ovšem ouha! Ledva jsme se usídlili pod skalami ve snaze překonat smělé vrcholy, žena se vrátila se dvěma špunty k autu, kde je čekala dvě velmi nepřijemná překvapení. Prvním v podobě zběsilého ochránáře, který po ní požadoval pokutu 2.000 Kč za stání v přírodní rezervaci (PR). Snaha vysvětlit problém poukazem na hranici rezervace vytyčenou opodál v lese vedla k překvalifikování našeho zločinu na stání v ochranném pásmu PR. Nicméně po 10 minutách přece jen ustoupil a požadoval přeparkovat vozidlo na silnici, což jsme učinili.

Druhé překvapení nás čekalo za stěračem, a to pozdrav od naší bdělé policie, přestupek Zákaz stání, místo Suché skály. Žena vzala špunty a raději s nimi obešla skály u Kalicha, my zatím přelezli pár smělých výstupů a kol páte jsme se jali řešit přestupek. Železný brod není až tak daleko, tak jsme se sebrali a jali se hledat policii (pro další podobné nešťastníky: nachází se kousek nad náměstíčkem ve vilkách na výhledově směrem na Liberec).

Nekompromisně komisní příslušník po nás chtěl taktéž po-

kutu a jako vysvětlení nám sdělil, že na louce nemáme co dělat (byli jsme asi 15 m od silnice) s poukazem, že v CHKO je vjezd na polní cesty zakázán(?), louka že patří nějakému človíčkovi, který si stále stěžuje a pod skalami na silnici nesmíme parkovat proto, že se tam vykrádají auta. Svou řeč pak korunoval prohlášením, že policie s tím vším má moc práce. Pročež tam občas zajedou a neposlušné horolezce potrestají pokutou za špatné parkování. Diskutovat s příslušníkem nešlo, nakonec jsme pokutu opětovně uhradili, raději jsme však sbalili svých pět švestek a odjeli s ratolestmi do kempu v Sedmihorkách, kde nám bylo druhý den krásně.

Ovšem po tomto výstupu dvou zástupců České, byrokratické, republiky zůstala na jazyku pachutí čehosi nepřijemného. Nemám nic proti ochránářům, sám jsem s kamarády z oddílu tátovi mnohokrát pomáhal v rezervaci u Vitavy, ale ochránář může podle selského rozumu řešit nepravosti uvnitř rezervace způsobem slušnějším. Postup policie a vysvětlení přestupku je samo o sobě tragikomické a jen odkazuje na to, jak naši „úřadové“ mohou využívat gumové paragrafy, přičemž normální člověk je pro ně pouze zdrojem obtíží.

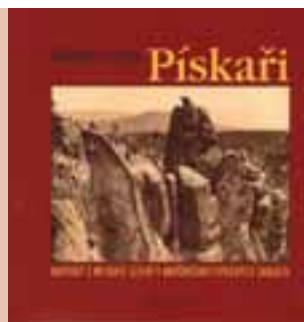
Maně jsem si vzpomněl na doby nedávno minulé, kdy jsme vzali bágl a jeli na skály, lezli do zemdení, vyspali se, opět lezli a až na pár známých výjimek, pokud se člověk choval slušně, jsme neměli problém. Jak nyní toto předat dětem a sdělit jim naši radost z polezení a noci pod širákem, když slušný občan, neřku-li horolezec, je z pohledu úředníka potenciálním zločincem. Já to mohu řešit třeba i tím, že zapomenou na vzpomínky a budu jezdit lézt na jih či západ od nás, nebo trekovat v Nepálu, ale jak mám vysvětlit dvěma malým špuntům, o čem že se to s pánem hodíme a proč musíme jet na policii a nemůžeme zůstat na místě, kde nikomu nevadíme. Resumé pro horolezce s auty je tedy následující. Podle příslušníka máme parkovat v Besedících, neboť na loučce i na silnici nesmíme, přestože nám to žádný zákon, dopravní značka či tabulka nezakazuje. Jak je to v údolíčku jsem se zapomněl zeptat, ale iluze si nedělám.

Jiří Veselý

zajímavé knihy

Pískaři

Bohumil Sýkora

Dlouho očekávaná kniha o „pískářích z Ádru“ je na světě. A stojí za to! Každý, kdo aspoň občas zajedou do oblasti „smrtících spár“ (takovou pověst měl Adršpach a Teplické skály do doby, než se ve zdánlivě hladkých stěnách objevily první cesty, na kterých jste nespotebovali adrenalin našetřený za půl roku) si v knize dobře počte. Není to suchá faktografie, ale nádherně a dokonale zpracovaná historie dnes snad nejpůvodnějšího pískovcového Skalního města. Historické texty jsou oživeny autentickými výpověďmi lezců a prvovýstupců snad od začátku minulého století – tak pečlivě autor knihu připravil a napsal. Obrovské množství fotografií čtenáři pomůže nejen si vybavit problémy a styl lezení v různých obdobích, ale zejména se mu podaří přiřadit si k notoricky známým jménům z vrcholových knížek příslušný obličej. Pak s údivem zjistí, že toho chlapíčka přece zná, no jo, tuhle seděl na terase.

Jednotlivé kapitoly jsou napsány někdy pamětníkem, jindy znalcem nebo dokonce prvovýstupcem příslušných cest nebo věží. Často vám při čtení spadne brada nad tím, co všechno dokázali vylézt tehdejší bouráci s kopnopným lanem, kteří se při nedostatku karabin neváhali u zatlučeného kruhu odvázat, provléct lano, navázat a pokračovat v boji o vrchol dál. A že to byly často boje bohatýrské, o tom nepochybujte! V každém případě se nejen poučíte, ale hlavně pobavíte. Přesto je to kniha faktů (někdy až k nevíře) a jako taková je samozřejmě doplněna místním rejstříkem, osobním rejstříkem i seznamem mnohdy unikátních fotografií. Hodně dobrý pocit z ojedinelé publikace umocňuje jednoduchá a čistá grafická úprava. Pavla Lisáka nakladatelství JUKO spolu s Bohoušem Sýkorou dalo lezcům pěknou knížku, která si určitě najde místo v kni-

hovničce i neortodoxních pískařů.

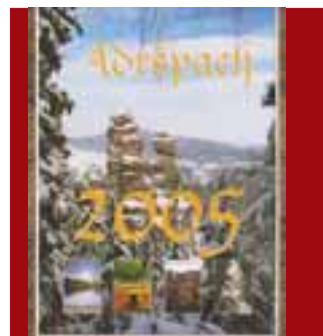
Formát 22 x 22,5 cm, 262 stran, černobílý tisk, pevná vazba s přebalem. Vydalo nakladatelství JUKO, Krkonošská 850, 547 01 Náchoď, v březnu 2004.

Na www.horokupectvi.cz si ji můžete koupit za 350 Kč včetně poštovného.

–šp–

Adršpach 2005

Ano, je to tak. Jsme skoro v půlce roku, a prozřevější vydavatelé už myslí na rok příští.

A tak už si můžete objednávat kalendář na rok 2005, který vznikl mezi pískovcovými věžemi Adršpachu. Je vidět, že autor je zde vlastně doma a měl dost času a trpělivosti vyfotit a vybrat skutečně jen to nejlepší. Dalo by se říct, že všechny záběry v kalendáři jsou vyfocené přesně v tu správnou chvíli. Zasněžený Starosta se Starostovou, Indián nasvěřený lampou a další obrázky určitě potěší oko každého milovníka „Ádru“.

–bkr–

14 barevných fotografií, 29 x 41 cm

Doporučená cena: 300 Kč

Vydal: Miroslav Jandus, Za Úpou 65, 541 01 Trutnov 1, tel.: 603 111 120

Dvakrát Rother Selection

Dva nové svazky obohatily populární knihovničku průvodců edice ROTHER Selection, přinášející výběr vyhlášených a lahůdkových cest. Vyznačují se logickou koncepcí a přehledným uspořádáním. U každé oblasti mapa s vyznačenými cíli, u každé/ho cesty/kopce alespoň jedna fotka se zakreslenou linií výstupu, u lezeckých cest podrobný schematičský ná-kres. V doprovodném textu naleznete nejprve všeobecné seznámení s tou kterou oblastí a ces-

tou, její popis i osobní postřehy autorů.

Základní údaje jsou shrnuty do oddělených bloků textu rozlišených piktogramy, alternativně do přehledné tabulky. Zde najdeme hesla jako: prvovýstupce, obtížnost, výška, počet lanových délek, obvyklý čas výstupu a sestupu, jištění a doporučené pomůcky, výchozí chata a parkoviště, přístup, nástup, sestup. Po rozevření klopny zadní strany kartonových desek (která jinak poslouží jako praktická záložka aktuální stránky) najdeme barevnou mapu a v ní čísla výstupů. Provázanost s textem je šikvná, bez dlouhého listování lze rychle a úspěšně hledat, vybrat si podle lokality i obtížnosti.

Přestože jde o ryze účelové publikace, jejich vzhled nezaostává za obsahem a zmíněnými přednostmi. Jsou prvotřídně vytištěny na matné křídě, v měkké brožované vazbě s praktickou matnou laminací. Formát 16,3 x 23 cm je pochopitelně jednotný pro celou řadu *ROTHER Selection*.

Bayerische Alpen – Nordtirol

Kletterführer,
Genusstouren III – VII

Richard Goedeke představuje více než sto dvacítka skalních lezeckých lahůdek v širokém obtížnostním spektru, takže si může vybrat skutečně každý, jak stárnoucí klasik či začátečník, tak přebícepovanci.

Výběr zahrnuje oblasti Bayerische Voralpen, Wetterstein, Mieminger Kette, Karwendel, Rofan, Wilden Kaiser, Loferer Steinbergen, Berchtesgadener Alpen a Hochkönig. Najdeme tu věčně trojky a čtyřky pro začínající i vyhlášené extrémní výstupy v Berchtesgadenských a na Schüsselkar Spitze ve Wettersteinu. Jsou tu moderní cesty charakteru sportovního lezení i klasiky, kdysi dávno otevřené třeba Dülferem a Wiessnerem, v proslulých stěnách jako Fleischbank a To-

tenkirchl. Pro každého něco, cesty krátké i dlouhé, odlehle i poblíž silnice, zajištěné borhákovky i přírodní s nutností vlastního jištění. Nechybí ani mnohé autorovy tajné tipy.

Vedle stupňů obtížnosti podle UIAA škály autor současně uvádí také nové „morálové“ ohodnocení „E“ (Ernsthaftigkeits-Bewertung), umožňující na první pohled odhadnout, zda se do cesty pustit či nikoli, pro sporadické jištění, obtížnou orientaci a zvýšené nároky na „morálovou“ odolnost.

216 stran, 100 čb fotek s barevně vyznačenými cestami, 102 dvoubarevných schemat výstupů, ISBN 3-7633-3016-X, cena 26,90 EUR (D).

Hochtouren Ostalpen

Autoři *Edwin Schmitt* a *Wolfgang Pusch* nabízejí výběr devadesátiky vysokohorských skalních, kombinovaných i ledovcových túr Východních Alp od Berniny po Taury. Grossglockner a Grossvenediger, Wildspitze a Ortler, Piz Palü i Piz Bernina tu defilují ve své majestátnosti s klasickými výstupy, které si každý opravdový horolezec rád zapíše do své knihy výstupů.

Přestože zde najdeme i dlouho známé cíle, autoři předkládají i jiné bonbóny – a na druhou stranu po aktuálním přezkoumání řadu klasik nedoporučili a proto do výběru nezahrnuli. Ostatně, není to průvodce vyklepaný z rukávu, jen od psacího stolu. *E. Schmitt* je zkušený všestranný horolezec, a *W. Pusch* je v horách téměř pořád i služebně, jako ledovce měřící geodet a důstojník horské jednotky.

Těžším výběru jsou ledovcové centrální Alpy, ale také mimo ně ležící Dolomity (Marmolada a další). Parádní oblasti často skýtající možnost zeřetězení jednotlivých cest do skutečně velkolepých, velmi náročných, kombinovaných skalně ledovcových túr. Po-

užitá úprava s výřezy map a barevnými fotkami podněcuje skrytá přání. K hodnocení celkové obtížnosti a vážnosti túr je použita západalpáská stupnice (F, PD, AD, D, TD), krom toho je udán sklon ledu a UIAA stupně pro obtížnost skalních úseků.

Knihka ukazuje na potenciál možností, které Východní Alpy nabízejí pro nejvšestrannější formu horolezectví. Po letech konečně dlouho očekávaný průvodce k plá-

nování a realizaci pravých vysokohorských túr ve Východních Alpách.

288 stran, 240 barevných fotek, 70 bar. map v měřítku 1:50.000, ISBN 3-7633-3010-0, cena 29,90 EUR (D).

Vladimír Procházka

Pozn.: V minulém Montaně představený zelený Rother Wanderbuch DOLOMITEN je už k máni i v češtině (f&b)!

Co nového u KONG?

Trh nutí každého ambiciózního výrobce prezentovat každoročně zákazníkům další a další novinky. Některé jsou jen odrazem módních trendů a dlouho se v katalozích neohřejí, jiné se stanou po překonání počáteční nedůvěry zákazníků oblíbenými a posléze zakotví dlouhodobě nejen v katalozích, ale i lezeckých batozích.

Pro letošní rok výrobce z italského Monte Marenza připravil 10 novinek, které se vám pokusíme přiblížit. Většinou jsme měli možnost si je fyzicky „omakat“, u některých jsme se zatím museli spokojit jen s obrázkem a popisem.

Karabina řady 778

Tato karabina typu K podle EN 12 275 s podélnou pevností 30 kN, která se poprvé objevila na trhu na konci roku 2002, bude vyráběna v dalších modifikacích. Původní verze se stahovací rýhovanou pojistkou na západce je doplněna variantou s twist-lock pojistkou v hrubém a snadno i v rukavici ovladatelném provedení

a ve variantě s rýhovanou šroubovací pojistkou. V obou případech je ke karabině dodávána plastová pojistka zabráňující přetočení smyčky nebo lana v karabině. Barvené provedení těla je kromě stříbrné i v modré a červené, příslušníky ozbrojených složek potěší varianta v černém. Sympatická je i hmotnost karabiny 90 g u šroubovací pojistky, 95 g u twist-locku a 93 g u standardní převlečné pojistky.

Zajišťovací smyčka pro Via Ferraty (Klettersteig) K.K.S. Art. 811.03

Na brzdicí lano provlečené přes čtyřtvarový duralový absorbér jsou přišity dva zajišťovací popruhy, které jsou na koncích opatřeny novou karabinou řady 778. Otočení popruhu v karabině brání plastová pojistka FAST, navíc oceníme, že nám už při manipulaci s karabinou nepřekázejí uzly. Ta-

ké volný konec lana za absorbérem většinou překážel a lezec často při jeho uchycení ne vždy bezpečně improvizoval. Na tomto výrobku je na konci lana malá plastová karabina, kterou připínáme do materiálového oka a ta v případě většího zatížení povolí. Připojení zajišťovací smyčky k sedáku je jednoduché, přes popruhy nohaviček a opasku vytvoříme z připojovací smyčky prusík.

Slaňovací brzda pro canyoning DE – JUMP Art. 804

Slaňovací osma při slaňování pod vodopády může pro uživatele vytvořit smrtelnou past. Lano může při nadlehčení seskočit a vytvořit na osmě liščí smyčku, ze které většinou není úniku. Také ztráta slaňovací osmy při manipulaci může být v některých situacích tragická. Nový slaňovací prostředek DE – JUMP je konstruován tak, aby výše uvedená rizika eliminoval. Brzda je při vkládání (vyjímání) lana trvale připojena k po-

stroji, lano se provléká přes horní a spodní otvor, pak se brzdný segment sklopí. Jeho vyklopení (vypadnutí lana) brání pojistka i zatěžující síla. Tělo brzdy je z masivního duralu a sklopný segment je nerezový (celková hmotnost 345 g).

Slaňovací brzda BANANA Art. 812.01

Jen pro speleology je určena tato lehoučká vysoce ergonomická slaňovací brzda (230 g), která jede dobře i na zabláceném laně. Na laně čistě však jede až příliš rychle a pro bez-

pečný sestup doporučujeme použít přídavnou slaňovací karabinu. Zajištění brzdy uprostřed sestupu se provádí klasicky vytvořením lanové smyčky z lana za brzdou, kterou provlečeme připojovací karabinou a přehodíme přes horní část brzdy. Špinavé lano bude rychle opotřebovávat brzdné klad-

ky a výrobce na toto pamatoval. Kladky lze pomocí běžných montážních klíčů na nosných čepch uvolnit a otočit o 180° do předem připravených zářezů v bočnicích brzdy.

Sada „frendů“ SETO SLIT FIT Art. 838

Uživatele této mechanické pomůcky určitě potěší inovovaná sada mechanických vklíněnců. Původní osmidílná sada byla rozšířena na desetidílnou, design doznal výrazného zlepšení. Fyzicky jsme ji dosud neměli možnost otestovat.

Štouradlo TRICK Art. 921

Lehoučká pomůcka z duralu (21 g) k vyproštění uvázlých vklíněnců je vybavena i dvěma zářezy na maticové hlavě (šroubky na stoupačích železech a šrouby kotvení). Díky otvoru se západkou (připojení na materiálové oko) došlo k vytvoření slabého místa v těle „štouradla“, což brání použití větších utahovacích sil. Možná i celkové prodloužení o nějaký centimetr by nebylo na škodu věci.

Tandemová kladka PAMIR Art. 826

Na první pohled je zřejmé, že vzorem konstrukce je TANDEM od Petzla, ale to v dnešní době globalizace nemůže nikoho překvapit. Proti původnímu vzoru je hmotnější (330 g proti 195 g u TANDEM). Příčinou je užití odolnějších ocelových kotoučů kladky, místo duralových u původní-

ho vzoru. Má proto podstatně širší užití při různých adrenalinových aktivitách, kde se kromě lan z chemických vláken užívají i lana ocelová. Pouze uložení kluzných bronzových ložisek kotoučů na ocelovém středovém čepu neumožňuje jezdit na kladce vysokou rychlostí.

Dvojitá kladka MINI TWIN Art. 827.01

Také tato kladka využitelná pro konstrukce napínacích a zvedacích kladkostrojů nepotěší jen příznivce adrenalinu, ale hlavně záchranáře. Její výborná hmotnost (167 g proti robustnější TWIN Kong s 490 g.) je však znevýhodněna vyššími odpory při zvedání, způsobenými poměrně malými průměry kotoučů, které jsou určeny pro užití lan do průměru 11 mm včetně. Spíše bude využívána pro expediční činnost, kde se šetří na váze materiálu.

Nosič skob SNAP Art. 920

Tato novinka možná vypudí z batohů horolezců různá udelátka pro přenášení skob. Lze ji pomocí dvou malých karabin připnout na opasek sedáku a skoby z nosiče vybírat přes středovou drátovou západku. Budoucnost novinky je však ve hvězdách.

Kotevní deska PENTA PLAN Art. 864

Vysoce pevnou kotevní desku (30 kN) srovnatelnou s petzlovou PAW uvítají hlavně záchranáři. Je lehká (107 g proti 240 g u PAW) díky malé síle použitého materiálu. Je však nebezpečné do otvorů v desce přímo ve vazovat popruhy nebo lana, protože v místě styku mohou velkými zatěžovacími silami

mi vzniknout vysoké tlaky, které by chemická vlákna mohly poškodit, což však karabinám vadit nebude.

Výhradním distributorem výrobků KONG pro český, slovenský a polský trh je společnost LANEX.

Podle firemních materiálů firmu KONG zpracoval:

R. Matýšek, LANEX

SOFTSHELL

nový trend v oblékání

V poslední době jsme svědky masivního nástupu *SoftShellů*, materiálů nové třídy, které se hodí „snad na všechno“ a téměř v každém počasí. Všestranné *SoftShelly* totiž v jednom celku sdružují a plní funkci více vrstev oble-

Fitz Roy

čení (do jisté míry, samozřejmě) – tepelně izolační, větruvzdorné a dešti odolné. Na šití oblečení ze *SoftShellu* se proto vrhli snad všichni přední výrobci.

SoftShell umožňuje snížit počet vrstev oblečení a jeho celkovou váhu. Klasické vrstvení oblečení je tu vlastně přeneseno přímo do vrstvené konstrukce „*měkké ulity*“ – *SoftShellu*. Nepadají-li zrovna trakaře, přes bundu „soft-

Shivling

šelku“ natahovat „nepropro“ netřeba. K ochraně před nepříznivým počasím tak skoro ve většině případů stačí jedna bunda – zaklínadlem v oblečení se stává pojem „multifunkční“. Hned tak nějaká přeháňka nám neublíží. *SoftShell* ale není pláštěnka, při dlouhotrvajícím dešti nemůže nahradit kvalitní „nepropro“. Kvalitní podtrhneme – mnohým levně-

ším „Taky-*Texûm*“ se totiž dobrý membránový *SoftShell* mírou své nepromokavosti vesele vyrovná.

SoftShell je poněkud všeobíhající pojem, který označuje novou třídu materiálů, nikoli jeden jediný materiál. Aby bylo jasné o co konkrétně jde, nestačí říci „mám bundu ze softshellu“, ale „ze softshellu z těch a těch materiálů a té a té konstrukce“. *SoftShellů* je totiž celá řada.

V zásadě je dělíme do dvou odlišných kategorií, rozlišujeme *SoftShelly membránové* (laminované) a *tkané* (bez membrány, vyrobené jen zvláštním tkaním). Membrána zlepšuje především větruvzdornost, ale také do jisté míry nepromokavost. Tkané *SoftShelly* jsou naproti tomu prodyšnější, o něco lehčí i levnější.

Typický laminovaný membránový *SoftShell* má nejčastěji vnější vrstvu z hustě tkaného, elastického a oděruvzdorného polyamidu s vodoodpudivou úpravou Teflon DWR (jakou známe např. z kvalitních samonafukovaček s nesmáčivým a nenasákavým povrchem), membránu uprostřed a vnitřní vrstvu z teplého, příjemného a vlhkost transportujícího flísku či mikroflísku.

První membránový *SoftShell* vznikl již před lety spoluprací flísového giganta *Malden Mills* a jednoho z největších světových průkopníků na poli oblečení, kanadské firmy *Arc'teryx*. Jejich dítě má jméno *Polartec Powershield* a dnes má ještě sourozence s přívlaskem *Lightweight* a *High Loft*. Z ostatních nejznámějších membránových *SoftShellů* jmenujeme výrobky firem *Pontetorto (Soft Shell)*, *Gore (Windstopper Soft Shell)* a lehčí *Windstopper Durastretch*, *Salewa (Stormwall Active)*, *Schoeller (WB-400 a WB-Formula)*.

Nejznámější tkané *SoftShelly* pocházejí od firem *Salewa (Stormwall Alternative)* a *Schoeller (Dynamic, Dryskin, Climawool)*.

Mnozí uživatelé okamžitě přijali *SoftShell* za svůj, jiní jsou konzervativně rezervovaní, jiným vadí vzhled a omak povrchu některých typů materiálů, připomínající levné „koženkové“ bundy někdy z přelomu padesátých a šedesátých let. Pokud jde o funkci, obávají se zcela zbytečně. Pokud jde o vzhled, tak „proti gustu žádný dišputát“ – ale i na tom se intenzivně pracuje. Výrobci materiálů nabízejí stále širší škálu *SoftShellů* a tak záleží na tom, co si šijící a jejich zákazníci vyberou. Se-

tkáváme se i s výhodným kombinováním *SoftShellu* s jinými materiály v jednom kusu oblečení – *SoftShell* jen na slotě nejvíce vystavených místech, zatímco ostatní části oblečení jsou z flísy s větruvzdornou membránou nebo bez ní.

Trango

Nástup *SoftShellu* čile zachytili čtyři naši známí výrobci oblečení: *Direct Alpine*, *Mons*, *Tilak*, *Warmpeace*.

Tak například *Direct Alpine* nabízí domyšlené, prvotřídně zpracované a vysoce funkční technické „softšelky“ z laminovaných materiálů *Pontetorto* s membránou *NoWind* (která si podle našich praktických zkušeností nezadá se známějším *Windstopperem*), nově a alternativně též se skvělou neporézní membránou *Dermizax EV*.

NoWind nalezneme v nových *SoftShell* bundách *Shivling* a *Fitz Roy*, ale také v kalhotách *Couloir* a rukavicích *Cervino*. *Direct Alpine* ale nabízí i „softšelové“ varianty dosud známých a úspěšných „jenflísových“ *NoWind* modelů, jako jsou oblíbený *Glider* a *Taiga* s odepínatelnými rukávy. Výhledově se chystá *SoftShell* obdoba vesty *Lizzard*.

SoftShell bundy *Direct Alpine Trango* je vybaven zajímavou neporézní membránou *Dermizax EV* od japonského koncernu *Toray*, která jinak je základem stejnojmenného větrovkového „nepro“ se špičkovými parametry. Odpařovaný pot hbitě transportuje na principu molekulární výměny (podobně jako známý *Sympatex*) – na jedné straně je molekula páry membránou vstřebána, na druhé vypadne, aniž se prodírala mikropóry. Ano, tak trochu něco na způsob vedení elektrického proudu. Když na jeden konec drátu „hodíme“ volný elek-

tron, šup, na druhém je venku. Drát je elektrický vodič, neporézní „nepro“ membránu bychom snad při troše fantazie mohli nazvat „parovodičem – hydroizolantem“.

Více o *SoftShellu* obecně, rozhovory s výrobci a testy „softšelek“ od našeho kvarteta *Direct Alpine*, *Mons*, *Tilak*, *Warmpeace* (pořadí je abecední, nejde o žádný hodnotitelský žebříček – a dnes již k uvedeným firmám přibývají další, např. *Frantic*) najdete na www.svetoutdooru.cz, lze navštívit i internetové stránky výrobců. Podrobnější seznámení s problematikou *SoftShellu* a tabulkový přehled dostupných modelů oblečení by se též měl objevit v tištěné ročence *Malý průvodce světem outdooru 2004* (vychází právě v době uzávěrky tohoto čísla Montany).

Chroust

Komu zvoní hrana?

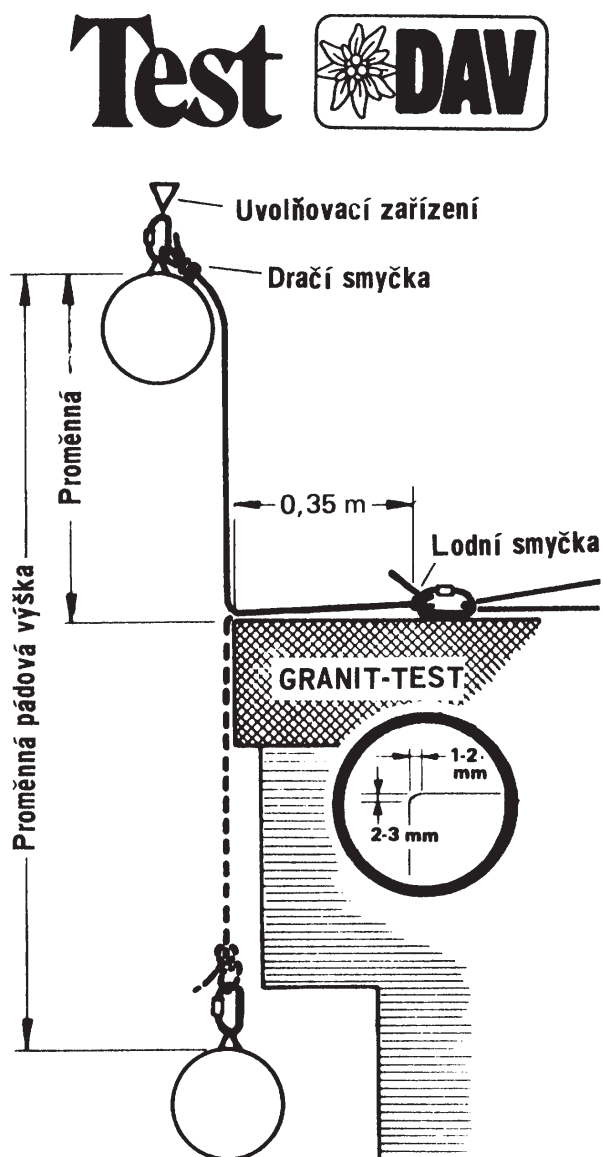
V poslední Montaně vyšlo „kratochvilné mírné odborné čtení“ *Jáma a kyvadlo* od Radka Fáborského (M 2/04 s. 40–41). Považuji za nutné reagovat několika připomínkami.

1. Informace, že se za posledních dvacet let nestal smrták po pádu lezce s lanem přetrženým na ostře skalní hraně je nebezpečná, ze souvislosti vytržená a problém bagatelizující polopravda! Leckdo by mohl nabýt dojmu, že se už vlastně nemůže nic stát (pokud mu zrovna na lano nepadnou šutry shora, jak autor uvádí). Skalní hrany při pádu představují pro lano a navázance smrtelné nebezpečí stejně jako dřív, nejlepší moderní lana nevyjímaje! Nemusíme chodit daleko, jeden dobře zdokumentovaný případ se relativně nedávno objevil i v Montaně (Varující nehoda, M 5/97 s. 52–53 + expertíza Pita Schuberta k témuž Přetržení lana ve Vysokých Tatrách v M 1/99 s. 30–31). Snížení a v určitém období vymizení nehod s prasklými lany ze statistik *Alpenvereinu* bylo způsobeno především tím, že poučení a disciplinovaní Němci a Rakušáci začali v horách masově používat dvojitá lana, dvojčata. Nehody s prasklými lany se začaly znovu objevovat poté, co někteří lezci nevhodně přenesli jednolánové praktiky ze sportovního lezení ve skalkách do hor (viz tabulka

v M 1/99 s. 31). Ostatně do této „kategorie“ patří i výše uvedená varující nehoda v Tatrách (jáma a kyvadlo). Proto znovu nutné pravidlo k zapamatování (jako v oněch pardem autorem kritizovaných „nekonečně úplně stejných řádcích“): v horách a „hranatých“ skalách lano zásadně nadvojato!

2. Autor označuje pádovou zkoušku s lanem vedeným přes hranu (*Sharp Edge Test*) podle normy UIAA 108 za zbytečnou, protože je vzdálena od reality v terénu. Ano, je! Dovolím si ale podotknout, že standardní pádové zkoušky podle EN (na rozdíl od *Sharp Edge Testu* povinné) jsou od horské reality vzdáleny mnohem mnohem víc a nikdo se nad tím nepozastavuje. Prostě povinnost, kterou lana musí splňovat, aby směla na trh (něco jako technické zkoušky aut, s parametry

nastavenými tak, aby jim mohl vyhovět Trabant i Porsche). *Sharp Edge Test* je prostě něco navíc a lana, která jej úspěšně absolvují, jsou bezpochyb bezpečnější než ta, která v něm selžou! Zkouška nám bohužel neřekne o kolik bezpečnější, zda lano prošlo jen těsně nad čarou (pokud na hraně nevydrží třeba 2 pády) nebo naopak propadlo jen těsně či hluboko pod lajnu. Potíž bychom měli vidět v té dobrovolnosti, u lana, které *Sharp Edge Test* neabsolvovalo, prostě nevíme, zda by jím prošlo či nikoli. Divil bych se ale, že by výrobce kvality svého „hranyschopného“ lana nepodepřel UIAA atestem. „Obvyčejný singl“, o němž se zmiňuje autor v závěru *Jámy a kyvadla*, byl prostě tak dobrý, že byl zralý na štempl „passed“. Názvy jako *SuperSafe* jsou bezpochyb zavádějící, serióznější bylo třeba jen *Safer than Others*, ale to

jsme u obchodu... Neboť lana s *Sharp Edge* atestem sice jsou (či mohou být) bezpečnější, ale ani ta na skalní hraně v nedefinovatelných terénních podmínkách absolutně bezpečná nejsou – **proto znovu pravidlo k zapamatování: v horách a „hranatých“ skalách lano zásadně nadvojato!**

3. Autorem navržená pádová zkouška typu *Jáma a kyvadlo* (*Traverse Edge* – škoda, že jsem ji neobjevil na v textu inzerovaných webových stránkách) by jistě byla skvělá, pokud by existovala lana schopná ji přežít. Jinak nám pouze řekne „všechna lana jsou stejně špatná“ (na čemž by si mohly smlsnout tak akorát pojistovny a všesvazoví úředníci prosazovat zákaz lezení s lanem). Autorem kritizovaný UIAA *Sharp Edge Test* jistě není dokonalý, ale aspoň dělí lanový peloton na lepší a horší část. Příliš tvrdé zkoušky by měly stejně malou vypovídací schopnost jako příliš měkké, z nichž vyšla všechna lana jako *stejně dobrá*. Správné bezpochyby je vyladění parametrů zkoušek na pomyslný střed technologických možností dané doby a stále přitvrzovat. Tak tomu bylo u standardní pádové zkoušky „jako přes karabinu“ původní UIAA norma (v době kdy EN, ještě neexistovaly) požadovala, aby jednoduché lano přežilo alespoň 2 pády, po letech 3, pak a dodnes 5.

4. Dovolím si též zavzpomínat (na budoucnost?). Po *hranové odolnosti* lan šel už dávno *Pit Schubert* se svým týmem v DAV Sicherheitskreis. Navrhl a zrealizoval řadu tak zvaných *Metal Testů*, při nichž postupně nahrazoval karabinu simulující průvlak s poloměrem zaoblení 5 mm průvlak s rádiusem 4, 3, 2 a 1 mm (vše ostatní zůstávalo zachováno jako při standardní pádové zkoušce podle tehdy jediné normy UIAA). Pak se snažil ještě více přiblížit realitě *Granit Testem*, při němž bylo lano vedeno přes žulový „vinglík“ pravouhloúhého průřezu se sraženou hranou.

Na obrázku si všimněte, jak hodně byla hrana „sjetá“. Přesto žádné lano (ani to nej nej nej) nebylo schopno zachytit jediný pád s parametry standardního normopádu! Proto Schubertovci u každého lana postupně snižovali pádovou výšku (a tím zároveň pádový faktor, neboť délka

od ukotvení k hraně zůstávala fixní) do té míry, až lano začalo pády přežívat. Z přežitých pádů byl vypočítán průměr pádové energie, kterou daný typ lana byl tak schopen „schlamstnout“. Zkoušena byla jak úplně nová lana, tak použitá s rozdílnou „služební“ dobou a v různém stupni „rozkladu“. Metal a Granit Testy ukázaly velké rozdíly v kvalitě špagátů a přestože se již dávno nevyrábějí, výsledky snesou určité zobecnění ještě dnes! Nebyť Pitovy obdivuhodné mravenčí práce v DAV Sicherheitskreis, dnes bychom patrně věděli o neblahém vlivu skalní hrany podstatně méně. DAV výzkum účinků „hrany“ byl publikován v brožurě *Sicherheitskreis im DAV Tätigkeitsbericht 1974–1979* (vyd. DAV 1979), odkud byl přetištěn v americkém *Off Belay* č. 51 a 52 (1980), z něhož jsme udělali „výcuc“ s názvem *Není lano jako lano* do našeho „samizdatu“ *HORY* č. 18 (1985). Na Pitově výzkumu se bez pochyb svezl *Edelweiss*, když díky ing. E. Kurzböckovi roku 1985 přišel s lanem *Stratos* a jako první začal ve svém katalogu uvádět „*hranovou odolnost*“. Jeho pádová zkouška výrazně připomínala *Schubertův Granit Test*, parametry však byly zachovány jako v normě UIAA a hrana žulového kvádříku sražená na 0,75 mm (výrazně ostřejší než Schubertova). U tohoto čísla se zastavme. Žádná norma pádových zkoušek na hraně neexistovala a jelikož *Stratos* znamenal technologický skok, u *Edelweissu* z hlediska marketingu bezpochyby chytře vyladili „ostrost“ hrany tak, aby *Stratos* přežíval právě jen jeden jediný pád. Kdyby udělali hranu méně „ostrou“, konkurenční lano by třeba přežilo jeden dva pády a *Stratos* tři či čtyři, reklamní účín by jistě byl menší než takto: „*První a jediné lano na světě schopné zachytit pád na ostré skalní hraně!*“ Můžeme to mít *Edelweissu* za zlé? Jen chytře prodal svůj technologický náskok. Dnes, když už norma je (být hrana kvůli opakovatelnosti a srovnatelnosti současných a budoucích výsledků je kovová), bude zajímavé sledovat technologický pokrok na počtu pádů na hraně, které různá *Sharp Edge Tested* lana zachytí. Ale i potom nundné pravidlo k zapamatování: **v horách a „hranatých“ skalách lano zásadně nadvojato!**

Chroust

Vilda je člověk hloubavý. A tak nám občas do redakce na disketě přinese pár řádků o tom, co vyhloubal. Rádi se s vámi podělíme, i když uznejte sami. Do rubriky „Materiál“ to není, přece jen, nejeden metodik by při popisu rozedřeného lana (viz níže) zaplakal, že mu maříme jeho Sysifovskou práci – osvětlu. Na druhou stranu je možná škoda, aby tyto textíky, navíc opatřené obrázky, skončily v „Kýblu“.

Proto tedy dostal v tomto čísle Vilda své okénko.

Váš názor na to, jestli to je dobře nebo ne, si rádi vyslechneme.

Ozvěny

Už pár let se těším z vlastností lana určeného pro lezení v horách (dvojče 8,3 mm) od jistého domácího výrobce. Našel jsem na něm jenom jednu vadu: místo slibovaných šedesáti metrů mělo jen 56 m. Pravda, mělo za sebou jednu letní sezónu, takže se třeba mohlo „smsrsknout“ a proto jsem to neřešil. K tomu měření došlo po návratu z oblíbené Marmolady, kde Sinek zjistil, že má sice novější model (7,9 mm), ale o 3 metry kratší. Tedy po změření a porovnání s bídou 53 m proti slíbeným 60 m, což už je docela silně kafe! To bylo asi dva týdny po koupi. Samozřejmě se měřilo několikrát, a to i v obchodě. Argument moudře se tvářícího prodávče, že to delší lano se používá pro zajištění lodní smyčkou na štandu, je mírně řečeno na pohlavek, ale nač dělat dusno. Výrobce lano vyměnil. To, že mělo metrů pro změnu 63, je sice pěkné, ale zájímalo by mě, kdo ty lana „porcuje“ a případně kolik za směnu vypije. Aby totiž metrůž lítala o 10 m, tj. u „šedesátek“ o necelých 17 %, je přece jenom příliš. Další kámoš má ze stejné fabriky „půlky“ a tam je délka 58 m a 63 m, jinak panuje spokojenost. Proč je v celém procesu výroby lan (určitě je to věda) přehlížena ta nejjednodušší, přitom tak důležitá fáze – to jejich „porcování“? Jestli lezete nahoru, dá se problém s délkou vyřešit popolézáním, případně zaštanďováním „někde“. Pakliže se ze stěny slaňuje jinou trasou, než si lezete pro RP, můžete narazit na slaňáky dělané pro 60metrová lana, která jsou opravdu tak dlouhá, jak slibuje visačka, a pak ješ-

tě rádi zavzpomínáte, kterak se dělá prusik.

Dalším údajem, ovlivňujícím výběr, je průměr lana. Říká se, že „méně je někdy více“. Někdy. Rozdíl v hmotnosti dvou tenkých „šedesátek“ lišících se v průměru o 0,5 mm se sotva přiblíží hmotnosti jednoho lahváče, tedy 6–8 expresek. Jestli je to taková výhra, odpovídající vynaloženému úsilí, nevím, ale stačí jedno procvaknutí jistění „koušek“ stranou a stejně táhnete lokomotivu. Dalo by se říct, že „dvojčata“, tedy nejtenčí lana, jsou vhodná i pro sportovní vícedělkové lezení. Cesty se většinou slaňují a když svítí slunce a je teplo, mám pocit, že to jede až moc lehce, přestože osmu jsem koupil dost malou. Další důvod, proč jezdit s prusikem.

Nebo když lezete něco delšího, tak třeba táhnete i bednu se smíšeným zbožím včetně pocitů. A s tou se bouldery řeší poměrně obtížně. Nasadíte tedy prusik a díváte se, že projíždí, aniž by lano bylo od bláta či sněhu. Začnete tedy ručkovat, ale po té niti taký žádný med. Stojí ten necelý kilogram úspory za to? K tomu všemu, nevím proč, ale mám pocit, že ta tenčí lana se poměrně lehce cukují, avšak o to hůř se rozdělávají.

Takzvané pády „natvrdo“. V minulém čísle jsme se dozvěděli od jistého týmu, že po takovém pádu je nutné lano vyřadit (nechat na výškovky) a koupit nové, nejlépe od jistého výrobce. Stejně tak je důležité mít ve fabrice pádovou věž snímající kde co a klimatizovanou komoru – třeba na ty lahváče. Že je v realu nakonec vše trochu jinak, je uvedeno na stránce před tím. Kdyby přece jenom došlo k takovému poškození lana způsobeného tvrdostí pádu, že by na něj nešlo ani uvázat kozu bez rizika, že uteče, stačilo by přece odříznout jen ten konec vedoucí od osmy, případně jiného jistítka, k padajícímu a ne vyhazovat celé lano, jak se s oblibou píše v literatuře. Takový skoro tvrdý pád se může podařit jenom na štandu ve stěně a pokud má jistič osmu cvaklou na sedáku a ve štandu expresku „zádovícu“, tak to ani s tou tvrdostí nebude tak horké, jak se prodává. Jestliže možný pád zpod prvního jistění je víc než očekávaný a navíc dlouhý, je dobré místo do odsedky se posadit do „lodáku“, třeba i 5 metrů pod štand. Padající, pokud ovšem netrefí polici,

to určitě ocení stejně jako jistič, který se tímto vyvaruje možného „čela“ o skálu.

Je známo, že lana posledních let jsou předimenzovaná až až. Jako příklad budiž lano kamaráda Viktora, který docela rád jezdí na pisky. Lezení na písku je, řekněme, odvážné. Při navázání se na „ostrý“ konec jeho lana se stalo lezení nebezpečným a prvolezec se tak odevzdal svérázně metodě psychoanalýzy, nabývající na věrohodnosti s vážností výstupu. Oba konce bylo totiž možné označit za „ne, ne konce“. Bystrý pozorovatel si mohl 3 – 4 metry od konce všimnout i barevné nitě (jindy bezpečně ukryté v jádru lana) určující letopočet výroby. Až když s tímto lanem nechtěl nikdo ani jistit, natož chytat divoké pády, by-

lo zkráceno. Tolik ke kvalitě dnešních lan, která je, myslím, uspokojivá, a to je jedině dobře. Záleží jenom a jenom na vás a na „ostrém noži tolerance“, kdy z takového „ne, ne konce“ uděláte „bambuláč“. Jestli máte na laně označených místo jedné hned několik tzv. „půlek“, dejte pozor. Flastr místo chybějícího opletu na pevnosti nepřidá a navíc nevidíte, co se děje pod „slupkou“. Ale možná právě to někoho uklidňuje.

Kapitola sama pro sebe je v poslední době reklama. Víme, že „každá liška chválí svůj ocas“, ale co si počne napálená vrána bez sýru, to nikoho nezajímá. Když má každé z lan svoji speciální visačku jako první na světě, je sice pěkné, ale podle mě i vcelku legrační. Co se tím změní na kvalitě? Je potěšující, když někdo patří mezi několik nejlepších výrobců lan. Není ale právě těch výrobců dohromady jenom několik? A dají se dnes koupit i lana špatná či snad nevhovující? Teď jsem se možná někoho dotknul, ale je to tak. Jinak do hor mám „dvojče“ od výrobce o němž píše, a kro-

mě těch chybějících metrů panuje spokojenost. Tak.

Na závěr ještě něco k pokrývce hlavy. Slamáky z dob Hermanna Buhla spolu s kapesníkem dávno vyšly z módy. Dnes frčí kšiltovky či šátky s extrémním potiskem – pro adrenalinové drtiče třeba motiv kostlivce. Tyhle vás ochrání pouze před sluníčkem a když fouká, šátek si můžete uvázat „na babku“, jinak jde čistě o módní záležitost. Pokud lezete ve vyšších stěnách, je dobré mít na hlavě nějaký kakáč nebo ještě lepší bude helma. Ty také podléhají určitým testům, zaručujícím jistou odolnost proti průrazu a také schopnost pohltit co nejvíce síly vyvolané nárazem, aby to ustála krční páteř. Požadavky na splnění normy tady rozvádět nebudu, proto-

že kdo chce, tak ví kde a najde si je. V běžném životě – tedy mimo klimatizovanou zkušebnu – najednou zjistíte, že ta vaše helma je sice dost dobrá (super safe), ale v konfrontaci s kamenem velkým třeba jenom jako dětská pěstička, svištícím z několika set metrů, by získala plusové body jen co by nosič nálepek. Budto můžete přestat lézt nebo začít doufat. Ovšem na hlavu se helma hodí, alespoň v těch horách určitě.

Jestli vám to připadlo jako snůška blbostí, tak budiž – každý máme na věc svůj, samozřejmě nejlepší, názor. Výrobce jsem nevedl žádného záměrně. Kdo ví a koho to zajímá, ten ví. V každém případě je jedině dobře, že se na trhu něco děje. A jestli náhodou uznáte za vhodné, po letmém zhlédnutí, zkrátit konce toho vašeho motouzu, mějte na paměti jednu lidovou moudrost: „dvakrát měř, jednou řež“. Zůstane-li vám v ruce místo zamýšlených 2 metrů třeba metrů 20, nevěšte hlavu ani sebe. Musíte se: „radovat se, radovat“. Lano v místě řezu nenapínejte a používejte jenom tupý nůž, protože se jinak leknete,

jak lehce to jde. Konec zatavit, olepit flastrem a označit „jo, jo konec“.

Veselé chvíle ve skalách a třeba i jinde!

Petrolejový princ

Pár dní po uzávěrci minulého čísla se mi naskytl úžasný pohled. Asi jako když sběratel starých automobilů a motocyklů narazí v opuštěné stodole na nepoškozený, pancéřovaný Mercedes, v němž se vozil Hitler. Musím přiznat, že jsem se dosud s něčím podobným nesetkal, a to ani v nejdivočejších představách, zaměřených na konstrukci vaříčů.

V první řadě musím upozornit na fakt, že tenhle model je ve výrobě již pátým rokem, a to bez jakýchkoliv průběžných úprav. Tedy pojďme se na „něj“ podívat zblízka. Jde o největší, a tím pádem nejvýkonnější „sporák“ z řady petrolejů, od renomovaného výrobce petrolejových lamp, honosícího se jménem, jež je v daném oboru pojmem – **KASHMIR FLAMES**. Vězte, že firma ve své branži

kontroluje obrovský trh – počínaje Afghánistánem na západě a konče KLDK na východě! Název tohoto vaříče lze volně přeložit jako „Dech kobry“, tedy o výkonu nemůže být sebemenších pochyb. Z rozměrů a hmotnosti je patrné, že nejde o žádné „prdítko“ pro vrcholový útok, ale kuchtík v závodní kuchyni BC jej určitě ocení. Díky konstrukci rámu a použitému materiálu není problém vařit v hrnci o objemu 10 i více litrů, což oceňují tzv. komerční expedice, kdy na jednoho horo–chodce připadne celé podpůrné družstvo. V případě, že zdatný Šerpa do BC dovleče plechovou vanu a druhý vaříč, může si bohatý horo–chodec o „restáku“ dopřát koupel v mydlíkové vodě uprostřed morény a s výhledem na „jeho“ kopec. To

je ale vrchol rozmlsanosti! Pojďme se na tento vaříč podívat podrobněji.

Nádržka. Spíš by se hodilo označení nádrží, ovšem v celku s rámem působí elegantně a kompaktně. Je to poctivě provedený silnostěnný svařenec, opatřený žáruvzdorným nátěrem, jehož odstín lahodí i oku umělcovu. Součástí je samozřejmě u petrolejů nutná pumpa a ventil, jenž slouží jednak pro tankování, jednak pro zmenšení tlaku uvnitř, to když se náhodou už tak slušný výkon nechce dostat do forsážího režimu. Na tom není nic zajímavého, ale teď pozor! Pokud je nádrž prázdná a čistá, lze po našroubování přepouštěcího ventilu s redukcí plnit kyslíkové lahve! O správný poměr směsi se stará filtr zabudovaný přímo ve ventilu, o pumpování nejzdatnější z nosičů, přičemž jednu láhev lze naplnit za 50 minut. Tedy žádné šetření kyslíku pro vrcholový útok – teď můžete bezstarostně dýchat už odspodu.

Co se rámu týče, nejsou na něm vyznačeny žádné pevnostní údaje, ale to vůbec nevádí. Při zkušebním provozu ve dvoře továrny

byl prototyp omylem přejet nákladákem, a to bez následků. Výrobce poté zrušil plánované pevnostní testy, neb je po této kolizi oprávněně považoval za zbytečné. Pro představu dodejme pár slov účastníka expedice kdesi v Pákistánu. „Při postupu strmým úbočím se pod jedním z oslíků, nesoucích náklad, utrhla okraj stezky. Zvíře se našťestí po jednom kotrmelci zastavilo, ale uvolněný náklad z jeho hřbetu pokračoval dalších 100 metrů na dno strže. Jakmile jsem slanil k tomu, co zbylo z těch dvou sudů, našel jsem mezi zničenými ešusy a vyteklým gulášem z konzerv také vaříč a to prosím nepoškozený! Stačilo jej opláchnout v potoce a byl jako nový.“

Nejdůležitější součástí každého vaříče je bezpochyby hořák. Po-

pisování kvalit by mohlo vyznít jako přehnané chlubení se, nicméně mohu prohlásit, že nemá chybu. Mimo jiné právě na hořáku je nejvíce patrná lidová tvořivost v podobě ozdobného vzoru, lišícího se v závislosti na oblasti prodeje. Myslím, že je to velice příjemné zpestření, ovšem na bezchybný chod nemající vliv. Vaříč je možné zakoupit pouze v zahraničí, ale to se co nevidět změní. A teď pozor, cena se nyní pohybuje v přepočtu kolem 4 USD!

No a tím jsem se pomalu, ale jistě dostal k tomu, abych potěšil všechny technické fanatiky. Nedávno mi pan P. Š. sdělil, že měl tu čest a za štíku v oboru (FLIRETRONIC TT) podepsal dohodu o spolupráci právě s KASHMIR FLAMES. Důvodem není dnes oblíbené „pořádání malých ryb velkými“, ale rovnocenná spolupráce při vývoji na něčem, co rozhodně zvíří poměrně klidnou hladinu v oblasti vaříčů. Je zřejmé, že nynější označení „multifuel“ je pouze reklamní trik, protože který z nynějších takto označovaných vaříčů spaluje vodík? Ovšem nejde pouze o bezhlavé rozšíření sortimentu, ale praktické využití možností paliv. Zatímco benzin, petrolej či propan–butan se mohou „pochlubit“ výhřevností 40 až 45 MJ z 1 kg paliva, vodík nabízí téměř 120 MJ, tedy trojnásobek! V současné době probíhají práce na zjednodušení systému, které jsou posledním krokem před výrobou ověřovací série určené vybraným týmům na roční testování. Jediné, co mohu prozradit, je že půjde svým způsobem o moderně pojatou konstrukci, vzdáleně připomínající samovar. Výhodou je kompaktnost, díky níž hmotnost soustavy vaříč, nádržka s palivem na týden pro dva a hrnec o objemu 1,2 litru činí necelých 960 g. Údaj odpovídá nynější, nezjednodušené verzi a použité palivo je vodík, přičemž pro vaření je počítáno nikoliv s vodou z kohoutku v kuchyni jak se s oblibou uvádí, ale se sněhem při 0 °C. Ve finále by se měla hmotnost celku dostat pod 900 g! Pro srovnání: litr vody o teplotě 20 °C lze přivést do varu za dobu výrazně pod 2 minuty. S výsledky testů vás budu pochopitelně informovat, ale už teď si myslím, že se máme na co těšit.

Jinak zrovna se dívám z okna a vypadá to, že počasí (když už ne já) konečně dostalo rozum. Do stěn!

Vilém Pavelka

Žltá stena

(2.169 m)

Žltú stenu nie je potrebné zvlášť predstavovať. Svojou relatívnou výškou (180m) patrí na tatranské pomery, medzi malé steny, ale charakterom, svojou štruktúrou, tvarom a hlavne ľahkou prístupnosťou ju možno zaradiť medzi najpopulárnejšie steny Tatier.

Prehľad výstupov:

1. „Špárkou“

Gazda, Hulený, 11.X.1984, kl. **V+**, 2 hod.

2. leto: J. Sýkorová, P. Jackovič, 6.X.1991

2. „Martinova cesta“

P. + I. Dieška, 1.VIII.1969, kl. **VI**, 10 hod., K/1551,

2. leto: Mološ a Tom?, 10.VIII.1970

3. leto: V. Petrík, M. Neuman, 26.VII.1971

1. zima: S. Drlík, L. Páleníček, Prokeš, 7.II.1972, 10 hod.

2. zima: Hradecký, Skoupý, 19.III.1972

3. „Psoťkov odkaz“

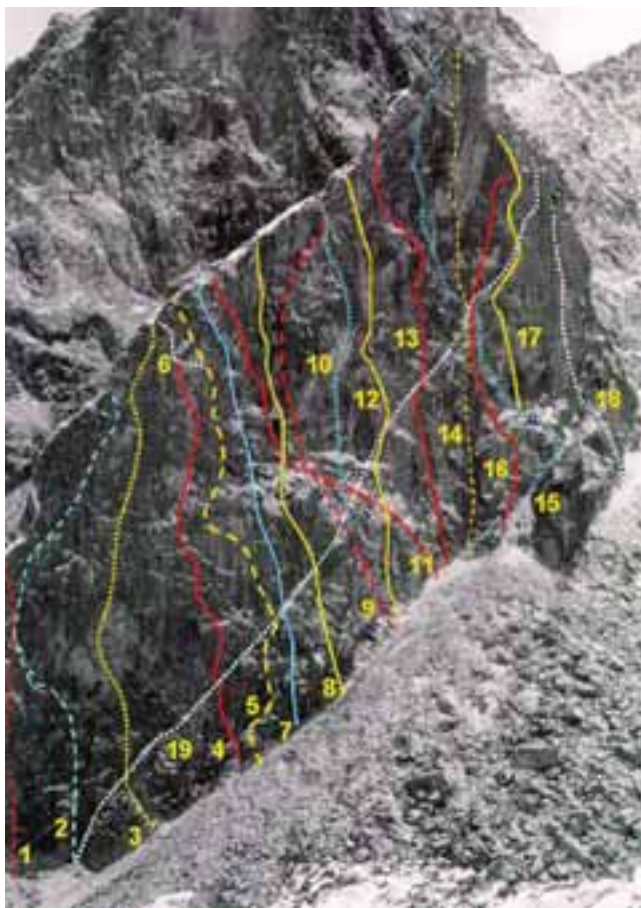
A. Belica, L. Páleníček, 13.VI.1975, kl. **V, A1**, 8 hod.

2. leto: L. Šlechta, S.Horn, 6.VIII.1975

3. leto: J. Švejda, R. Urbanec, 9.VIII.1975

4. „Letné radovanky“

Adámek, J. Pitoňák, 24.VIII.1984, kl. **-VI, A0**, (posledných 50 m zhodných s výstupom č. 6)

5. „Chroustova cesta“

J. Procházka, P. Stříbrný, 13.VIII.1970, kl. **V+**, 7 hod., K/1552,

2. leto: Šmíd, Hartil, 16.VIII.1970

3. leto: Berežný, Nosek, 2.VII.1971

6. „Variant v Chroustovej ceste“

J. Kertész, M. Orolín, 28.VIII.1972, kl. **V+**, 2 hod.

7. „Paráková cesta“

J. Paráček, E. Strzebonski, 25.IX.1949, kl. **V, VI**, 3 hod., AP/101, K/1553

2. leto: B. Svatoš, J. Šimon, 6.VIII.1954

3. leto: J. Psoťka, J. Valter, leto 1958

8. „Platňami“

P. Jackovič, V. Jakubec, 20.V.1984, kl. **VI-**, 5 hod.

2. leto: J. Pitoňák, Exemberger, leto 1984

3. leto: I. Papp, D. Duriš, leto 1984

9. „Čierna škára“

T. Vyrost, S. Rybárik, 24.VII.1971 (spodná časť)

V. Kubica, L. Páleníček, 22.VI.1972, kl. **V-**, (horná časť)

2. leto: K. Luxik, J. Hauser, 4.XI.1972

3. leto: P. Krupka, J. Linhart, 4.VII.1975

1. zima: Beneš, Súlovský, 27.XII.1977

10. „Belevuie“

Z. Drlík, J. Martiš, 17.IX.1975, kl. **-V, A1**, 8 hod.

2. leto: M. Kebrt, B. Mrozek, 21.VIII.1975

3. leto: O. Miodowicz, K. Miodowicz, VIII.1977

1. zima: Teisler, Turpiš, 11 – 14.III.1978

11. „Korosadowiczová cesta“

Z. Korosadowicz, J. Staszal, 19.VII.1933, kl. **V**, 1 hod., AP/99, K/1554,

2. leto: Z. Brukner, F. Nikolics, J. Takacs, VIII.1933

1. zima: J. Paráček, A. Puškáš, 4.XII.1949

2. zima: J. Němec, J. Sláma, 16.IV.1952

1. sólo: M. Kriššák, koncom 60 tých rokov?, čas: 15 min.?

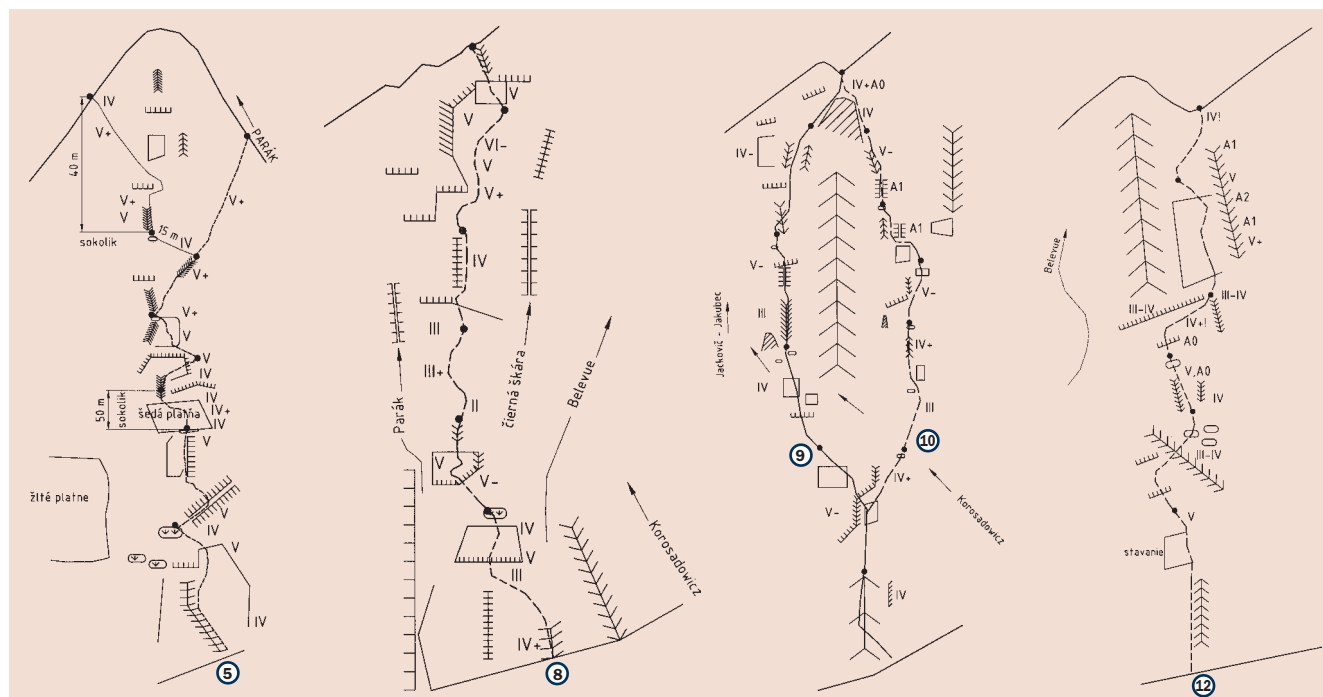
12. „Via Antónia“

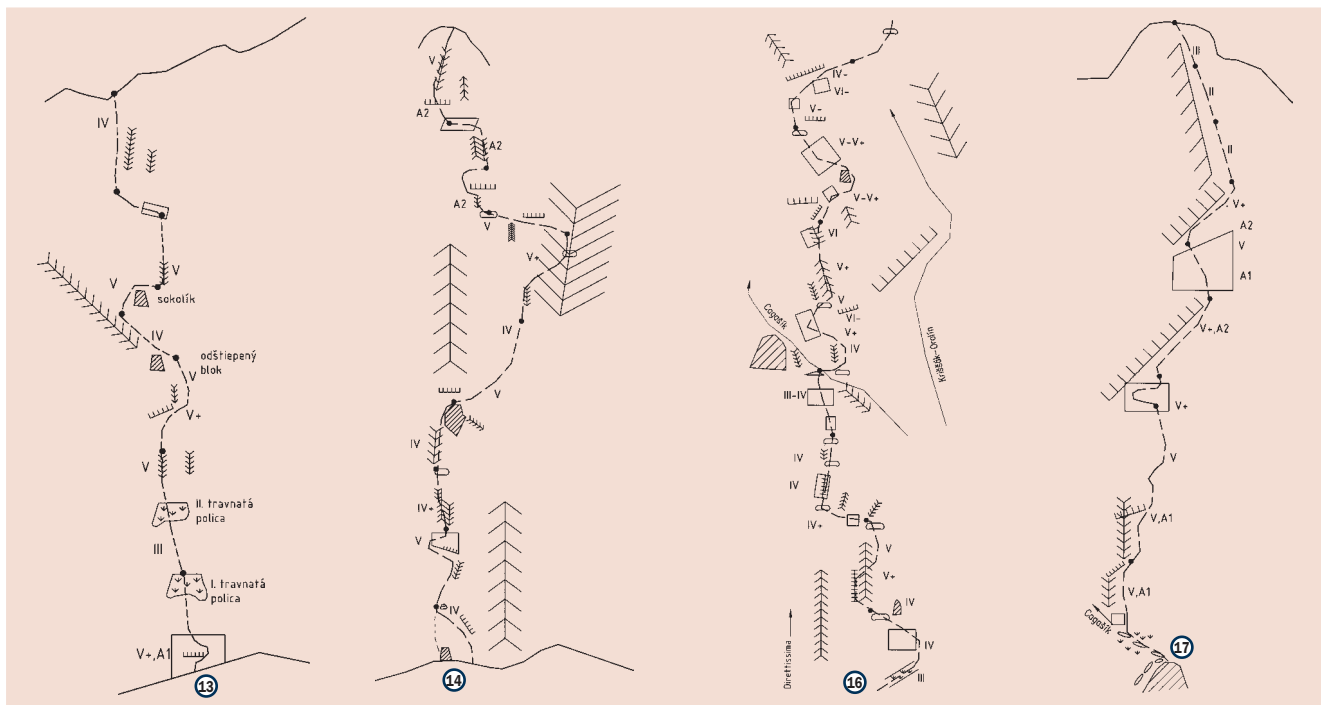
Z. Drlík, Urbanec, 5.VI.1979, kl. **V+, A1, A2**, 10 hod.

13. „Petriřkova cesta“

L. Hodal, V. Petrík, 27.IX.1968, kl. **V+A1**, 6 hod., K/1555

2. leto: P. Dieška, Š. Mišarka, 7.VIII.1969

3. leto: V. Farkaš, J. Zeitler, 11.IX.1969

1. zima: D. Bakoš, V. Petřík, 27.IV.1969

14. „Direttissima“

J. Kertesz, L. Šedivý, 1–2.VII.1963, kl. **V+**, **A2**, 12 hod., K/1556,

2. leto: K. Hauschke, P. Pochylý, J. Zrust, 20.IX.1963

3. leto: J. Růžicka, F. Skopík, 14.VII.1964

1. zima: J. Kertesz, L. Šedivý, J. Weincziller, 1–2.III.1964

2. zima: D. Schochmannová, P. Pochylý, 4–5.III.1964

1. RP: „Poľský variant“ P. Kor-

czak, P. Kosacz, 20.VIII.1983, kl. **VIII–, VIII**

poľský variant predstavuje poslednú dĺžku v ceste. Vedie v pravo od pôvodnej dĺžky, výraznou previsnutou špárkou.

2. RP: Marinov, Myslivec, 8.VIII.1988, kl. **VII–** (možno už skôr?)

15. „Cagašiková cesta“

S. Cagašik, Š. Česla, 11–12.IX.1943, kl. **VI**, 10 hod., AP/100, K/1557,

1. zima: J. Psootka, J. Slama, 21–22. XII.1956

1. RK: Marinov, Myslivec, 8.VIII.1988, kl. **VII–**

(v súčasnosti je cesta dobré vy-

skobovaná, výstup trvá v priemere 3–4 hod.)

16. „Abraka – Dabraka“

Š. Bednár, S. Kuba, 10.IX.1983, kl. **VI–**, 9 hod.

2. leto: I. Papp, Sysel, leto 1990?

17. „Pilier“

M. Kriššák, M. Orolín, 6.X.1968, kl. **V+**, **A2**, K/1558,

2. leto: J. Housek, Hazucha, VI.1969

1. RP: I. Papp, J. Mierka, 2.X.1988, kl. **VIII**

18. „Meč a pieseň“

T. Gross, M. Smutný, 18.VII.1971, kl. **V**, **A2**, 11 hod.

2. leto: J. Faktor, J. Bednařík, 16.VIII.1973

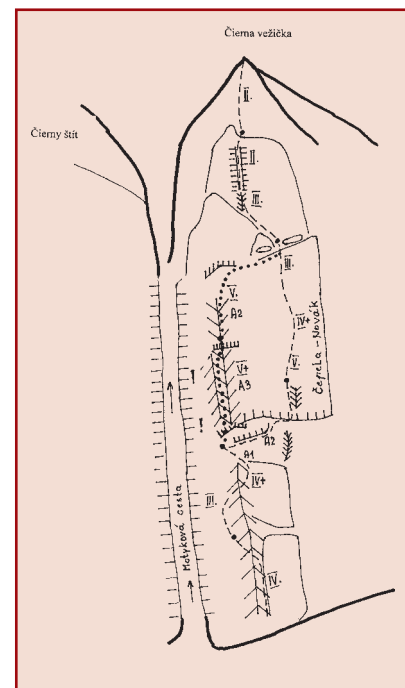
3. leto: P. Jackovič, V. Jakubec, 4.X.1982

1. zima: J. Bednařík, Romanovský, 7.III.1974

19. „Jarný traverz“

Bílek, Adam, Tkáčik, Schauhuber, 21.–22.III.1973, kl. **V+** **A2**

text a foto: **Jozef Gurník**

Pro úplnosť dopĺňujeme seznam cest na Čierny štít uverejnený v č. 1 tohoto ročníku. Do úplného výčtu cest patrí ešte „Narovnavajúci variant“ na Čiernou vežičku od pánu Seiferta a Mikuly, 23.7.75.

Piz Ciavazes (2.836 m)

Dolomity – skupina Sella
Jižní stěna
Převýšení: 500 m

Piz Ciavazes patří k nejprestižnějším vrcholům Dolomit, oplývající celou řadou skvělých cest v jižní stěně, jejichž autory jsou mnohé legendy alpské lezecké historie. Stačí uvést jen několik jmen: Micheluzzi, Castiglioni, Solda, Buhl, Schubert, Barbier, z nové generace pak Rabandser, Bernardi atd. Na jenom z prvovýstupů se podílela zcela výjimečná dvojice – Claudio Barbier a Reinhold Messner. Základní nabídku více než čtyřicet cest doplňují sportovní krátké trasy v úseku „Amfiteatro“ pod cestou č. 4. Řada cest končí na výrazné polici Gamsband, některé jiné, zde naopak začínají.

Východisko: Parkoviště pod jižní stěnou masivu Piz Ciavazes (časté krádeže!). Příjezd z údolí Fassatal od Canazei, nebo z údolí Grödner Tal přes sedlo Passo di Sella / Sella-pass (2.244 m). Po zřetelné pěšině nejprve jedlovým lesem, později mezi kosodřevinou a po suti až k jednotlivým nástupům, 10–20 minut.

Základní cesty:

1. Via Stefan

Edi a Meinhard Stuflesser, září 1963

Obtížnost: 1 místo VI, převážně V+ až VI–, k jištění vklíněnce a smyčky, převýšení 150 m, 2 hod. Vzdušná cesta v převážně velmi kvalitní skále.

2. JZ hrana

J. B. Vinatzer, R. Bonatta, 30. 8. 1946

Obtížnost: 1 místo V, III až IV, jištění smyčkami a vklíněnci, skoby ponechány v cestě, 150 m, 2 hod.

Cesta vedoucí spárami a kouty. V první délce je lámavá hornina.

3. JZ zářez

Johann Baptist Vinatzer, Luigi Riffeser, červenec 1934

Obtížnost: 1 úsek VI+ (V+, AO), jeden úsek VI a VI–, převážně IV až V–. Ve stěně je ponechána řada skob, k dojištění vklíněnce, friendly, 240 m převýšení, 3 hod.

Krásná, oblíbená klasická cesta vedoucí spárami a kouty. Výstup je vhodný pouze za sucha.

4. Cesta „Vinatzer/Loss“

J. B. Vinatzer, R. Mark, 1940

Obtížnost: místy VI, často V, k jištění několik skob, vklíněnce a friendly vel. 2 a 3, 250 m, 4 hod.

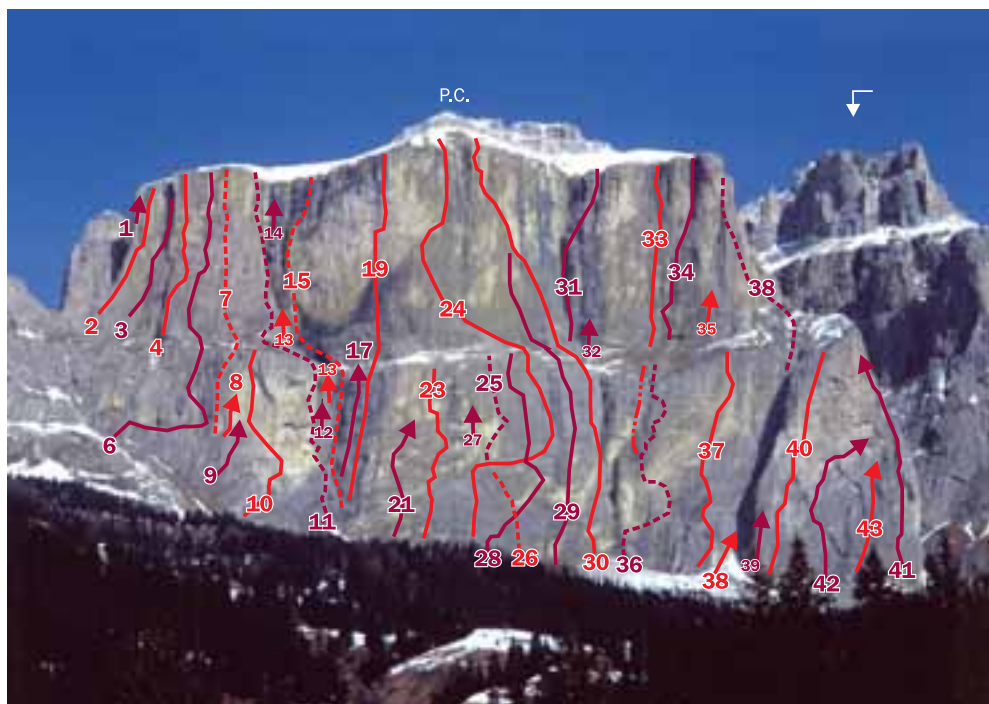
Obtížná cesta v pevné skále.

5. Via Carlo Sioli

Podrobnosti chybějí.

6. Via Rudi Comploi

C. Barbier, J. Collaer, H. Steinkötter, 13. 7. 1969

Obtížnost: V, A2 (celkem 70 m), spodní část lehčí, částečně zanechány skoby, další jištění vklíněnci, friendly, několik skob, 350 m, 6 hod. Cesta s místy lámavou skálou.

7. Via Guffanti

A. Guffanti, I. Ploner, 5. 9. 1970

Obtížnost: VI, A2, A1 (vrcholová část), spodní část do IV+, skoby a dřevěné klíny částečně ponechány, 350 m, čas prvovýstupců – 10 hod. Místy lámavá skála, patrně nezopakovaná cesta.

8. Cesta „Dum – Dum“

T. Nuber, H. Kerl, A. Wolf, 15. 9. 1981

Obtížnost: jedno místo VII–, převážně IV a V, k jištění stopery 1 – 8, cliffy, 150 m k polici Gamsband, 3 hod.

Vzhledem ke „skromnému“ odjištění klíčového úseku se jedná o psychicky náročnou cestu.

9. Via Werner Gehlert

R. Pickl, W. Scharl, 2. 6. 1977, 1. sólovýstup H. Mariacher, 1977

Obtížnost: po jednom místě VI+ a VI, často IV a V, k zajištění smyčky (hodiny), vklíněnce, friendly, 150 m na Gamsband, 2–3 hod.

Krásná cesta v pevné skále, klíčové místo lze špatně odjistit.

10. Zeniho kout

D. Zeni, L. Trottnner, léto 1960, 1 sólovýstup A. Leviti, 1971

Obtížnost: klíčový úsek VII– a VI+ (resp. V+/A1, AO), často IV a V, 130 m převýšení na polici, 3 hod.

Často lezená cesta v pevné skále.

11. Via Italia

Bepi de Francesch, C. Franceschetti, Q. Ro-

manin, E. Wuerich, 12.–14. 9. 1961, 1. sólovýstup R. Reali, 1967

Obtížnost: V, A2 (150 m ve spodní části), V–/AO a IV v horní části, cesta je dostatečně vysokobovaná, 470 m převýšení, 8–10 hod. na vrchol, 4–6 hod. na Gamsband.

Velkolepá skobovačka, ve volně lezených úsecích je pevná skála.

12. Super Gulp

Kurt Walde, Alois Brugger, 10. 7. 1984

Obtížnost: klíčová místa VII a VI, často V+, k jištění vklíněnce a friendly, převýšení 250 m, čas prvovýstupců – 7 hod.

Náročná volně lezená cesta, místy se vyskytuje lámavá hornina.

13. Cesta „Rizzi – Canepa“

Toni Rizzi, Massimo Canepa, 23.–24. 8. 1961

Obtížnost: několik míst VI– a A1, převážně V.

Patrně nezopakovaná cesta.

14. Via Tarenghi

D. Huber, S. Ventura, 13. 10. 1985

Obtížnost: úseky VI a V, zajištění friendly a vklíněnci, převýšení 250 m od police Gamsband na vrchol, 3 až 4 hod.

Zajímavá cesta v „divoké scenérii“, pevná skála.

15. Via Solda

Gino Solda, Guido Pagani, 1947

Obtížnost: 3 místa VI–, 1 úsek A1, často V, po zřícení části stěny v horní části, místy VII–, k zajištění vklíněnce a friendly větších velikostí, 480 m převýšení, 9–12 hod.

Velkolepá klasická cesta, převážně pevná skála. K výstupu v horní části je vhodné použít Grillovu variantu.

16. Grillova varianta

Obtížnost: VI a VI–, varianta odbočující po 60 m nad policí a sledující systém spár.

17. Cesta „Rossi/Tomasi“

Bruno Rossi, Augusto Tomasi, 2. 9. 1945
Obtížnost: IV+ a IV ve spodní části, v horní části 2 místa V–/A1, často IV. Kvalitní stabilní zajištění včetně borháků na stanovištích, k dojištění vklíněnce, smyčky. Převýšení 450 m na vrchol (6–7 hod.), 200 m na Gamsband (3 hod.).

18. Scoobydoo

Crepaldi, 1988, další podrobnosti chybějí.

19. Via delle Guide

Aldo a Toni Gross, Rino Rizzi, 17.–20. 7. 1963
Obtížnost: řada úseků VI a A2, často V, prvovýstupci použili 225 skob, 500 m převýšení.
Skobovačka, vedoucí často v úsecích s lámavou horninou.

20. Via Elvio Turin

Pierluigi Bini, Alberto Campanile, 4. 8. 1977
Obtížnost: VI– a V+, 250 m převýšení, další informace chybějí.

21. Via Betty

Fabrizio DeFrancesco, Ivano Micheloni, 1983
Obtížnost: VI a A1, často IV a V, 250 m na polici. Cesta je kvalitně vyskobovaná, 250 m na Gamsband, 5 hod.

22. Cesta „Cia Dia“

Ludwig Rieser, Reinhard Schiestl, 5. 7. 1981
Obtížnost: V+ podle prvovýstupů – patrně výrazně podceněno, 250 m na Gamsband.
Cesta vedoucí převážně plotnami.

23. Via Roberta '83

L. Felicetti, R. Platter, 1983, 1. volný výstup H. P. Eisendle a spol., 1991
Obtížnost: klíčový úsek VII + (VI+/A2,A1), další úseky VII (VI/A1) a V+, kvalitní zajištění včetně borháků, 250 m převýšení, 5–6 hod.

24. Cesta „Grosse Micheluzzi“

Luigi Micheluzzi, Ettore Castiglioni, 26. 9. 1935
Obtížnost: místy VI– (V+/AO), převážně V, zejména spodní část je kvalitně zajištěna, v horní části je vhodné dojištění vklíněnci a friendly, 500 m převýšení na vrchol (6–8 hod.), 250 m na Gamsband (4–5 m).
Velmi oblíbená cesta. Zejména ve spodní části se často tvoří „fronty“.

25. Buhlova varianta

Hermann Buhl, Walter Streng, léto 1949
Obtížnost: 20 m VI (VI–, A1), často V.
Oblíbená varianta odbočující z Micheluzziho cesty na počátku traversu.

26. Varianta „Heinl/Wehinger“

J. Heinl, A. Wehinger, 19. 6. 1974
Obtížnost: 2 místa VI–/A1, převážně V a IV.
Přímý nástup k Micheluzziho cestě, resp. k Buhlově variantě – v tom případě se jedná o samostatnou trasu, vděčnou k výstupu především při „zácpě“ na cestě „Grosse Micheluzzi“.

27. Martiniho cesta

Sergio Martini, Paolo Leoni, 3. 12. 1978
Obtížnost: místy VI/A2, často V.

Cesta vedoucí v těsné blízkosti předchozích dvou variant Micheluzziho cesty.

28. Cesta „Dorotei/Timillero“

Soro Dorotei, Alessandro Timillero, 1. 6. 1985
Obtížnost: VI+ a VI, řada skob ponechána.
Zajímavá cesta v pevné skále.

29. Shit Hubert

H. P. Eisendle, H. Kammerlander, červen 1982
Obtížnost: klíčové úseky VI+ a VI, 1 místo A2, dále V a IV, kjištění několik skob, vklíněnce a friendly, převýšení 500 m.
Místy lámavá skála.

30. Schubertova cesta

– „Weg der Freundschaft“

Pit Schubert, K. H. Matthies, 26. 5. 1967 k polici Gamsband
Pit Schubert, Klaus Werner, 3. 6. 1967 od police na vrchol
Obtížnost: několik míst VI, jedno místo A0, převážně IV+ až V+, cesta je kvalitně zajištěna, k dojištění vklíněnce a smyčky, převýšení na vrchol 500 m (7–9 hod.), 250 m na Gamsband (3 až 4 hod.).
Lezecky zajímavá a krásná cesta v převážně kvalitní skále.

31. Via dei Camini

F. Glück, G. Demetz, Hulda Tutino Steel, 14. 8. 1928
Obtížnost: několik míst V+, převážně IV a V, převýšení 500 m, 6–8 hod.
První cesta vedoucí v jižní stěně Piz Ciavazes, klasická cesta vedoucí převážně komíny, často vlhká. Nejvhodnějším obdobím pro výstup je obvykle podzim.

32. Cesta „Rabanser/Bernardi“

Ivo Rabanser, Mauro Bernardi, 3. 10. 1990
Obtížnost: místy V, 1 úsek A1, 250 m převýšení od police Gamsband, cca 4 hod.
Zajímavá cesta v pevné skále.

33. Cesta „2000 ani Ladins“

Gregor Demetz, Karl Vinatzer, 7. 9. 1985
Obtížnost: 1 místo VI+, 2 místa VI, převážně V a VI–. Pro opakování je zapotřebí kompletní vybavení pro zajištění – skoby, vklíněnce, friendly, 250 m od police Gamsband, 5–6 hod.

34. Via Albina

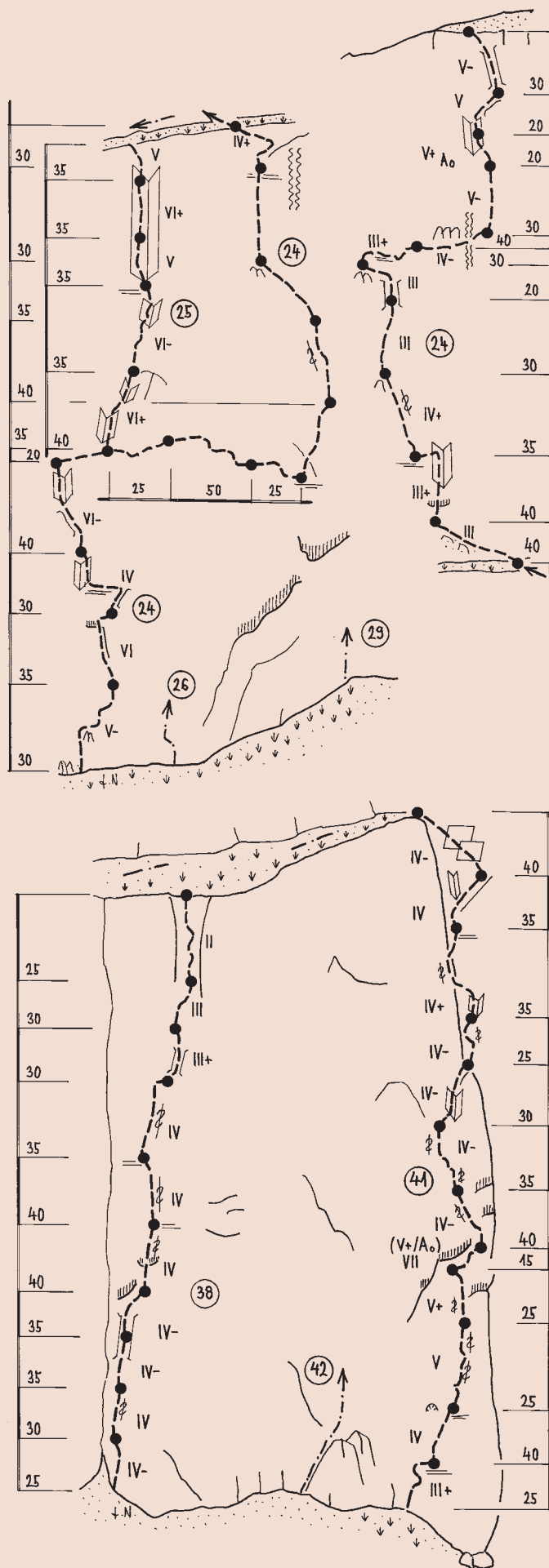
Claudio Barbier, Reinhold Messner, 10. 9. 1968
Obtížnost: místy V+, převážně IV a V (patrně podceněno), 250 m od police Gamsband.
Místy lámavá skála, cesta patrně nebyla zopakována.

35. Via Antoinetta

Claudio Barbier, Rudi Comploi, 1. 9. 1968
Obtížnost: v poslední délce V+/A1, převážně IV a III, 250 m od police Gamsband.

36. Cesta „Kleine Micheluzzi“

Luigi Micheluzzi, W. Rogers, P. Slocovich, 18. 8. 1928
Obtížnost: 1 místo V–, často IV+ a IV, zajištění řadou ponechaných skob, k dojištění vklíněnce, převýšení 220 m, 2,5 hod.
Krásná „pohodová“ cesta v pevné skále, která je také velmi často lezena. V případě velkého počtu lezců na této cestě, je vhodné využít

tzn. levou variantu (klas., IV+), odbočení ve třetí délce.

37. Via Irma

Bepi Pellegrinon, Eckehard Böhnel, 22. 5. 1964
 Obtížnost: 2 místa VII- a VI (nebo V/AO), převážně V a IV. Cesta je poměrně dobře zajištěna, převýšení 260 m, 4 až 5 hod.

38. Cesta „Rampenführe“

Sandro del Torso, E. Lezuo, 14. 8. 1935
 Obtížnost: 1 místo v horní části IV+, převážně III až IV, pro dojištění je vhodná sada vklíněnců a smyčky, 500 m převýšení na vrchol, 300 m na Gamsband, celkově 4 hod.
 Krásná klasická cesta v pevné skále, v některých úsecích se známkami „opotřebení“ v důsledku četných výstupů.

39. Via Aldo Moro

Carlo Platter, Ettore Rasom, 1967
 Obtížnost: 1 úsek V+, převážně V a IV, 300 m na Gamsband.
 Minimálně opakovaná cesta.

40. Via Giovanni Paolo II

Bepi de Francesch, F. Vanzetta, 13. 11. 1978
 Obtížnost: místy VII- (VI/A1), převážně V, k dojištění vklíněnce, převýšení 270 m.

41. JV hrana – Via Abram

Erich Abram, F. Gombocz, léto 1953
 Obtížnost: 1 místo VII-/VII (VI/AO), převážně IV až V+, kvalitní zajištění, dále sada vklíněnců a smyček, 500 m převýšení na vrchol (5 až 7 hod), 300 m na Gamsband (3–5 hod.).
 Elegantní cesta vedoucí podél výrazné hrany, převažuje pevná skála. Cesta je často lezena, zejména k polici Gamsband.

42. Varianta „Via Ilva“

Belli, Reali, 1967, obtížnost VI, A2

43. Bezejmenná varianta – „Senza nome“

Obtížnost: V+.

Sestup:

- Normální cestou „Pössnecker Steig“, obtížnost I, AO (IV) – fixní lano. Od vrcholu po SZ hřebeni do sedla před štítem Piz Selva. Zde doleva (na západ) po zajištěné trase k svahům nad sedlem Sellajoch, 570 m převýšení, 1,5 hod.
- Slaněním podél západní hrany (Via Stefan, cesta č.1). Celkem 3 slanění – 2 lana o délce 50 m a částečně sestup obtížnosti II a I, 1,5 hod.
- Sestup SV hřebenem a po polici Gamsband.

Literatura:

- Dolomiten, Sella – Langkofel, Richard Goedeke, Bergverlag R. Rother, München, 1996
- Dolomiten Vertikal, Stefan Wagenhals & Freunde, Lobo Edition, Leonberg, 2003.

Mapa:

- Kompass, č. 55, Cortina d’Ampezzo, 1 : 50.000
 Příslušnou mapu najdete v minulé (M 2/04) Montaně

Jiří Novák

Telegraficky z jarního „Fontáče“:

Dvojice **Rosta Štefánek** a **Štěpán Neustupný**: Atomic Playboy 8A+, Coccinelle 8A, Frisson 8A+, El Paso 8A, To-tem 8A

Andrej Chrastina:

La Bérézina 7C
El Paso (direkt) 8A
Tailler en Piece Assis 7C
Deux Faux Plis en Plats Réels 7C
l'Arrache Coeur 7C OS
l'Insoutenable Légéreté de l'Etre Debout 7C
a spousta dalších (nejen) sedmiček, chvílemi prý doslova pobíhal od jedné k druhé

Petr Resch:

El Paso (direkt) 8A
Alta 7C+
l'Insoutenable Légéreté de l'Etre Debout 7C
a dalších asi dvacet sedmiček, celkem na sto boulderů

Martin Spilka:

Deux Faux Plis en Plats Réels 7C atd...

Karel Hegr se zaměřil hlavně na první přelety:

El Diablo Los Petrohrad 7B, první přelet
Kutululú 7A+, první přelet atd...

Karel Hegr, 7B

Patrick Berhault (47 let) tragicky zahynul

Jeden z nejnámějších francouzských horolezců zahynul při pokusu o postupné vylezení na 82 alpských čtyřtisícovek (o záměru jsme informovali v M 2/04 str. 48).

M. Zedek v cestě Strta Srtca 8a+, Mišja Peč, Osp

Martin Zedek

(Mammut) vylezl ve slovinském Osku v jarních měsících následující cesty: Karies 8b (24.1.), Highlander 8a+/b (12.3.) a Lahko noč Irena 8b (9.4.). Na spadnutí (tedy spíše vylezení) je cesta Marioneta 8b/b+.

Berhault se zřítíl při traverzu na sestupu z Domu. Jeho partner Philippe Magnin slezl do bivakovací chaty, odkud zavolal pomoc. Díky špatnému počasí bylo tělo nalezeno až další den ráno.

Patrick Berhault byl na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let jedním z nejlepších francouzských skalních lezců. Později soustředil svůj zájem na hory – stanul na Everestu a Šišapangmě. Svůj talent však nejlépe zúročil v Alpách. V roce 1991 přešel sólo masiv Mont Blancu kombinací několika těžkých cest, s různými partnery vylezl spoustu severních alpských stěn, s přáteli přešel ze Slovinska do Francie. Minulou zimu vylezl ve 22 dnech spolu s Magninem osm skalních a osm ledových cest v rozlehlém jižním masivu Mont Blancu.

Jeho posledním projektem bylo vylézt na 82 alpských čtyřtisícovek.

Dom, na kterém zahynul, byl šedesátou pátou horou na této cestě.

Avellano Tower

Americko–chilský tým uspěl na Avellano Tower (Severní Patagonie). Pravděpodobně šlo o vůbec první expedici v oblasti. Chilan Nacho Grez objevil stěnu při jednom treku s klienty – na mapě byly sice vyznačeny vrcholy, ale poměrně nepřesně. Kartografové, kdy si mapující zdejší území, totiž přes mraky nic neviděli, a tak na mapě vyznačili pohoří velmi volně.

Grez spolu s Američany Andersonem, Herlinghem a Seldou v oblasti strávili 27 dní, každý den přišlo nebo sněžilo. Cestu, kterou vylezli na věž, pojmenovali *Conquistador Ridge* (5.10). Podle Andersona nabízí tato neznámá oblast spoustu lezeckých možností.

Lafaille na Makalu

V době uzávěrky tohoto čísla jsme měli zprávy, že Jean-Christophe Lafaille úspěšně ukončil aklimatizaci a soustředí se na sólový vstup severní stěnou Makalu. Prvovýstup by mu měl zabrat 7 dní a podle zatím dostupných informací půjde skutečně o náročné lezení.

Pěkná ústa, oči zelené

– cesta na levém břehu Labského údolí – věž Labská panna, se po pěti letech dočkala druhého opakování. Luboš Mázl „Majzlík“ (Saltic, Singing Rock, Raveltik) tak v dubnu zopakoval po R. Štefánkovi cestu za Xlc (8bc) PP. (Převíslé stěnce dlouhé 15 metrů, s bouldry a skoky věnoval 4 dny, a dal ji na devátý pokus). Na Panteonu vytvořil a přešel kombinaci cest Francouzský styl a Dítě představ – Francouzské dítě Xla (8a+) – zatím nejtěžší cesta na Panteonu. (Po přejezení *Francouzského stylu*, nad pátým kruhem traverz doleva, do cesty *Dítě představ* a jí na konec.) Za zmínku ještě stojí něco ze zimy. V rakouském Kaprunu vylezl Luboš několik mixových cest, z toho i Traumberger M 9/9+ PP (na druhý pokus). Spolu s V. Šatavou dodělali u Nového Boru na Klíči mixový projekt, který tu měl Venca s klyky z Jablonce už chvíli rozdělaný. 30 metrů lezení – prvních 10 m převíslá skála, pokračující do ledového rampouchu. Cesta má 5 nýtů a je dobré s sebou mít 2 šrouby. Majzlík si připsal první přelet a cestu hodnotí M8–.

Jiří Majzlíkova–KGB

Davisová na El Capu

Steph Davisová přešla volně cestu *Free Rider* ve stěně El Capitana. Je tak třetí ženou, která volně přešla nějakou cestu v legendární stěně, a teprve druhou ženou, která při svém volném přeletu vyvedla každou délku v cestě.

Adam Ondra zopakoval Evoluci 10

Neuvěřitelný kousek vyvedl opět jedenáctiletý klučina z Brna Adam Ondra. Ke svému čerstvému skalpu v Ospu – Mrtvašské ples 8b, přidal druhou desítku v Moravském krase. Na šest pokusů během dvou dnů zdolal Evoluci. Ale jak! Mezi sledováním semifinále a finále mistrovství ČR na Rajčeti sedl s rodiči do auta a hned druhým pokusem po nacvakání expresek uznávaný krasový milník přešel. Před začátkem finále mužů už znovu seděl v hale!

RT

Adam Ondra, Tlustí chlapeč nelétají 8a, MK
foto: P. Nesvadba.

Luboš Mázl, oblast Klíč, M 8-

Nový Bor

foto: archiv KGB

Davisová na přeletu pracovala už loňský rok, v říjnu se pokusila o úspěch, ale snih ji vyhnal ze stěny. Celou zimu se svědomitě připravovala – myšlenka na možný úspěch jí nedala spát. Jak řekla: „Jsem přesně tím typem lezce, který když je něčím skutečně nadšen, zaměří se na svůj cíl tak, že se nakonec děj zázraky.“

Dodejme jen, že v klíčové délce (5.13a) na vás čeká asi jedenapůlmetrové dynamo.

V elitním ženském klubu volných přeletů na El Capa se díky svému úspěchu Davisová zařadila po bok Lynn Hillové a Beth Roddenové.

Elie Chevieux

Lezecká veřejnost se po několika dnech mylně domnívala, že švýcarský fenomén onsightového lezení Elie Chevieux je mrtvý. Původně se mělo za to, že byl ještě spolu s jiným Evropanem ukamenován v Kábulu. Po několika dnech se ovšem Elie ozval z Pákistánu.

Alessandro Lamberti

V posledních měsících si italský lezec Alessandro Lamberti připsal několik těžkých RP (vše v oblasti Grotti, blízko Říma): *Er Cid 8c*, *Carpe Diem 8b/c* a *King for a Day 8b/c*

Er Cid je upravená cesta, a jak říká Lamberti, takové cesty vznikaly v době, která by už dnes měla být minulostí, protože upravovat cesty není v duchu fair play. O tom, že své názory myslí Alessandro vážně, přesvědčil provýstupy *Carpe Diem* a *King for a Day*, tedy cestami, které jsou ve stejné lezecké oblasti dělány v duchu tradiční etiky.

Bereziartu a Otegi

Josune Bereziartu si připsala přelety několika těžkých španělských cest. *Nova 8c*, *B12 8b+*, *Sexibition 8b*, *Psicosis 8c*. Její manžel, Rikar Ortegi se zaměřil po přeletu dvou prvně jmenovaných cest na celkově čtvrtý přelet *Desafiando* a *Tsunami 8c+/9a*. Cesta má více než sto kroků v převisu a dlouho Rikaroví neodolávala.

V 16

Japonec Dai Koyamada vylezl v Hollow Mountain Cave (Austrálie) boulder, který ohodnotil jako 8c+ (V16). Koyamada nazval projekt *The Wheel of Life* (česky: *Kolo života*).

Fred Nicole a Klem Loskot spolu s několika australskými boulderisty v této jeskyni vytvořili několik traverzových boulderů: *Under Siege (V14)*, *Sleepy Hollow (V12)*, *Cave Girl (V12)* a *Dead Can't Dance (V12)* a další. Během posledních několika let se pár lezců pokoušelo jednotlivé bouldery pospojovat. Nicole spojil *Cave Man* s *Dead Can't Dance* – tak vznikla *Eve Reve (V13/14)*. Australan Matt Wrigley napojil *Cave Girl* na *Dead Can't Dance*, a byla tu *Pretty Hate Machine (V14)* a konečně jeho krajan Sharik Walker napojil *X-treme Cool (V9/10)* na *Sleepy Hollow* a vznikla tak *Under Siege*.

Na spojení všech výše jmenovaných cest si Koyamada naplánoval padesát dní. S více jak šedesáti pohyby jde spíš o lezeckou cestu než o boulder, a to jeden z nejtěžších na světě. Kromě grandiózního přeletu také udělal Koyamada v oblasti několik dalších nových boulderů.

Francois Nicole – 5.14+

Francois Nicole dokončil svůj starý projekt ve St.Loup, Švýcarsko. Tak jako mnoho jiných těžkých cest v St.Loup (jako třeba *Bain de Sang* nebo *La Chimérie* – obě dvě větačka poprvé přejezená Francoisovým mladším bratrem Fredem) vede i *Bimbaluna (9a/9a+)* ve velkém převisu a je prověřkou technické akrobacie na vápenci. Ve více než dvacetimetrové cestě je nutné udělat 35 pohybů.

Severní stěna Baruntse vylezena

Mezinárodní tříčlenný tým zdolal severní stěnu Baruntse (oblast Khumbu, Nepál), stěnu doposud nevylezenou, obdivovanou tisíci turisty z vrcholu Island Peaku.

Italové Simone Moro a Bruno „Camos“ Tassi spolu s Kazachem Denisem Urbkem vylezli cestou o převýšení 1.650 m letos 4. května. Pro silný vítr se rozhodli nepokračovat na hlavní vrchol.

Trojice lezců původně doufala ve výstup v alpském stylu, ale obtíž cestě spolu s nestabilním počasím si vynutily jinou taktiku. V první fázi výstupu spolu s úžasným Rusem Borisem Koršunovem

(68 let!) natáhli fixy do poloviny stěny (6.100 m), kde zbudovali kemp. Dalších osm dní čekali horolezci v basecampu na lepší počasí. Po návratu do kempu je čekal ještě jeden den tahání fixů a pak úspěšný útok na vrchol. Horolezci věnovali výstup nedávno tragicky zesnulému Patriku Berhautovi.

Trotter má na svém kontě několik 5.14, (včetně *Just do It 5.14c*) a říká, že díky potížím se zakládáním jištění mu cesta přišla těžší, navíc ho brzdil tah lana cvaknutého v mnoha friendech. Dalším Kanadánovým plánem je vylézt v podobném stylu nějakou 5.14.

Adam Ondra, výstupy 2004 (zatím!):

Mrtvaški ples 8b, PP, Mišja peč Slovinsko
Maelstrom 8a+, OS, Russan, Frankenjura
Dinosaure 8a+, OS, Seynes, Frankenjura
Sonce v očeh 8a+, OS, Mišja peč, Slovinsko
SMS 8a+, OS, Jungfernriess, Frankenjura
Destrukce a Bangladěš, obě 10-, PP, Sloup, Moravský kras
Truplojedka a Pingvin obě 8a+, PP, Mišja peč, Slovinsko
6 cest stupně 8a stylem OS

Trotter v East Face (5.13d)

Kanadán Sonnie Trotter přešel RP cestu *East Face (5.13d)* na Monkey Face (Smith Rock, USA), a to tak, že si během lezení sám zakládal všechno jištění.

Padesátimetrová prstová spára se běžně leze přes pět nýtů a další, předem umístěné, jištění. Od roku 1985, kdy spáru poprvé vylezl pionýr zdejšího lezení Alan Watts, patří cesta k milníkům amerického lezení.

280 cest v jednom dni

Kalifornián Michael Reardon podnikl během 19 hodin volně sólo více než 280 výstupů, a to v lezecké oblasti Joshua Tree. Reardon již dříve proslul podobnými kousky. V jednom dni například vylezl více než 100 cest, rovněž si dal několik „mile days“ (tedy dní, kdy vylezete jednu míli –1.609 m). Tentokrát si dal za cíl dvě vertikální míle lezení. Základní pravidla si stanovil následovně: povolil si lezení nahoru i dolů, přičemž vždy musel dolézt až na konec cesty a během lezení musel mít svůj pohyb stále pod kontrolou (nesměl tedy při slézání cest seskakovat). Také si povolil opakování některých cest. Během svého maratónu vysóloval 251 rozdílných cest v různé obtížnosti – od *Moonbeam Crack (5.13a)* po *Ambulance Driver (5.1)*. Z 251 cest byla třetina v obtížnosti 5.9 a více.

Zpracováno podle serverů:
www.climbing.com,
www.digitalrock.de,
www.8a.nu,
www.planetmountain.com,
www.webclimbing.com,
www.klettern-magazin.de

8c flash

Když Beat Kammerlander dokončil svůj projekt „Tai Chi“ (Loruns, Rakousko), ohodnotil jej jako 8b+. Poté, co se vylomil chyt, si první přelez připsal Bernd Zangerl a překlasifikoval cestu na 8c. Později obtížnost cesty potvrdili Gerhard Hörhanger a Fred Nicole. V pátek 23. dubna pozoroval Kilian Fischuber (vítěz loňského SP v boulderingu), jak cestu zkouší Hans Milewski. Silně motivovaný Fischuber cestu na první pokus vylezl – 8c flash!

Tuolumne Meadows

aneb V Yosemitech si může zalézt opravdu každý

Svět je čím dál menší. A tak se vám klidně může stát, že si to pomůžete z Bishopu na sever a odbočíte na sto dvacátou směr Valley. Naberete výšku, a až překročíte hranice Yosemitekého národního parku, začnete zvědavě koukat z auta, co že to tady kolem je za skály.

Oficiální údaje říkají, že 90 % návštěvníků Yosemitekého národního parku navštíví jen Valley, tedy ledovcem vymleté údolí s proslulými žulovými stěnami El Capa,

te mnohem méně spár, takže si určitě vzpomenete na rajbasy na písku. Napoprvé si sebevědomí nejspíš nespravíte.

Asi nikdy nezapomenu na první lezecký den v Tuolumne. Opatrně jsme zkoušeli, jaké tření naše lezečky vydrží a kdy už ujedeme. (Až s postupem času jsme začali chápat, že klouzat po skále začneme mnohem později, než se nám zdá.) Borháky se nám jevily prokletě daleko od sebe a vypadalo to, že v převodní tabulce mezi „naší“ a „jejich“ stupnicí musí

Tuolumne Meadows

být někde chyba. O kus vedle lezl sólo postarší chlapík jedinou spáru či spíše hladkou „polospáru“ v celé stěně, na zádech smotané lano a odvažoval a odhazoval dolů do křoví staré smyčky. Místní klasik čistí Viktor. Vůbec jsme nechápali, jak se může na skále udržet.

Na zdejších lezení je kouzelné, že nikdy neodhadnete, jak těžká je ta která cesta. Dvě cesty vedle sebe, vypadají takřka stejně, ale tím, že je jedna položenější a druhá o stupínek kolmější, je ta první „chodáčkem“ a druhá testem vaší psychiky.

Na druhou stranu, tím, jak si budete zvykat, začnete se naprosto nenásilně zlepšovat. Husota jištění si někdy nezadá s klasikami na písku. Jistě, do žuly občas něco založíte, ale když třeba několik délek „přidalkujete“ žlábkem připomínajícím kolmější dětskou klouzačku a krom štandů je po cestě zoufale málo borháků – jiné zajištění ani není možné –

nejspíš vám v krku trochu vy-schne.

Při děláni cest se předpokládá, že ten, kdo vyleze sedmičkový rajbas, ve čtyřkovém nespadne, takže může nastat situace, že po přeizení nejtěžšího místa musíte prostě opatrně odejít. Rovněž se ale může stát, že nějaký vtípaček, který je zde doma, udělal ve volné chvíli cestu a trošku neodhadl míru obtíž, která čeká na slabší lezce. Vzpomínám na „Piece of Grass 5.10d“, která měla jediný nýt v první délce, a to nad nejtěžším místem. Inu, někdo si zřejmě dal „Kousek marihuany“. Z toho plyne, že hodláte-li pobýt déle než dobu, po kterou vám vy-stačí níže otištěné nákresy, je průvodce nezbytností. My měli „Rock Climbs of Tuolumne Meadows“ od Dona Reida a Chrise Falkensteina.

Co čekat?

Jedno- až pětidélkové cesty, nejčastěji v sedmém a osmém stup-

Typické zdejší lezení

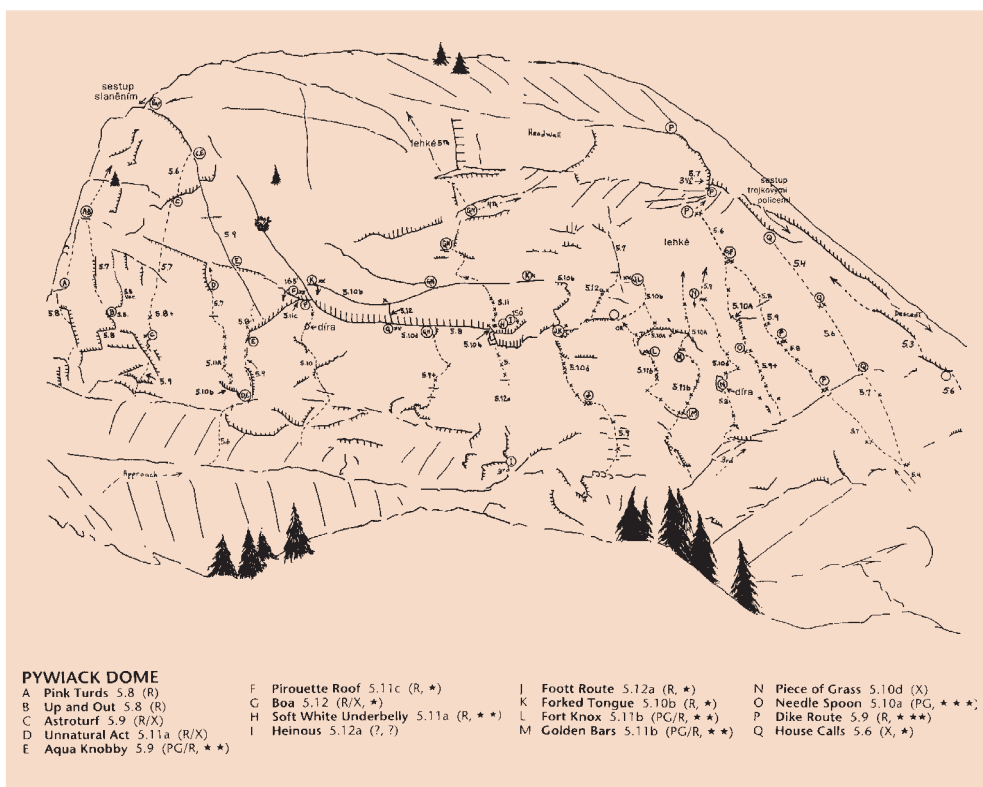
Half Dome, Cathedral Rock a mnohými dalšími. Tuolumne je (pochopitelně) na okraji zájmu jak turistů, tak lezců. Možná je to škoda, ale nemilujete-li zrovna čekací listiny na populární cesty, máte-li spíše rádi samotu a nemáte-li nějaké speciální lezecké ambice, je to vlastně dobře.

Charakter lezení

Skály, či spíše kopce jsou rozestry na náhorní plošině v relativní blízkosti silnice č. 120 protínající národní park. Připravte se na žulové plotny „rajbasoidního“ charakteru.

Pro vlastní Valley jsou typické kolmé až převislé plotny protkané různě širokými spárami. Oblíbnutí vysvětlení říká, že je to díky tomu, že hornina je geologicky mladší, nestačila ještě zvětrat (a „zchytovatět“) natolik, jak to známe u nás na Starém kontinentu.

Oproti Valley jsou skály v Tuolumne položenější („kopcovitější“), na druhou stranu zde najde-

Zdejší kopce klamou. Řekli byste, že po hřebeni Tenaya Peaku vede osmplusková cesta?

ni U.I.A.A. Tuolumne nejsou pro špičkové lezce, z několika set cest je pouze několik desítek výstupů v obtížnosti od 5.13a (10-) výše. Důvod je jednoduchý. Když je skála kolmá příliš a nejsou-li v ní žádné chyty, tření už prostě nefunguje a jaksi není možné vylézt nahoru.

A o tom zdejší lezení je. Nepotřebujete sílu, takže večer nejste nijak zvlášť dolámaní a kaž-

dým dnem se zlepšujete. K tomu si přidejte, že u jezera Tenaya je i kemp, zkrátka Tuolumne nabízí ideální podmínky pro několikadenní přivýkání místní žule či aktivní odpočinek.

Na některé kopce lze vystoupat hodnotnou cestou, smotat lano a sestoupit po skále nakloněné tak akorát, abyste neuklouzli. Takže i když budete na lezení sám(a), necháte ostatní odpočít-

vat u jezera, vyndáte z kufru lezečky a můžete se vypravit sestupovou cestou na nějaký krajínově velkolepý kopec v okolí.

Pár poznámek

Protože jste do USA nejspíš neletěli kvůli Tuolumne, nemá cenu se na tomto místě rozepisovat o cenových relacích nebo o tom, že tu pravou Ameriku poznáte, až když sednete za volant a sešlápnete pedál. A i kdyby byly Yosemitey prvním či jediným parkem, který navštívíte, hned u vjezdu dostanete informační materiály, v nichž se dočtete vše potřebné. Třeba o tom, jak daleko a vysoko od místa spaní je potřeba uložit jídlo kvůli medvědům.

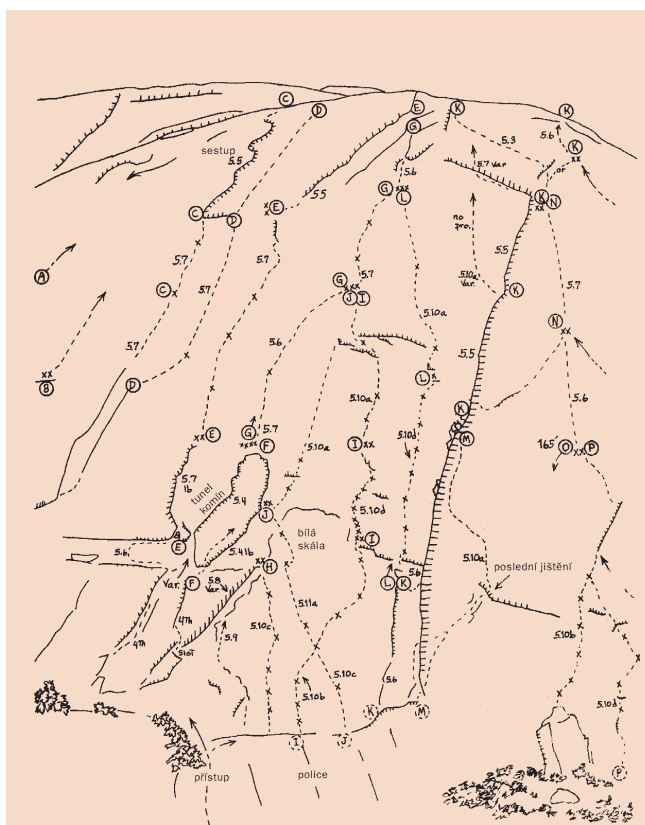
Za speciální zmínku stojí, že v Yosemitech mají snad nejliberalnější přístup ze všech NP k čundrákům, čili backpeckerům. Snad je to způsobeno relativní blízkostí svobodomyslného San Francisca, faktem ale je, že jestliže dodržíte pár základních pravidel, můžete na náhorní planině kempovat takřka kde chcete, a to včetně rozdělávání ohně. Takže například není problém komfortně se vyspat skoro u nástupu. Dále je dobré vědět, že z Tuolumne vede několikadenní treková cesta do Údolí, je tedy možné vyslat své něžné polovičky napřed, ať se pokochají krajinou, dva či tři dny si zalézt, a pak po silnici autem přijet přímo do Mekky všech lezců. Další rada je z těch ekonomických. Doplněte si benzín i potraviny před tím, než vjedete do parku. Ne, že by tam byla nouze, ale vše je zde výrazně dražší. A poslední tip. Yosemitey jsou vyhlášeny vysokými letními teplotami, přece jen jste poněkud jižněji než u nás. Nezapomeňte ale na to, že Tuolumne je o kilometr výš než rozžhavené Údolí. Vaše smělé výstupy začínají tam, kde cesty bratří Huberů a jim podobných končí (tedy z hlediska nadmořské výšky určitě), takže za chladivé srpnové noci se na vašem stanu může klidně udělat jinovatka.

Vybrané oblasti

Kromě celkového přehledu přikládáme i podrobnější topa dvou oblastí. Stately Pleasure Dome proto, že je přímo u nosu, tedy u silnice, a Polly Dome proto, že nabízí (na místní poměry) rozmanité, zejména vícedélkové, lezení.

Tomáš Roubal

foto: archiv autora

STATELY PLEASURE DOME — WEST

A Far West 5.6 (R)	I Table of Contents 5.10d (R, **)
B Kamps-Couch 5.7 (? , ?)	J Cross Reference 5.11a (R, *)
C White Flake 5.7 (R, *)	K Great White Book 5.6 (R, ***)
D The Shadow Nose 5.7 (? , ?)	L Preface 5.10d (R)
E West Country 5.7 (PG, ***)	M Great White Book Arête 5.10a (X)
F Hermaphrodite Flake 5.4 (PG, *)	N Mosquito 5.7 (R)
G Eunuch 5.7 (R, **)	O Get Slick 5.10b (R, *)
H Footnote 5.10c (PG/R, *)	P G & S Route 5.10d (R, ?)

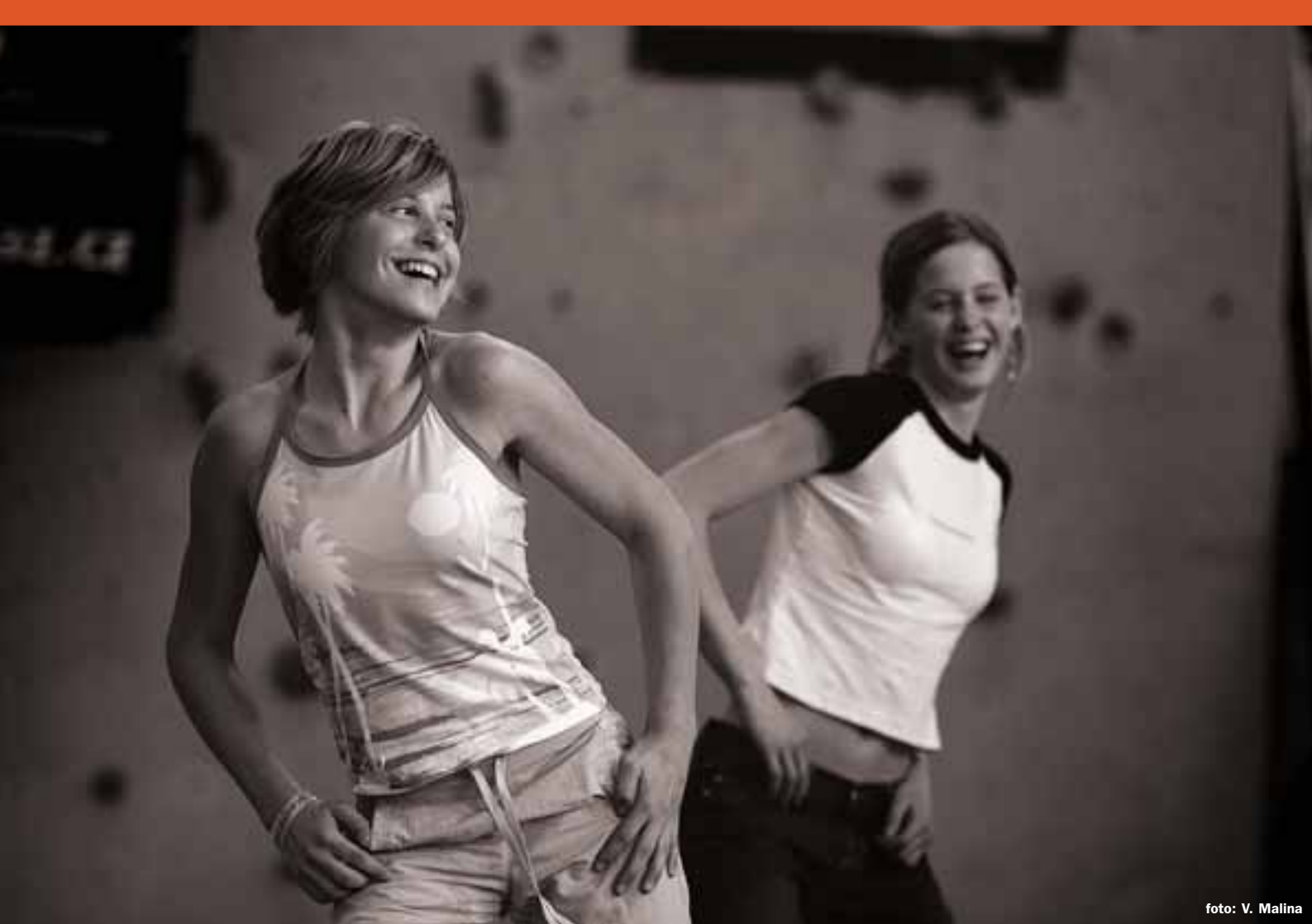

foto: V. Malina

Sport life MČR na obtížnost

- Brno, Rajče, 8.–9.5.
- Tom Mrázek si opět přišel pro titul
- Domácí Silvie Rajfová získala v patnácti letech svůj druhý titul

Po roce se Mistrovství České republiky v lezení na obtížnost konalo v Brně, ovšem na poloviční stěně než vloni. Byl to dobrý závod Českého poháru, ale na mistrovství jsou místní podmínky přece jenom málo. Závod probíhal v komorní atmosféře. Až na finále bylo v hale Sokola kolem stovky diváků. Určitě byla dobrá organizace a oba dny měly hladký průběh. Startovalo jen 28 mužů a 14 žen. Pro nemoc bohužel nestartovala úřadující mistryně ČR Tereza Kysilková. Pořadatelé byli HO Sokol Brno 1, ČHS a Rajče. Ředitelem závodu Pavel Rajf. Stavitelem tratí: Dan Kadlec pro ženy, Jirka „Caballo“ Švub se svými dvěma syny pro muže.

Generální sponzor: Sport life. Sponzoři: Rajče, Sokol Brno 1, ČHS, město Brno plus mnoho u nás renomovaných lezeckých firem. První den si muži jen zalezli na dvou tratích, protože pro malý počet postupovali všichni rovnou do semifinále. Ti výkonnostně lepší to vnímali jako ztrátu dne. Osm lidí vylezlo obě cesty. Vzrušení ovšem přinesla zajímavá kvalifikace žen. Danovi se tentokrát obě cesty opravdu povedly.

Rovněž povedené bylo **semifinále mužů** s jedním skokem, bohužel (nebo naštěstí) jen pro menší, v první třetině cesty. Trať vedla z hloubky pravé strany převísem nad velkou matrací, takže

k první expresce už kluci měli za sebou osm kroků a dva anebo tři lezci k ní ani nedolezli. Byla delší a možná i zajímavější než finále, protože vzdušné kroky přes pozitivní chyty a oblázaní struktury ve stropu nutily závodníky k nádherné akrobacii. Top dali čtyři muži: Pochopitelně Tomáš Mrázek, dále Zdeněk Resch, Jan Zbranek a Jakub Hlaváček. Všichni se nádherně prošli.

Finále žen bylo však ještě pohlednější linií než semifinále mužů a poprvé i drama závodu přineslo větší emoce. Cesta začínala v pravé části na sloupu, následovala oblá břicha a přechod přes hranu do čelního profilu, tedy traverz a gymnastické slézání a přeskočení do profilu levého. Opět spuštění dolů a několik silových kroků vedlo do vrcholového madla ve střeše. První se do čelního břicha přehoupala Lucka Hrozová, kde jí také

v silových krocích po větších chyttech došlo. Skončila šestá. Na konec traverzu v tomto profilu po bojovném výkonu dolezla Nelly Kudrová, nový objev českého lezení z Ústí nad Labem. Čtyři nejlepší ženy se přehoupaly i do levého profilu stěny, kde již bojovaly o každý krok. Sylva Nagyová spadla v delším kroku pod stropem. Helena Lipenská zvládla ještě čtyři kroky a poprvé si dolezla pro bronzovou medaili. Skončila tři chyty pod vrcholem. Výborným a technicky velmi zkušeným výkonem dolezla Slovenka Zuzka Čintalová – patnáctá na prvním Světovém poháru v Belgii – až do předposledního chytu, kde i ona spadla. Top i diváci čekali na největší favoritku Silvii Rajfovou, která svou roli beze zbytku splnila a s přehledem dokráčela do madla, přičemž si z předposledního chytu dovolila ještě zapnout expresku.

Sport life MČR, Tomáš Mrázek, semifinále foto: V. Malina

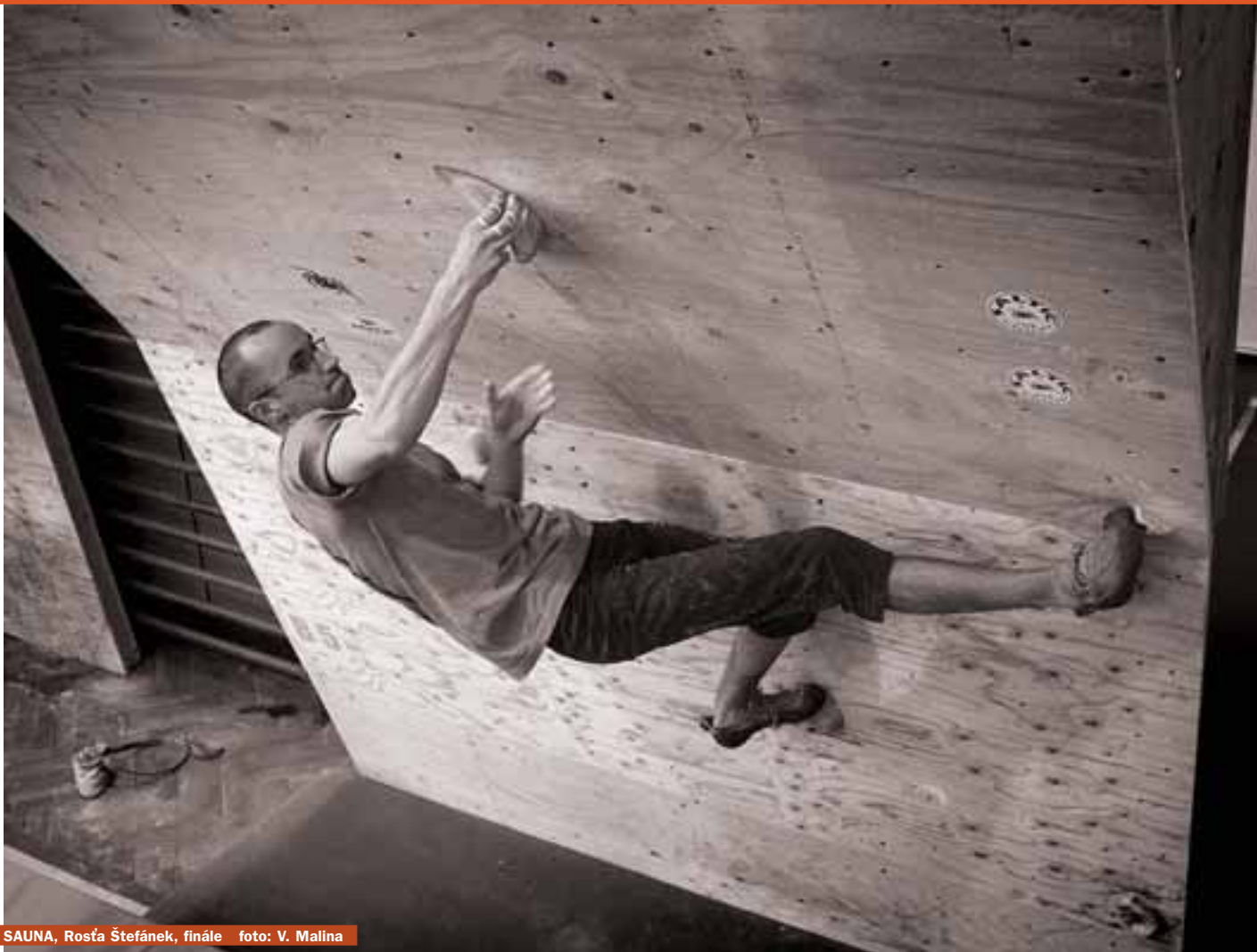
Muži měli kratší cestu, která začínala zbytečným bouldrem už nad první expreskou v čelní stěně. Spadl zde Martin Stráník. Lezlo se po velmi malých chytch až pod strop, k němuž uzavíral cestu druhý nepříjemný bouldr s výměnou rukou na malé liště. Cesta dovovala vydechnout jen před druhým bouldrem pod stropem, kde se čtyři šťastlivci, kteří se dostali až sem, mohli několikrát vrátit, než stejně z lišty spadli. Místem se pochopitelně prošel jen Mráza, ale i jemu se smekla noha v posledním kroku ve stropu, takže poprvé ani on finále nevyšel! Do stropu se jinak nikdo nedostal. Jen Slovák žijící v Brně, Marek Leitman, dokázal vyměnit ruce na malém trojúhelníčku a než spadl, sáhl si na první chyt ve střeše. Konečně tak protrhl šňůru neúspěšných vystoupení v závodě na obtížnost a získal příjemnou prémii za druhé místo. Třetí místo nečekaně obsadil Zdeněk Resch, který se po letech znovu vrátil ve velké fazóně mezi špičku. Loňský vicemistr Kuba Hlaváček bouldr také nedokázal překonat a poprvé po čtyřech letech zůstal bez medaile. Formu měl na víc. Smůlu měl také brněnský matador Martin Fojtík. Těsně pod bouldrem se mu už v lehčí pozici smekla noha a tak potřetí na mistrovství zůstal kousek od medaile.

Sport life MČR, Nelly Kudrová, finále foto: V. Malina

Sport life MČR, Kuba Volf, kvalifikace foto: V. Malina

SAUNA, Rosťa Štefánek, finále foto: V. Malina

Řekli po závodě:

Tomáš Mrázek (po semifinále): „Je to lehké, ale pořád musím dávat pozor, abych se někde nesmekl.“

Marek Leitman: „Jsem rád, že konečně něco vyšlo, ale kdybych víc popřemýšlel... Ale super cesty. Finále, až na ten začátek, taky dobré.“

Silvie Rajfová: „Byly to moje první závody na téhle stěně, tak jsem ráda, že jsem vyhrála.“

Zuzana Čintalová: „Pěkné cesty, velké chyty, vytrvalostní. Mám sice radši kratší a silovější cesty, ale ani velkými chytami nepohrdnu. Čekala jsem ale, že na mistrovství dojde víc závodníků.“

Rosťa Tomanec

Výsledky Sport life MČR:

Muži

1. Tomáš Mrázek Dukla Praha/
Rock Pillars

2. Marek Leitman Slovensko
3. Zdeněk Resch Lokomotiva
Beroun
4. Jakub Hlaváček
Triop/BB Klan
5. Martin Fojtík Los Brňos
6. Jan Zbranek Saltic
7. Vašek Malina TJ Ruzyně/Rock
Pillars
8. Martin Stránilík Rajče team/
Lanex

Ženy

1. Silvie Rajfová Triop/Rajče/
Sokol Brno 1
2. Zuzana Čintalová Slovensko
3. Helena Lipenská HO Vertical/
Rock Pillars/Sensor
4. Sylva Nagyová Brno
5. Nelly Kudrová Boulder Shop/
Ruzyně
6. Lucka Hrozová TJ Jiskra Nový
Bor/Saltic
7. Anna Čermáková
Rajče team
8. Katka Chudobová
TJ Ruzyně

Sauna Boulder 2004

Sedmý ročník již tradičních boulderingových závodů se uskutečnil v Plzni 20.4. v zázemí stěny oddílu USK LEZEC PLZEŇ. Od minulého roku nastaly dvě významné změny. Oddíl začlenil do svého názvu slovo LEZEC po bývalých, čistě oddílových, webových stránkách a závody se konaly na extra zhotovených profílech v tělocvičně vedle naší stěny nazvané SAUNA.

Závod byl zařazen do závodů ČHS jako krajské mistrovství,

i když závodníci přijeli z celé republiky. Závodilo se na šesti profílech od poklopeného po stropový převis. Cesty připravil Roman Hanáček (Hany) společně s Petrem Holubem (Hop). Hany, přestože stavěl své první závody, se toho zhostil velmi dobře. Některé cesty vypadaly na první pohled velmi obtížně a když i lezci jako Jirka Šimandl měli potíže se s tím popasovat, tak Štěpán Neustupný a zejména pak Rosťa Štefánek dávali bouldery na první pokus.

SAUNA, Balcarová foto: J. Sika

Plzeňský lezec

Soutěž vypsaná webovým portálem Lezec.cz zahrnovala nejlepšího lezce ze sobotního SAUNA BOULDER a nedělního MOTYKA CUP. A protože vítěz bere vše a nikdo z domácích nebyl tak dobrý jak Petr Kalman z Ostravy, putovala cena na druhou stranu republiky.

Vlasta Volák

SAUNA, Katka Chudobová, finále foto: V. Malina

Ženám vládly závodnice z pražské Ruzyně. Katka Chudobová až do posledního finálového bouldru lezla vše na první pokus stejně jako Nelly Kudrová. Rozhodl až poslední rajbasový poklopec. Katka dala zónu na první pokus, Nelly na druhý. Třetí místo zůstalo doma zásluhou Jany Lukášové.

Poděkování patří všem, kteří se na závodech podíleli, zejména pak Karlu Křížovi (Bolkovi), který připravil extra profily. Poděkování patří samozřejmě také našim sponzorům: Saltic, Hannah, Climatic, ČHS a dalším.

V. Volák

Muži

1. místo Rosta Štefánek (Rock Empire)
2. místo Štěpán Neustupný (USK Lezec Plzeň, PAD)
3. místo Martin Spilka (VŠAK, Bouldershop)

Ženy

1. místo Kateřina Chudobová (HO Ruzyně)
2. místo Nelly Kudrová (HO Ruzyně, Bouldershop)
3. místo Jana Lukášová (Plzeň)

Motyka cup 2004

Druhý ročník závodů s cepíny se uskutečnil na soukromé stěně Standy Krpejše, majitele společnosti Hannah. Stěnka je to venkovní a tak podstatným faktorem mohlo být počasí. A také bylo, což poznamenalo účast. Stejně tak, jako společenská únava po sobotním SAUNA BOULDERU, respektive po lezeckém dýchánku, který následoval.

Přijeli borci z Ostravy a Brna vyzbrojeni dlouhými Raveltiky. S tím stavěči Martin Louda

a Jindra Zachariáš nepočítali a tak se muselo zakázat je používat a lezlo se tedy pouze na Ergách od Charlet Mosera. Problém byl v tom, že by s delšími cepíny závodníci získali nepříměřenou výhodu. Inu pravidla se dotváří – je to mladá závodní disciplína. Další otázkou do budoucna určitě bude, jestli bude dovoleno nasedat na cepíny či nikoliv.

Výbornou formu a podívanou předvedli Radek Lienerth (Zoban)

a Vojtěch Dvořák (oba HO LOKO BRNO). Kvalifikační cesty si vychutnali a lehce se rozešli. Finálovky již i mezi nimi rozhodly. Zobanův výkon pak ještě v exhibičním superfinále potvrdil, že byl dnes u nás nejlepší.

A jak se závodilo? Kvalifikace se lezla na dvou cestách v lezečkách s cepíny a s jištěním shora. Obě finálovky také v lezečkách s cepíny, ale jištění bylo odspodu.

Exhibiční superfinále pak s mačkami, cepíny a s jištěním shora. Poděkování patří našim partnerům: Hannah, Climatic, Saltic a další.

V. Volák

1. místo Radek Lienerth (HO LOKO Brno)
2. místo Vojtěch DVOŘÁK (HO LOKO Brno)
3. místo Petr Kalman (HO ALPA Ostrava)

24 hodin lezení NONSTOP po umělé horolezecké stěně

■ **Litoměřice 15. – 16.5. 2004**

■ „Bylo by možné za 24 hodin vylézt z nejnižšího místa zeměkoule, dna Mariánského příkopu, na nejvyšší místo světa, vrchol Mount Everestu? A tuto vzdálenost čítající nějakých 19.884 metrů překonat po venkovní umělé horolezecké stěně cestou klasifikace V?“

Tak tuto otázku si před rokem položila parta horolezců z Roudnice nad Labem, Nového Boru a Ústí nad Labem po dosažení vrcholu Mount Everestu z 0 metrů na 8.850 metrů lezením právě po této stěně v čase 10 hodin 20 minut.

Letos se v pátek 15.6. 2004 v odpoledních hodinách začali scházet lezci v Litoměřicích, aby v 17.00 hodin odstartovali akci, nemající ve světě obdoby. Trochu „crazy“, nicméně sportovně na velmi vysoké úrovni. Dvacet čtyř hodin lezení nonstop po umělé lezecké stěně. Nástup do stěny byl vskutku impozantní, neboť první lezec, Michal Hajn (založením potápěč i horolezec) nastoupil do stěny v neoprénovém obleku, s dýchacím přístrojem, podvodní maskou a 15litrovou lahví se vzduchem. Jen obligátních 12 kg olova jako běžně užívané závaží a ploutve nechal pro jistotu pod stěnou. Vystupujeme totiž z hloubky – 11.034 metrů pod mořem a pravděpodobně nějakých pár hodin pod vodou ještě pobudeme.

Postupně se navazují další lezci z HO Roudnice nad Labem (22), HO Nový Bor (12) a Spartaku Ústí nad Labem (7). Původně plánovaný průměrný čas se díky hecování přihlížejících začíná postupně snižovat, aby se po akci zastavil na konečných 26,2 sekundy na jeden výstup. Oproti plánu se borci dostávají k potopenému Titanu v hloubce 3.800 metrů pod mořem o celé dvě hodiny dříve a hladiny oceánu dosahují již v 02.40 hod. v sobotu ráno, místo v původně plánovaném čase 06.20 hod. Kupodivu největší

proud energie a z toho plynoucí snaha o lezení se projevuje v nočních a brzkých ranních hodinách, kdy se před stěnou s umělým osvětlením neustále tvoří fronta lezení chtivých borců. Téměř chybí jističi, čehož se statečně na úkor lezení ujmají dva nejobtavnější účastníci, Honza Vojta a Michal Hajn, kteří jištěním stráví mnoho dlouhých hodin. Po půlnoci doráží posila ze Spartaku Ústí nad Labem pod vedením Ctirada Suchého, ale na stěnu se přes velký nával dostávají až kolem druhé hodiny. V 02.40 je příležitost k otevření dvou lahví šampaňského, protože expedice ze dna oceánu na střechu světa se konečně vynořuje z vody. A teď už nás čekají konečné vrcholy. Vrchol nejvyšší hory České republiky, Sněžky 1.602 m.n.m., zlézá Martin Chab ze Spartaku Ústí nad Labem (2. nejvýkonnější lezec s 204 výstupy) ve 4.00 hodin. Vrchol Mont Blancu 4.807 m.n.m. má na svém kontě Roman Líbal z HO Roudnice nad Labem v 06.20 hodin, který dorazil pod stěnu teprve v 05.30 hod. z noční šichty. Oproti předpokládanému plánu máme 6 hodin náskok. Proboha, kam až se dá za 24 hodin v takovémto nasazení vůbec vylézt? Jižní sedlo Mount Everestu 7.906 m.n.m. je zdoláno v 08.30 hod. Mílou Hejným, který se následně přidal na úkor lezení k jističům, nicméně se svými 210 výstupy byl nakonec nejvýkonnějším lezcem. No a kýžený cíl, vrchol Mount Everestu 8.850 m.n.m. byl vylezen dvojicí Karel Macas a Luděk Šíma s expedičním vybavením v sobotu v 09.20 hodin. Tedy o 7 ho-

din 40 minut dříve, než se předpokládalo.

Cíl je dosažen, ale 24 hodin nonstop lezení ještě neskončilo. A tak v sobotu ráno nastupuje do stěny skupina dvou dětí z Jiskry Nový Bor a deseti dětí z HOM Alpin 4 Praha. A děti se snaží, seč to jde... Na stěně se rozpoutává boj mezi Lukášem Krotilem a Standou Věchetem o nejrychlejší vylezení a sestup cesty. Oba borci se střídají, na vrcholku stěny mydlí do lodního zvonu jak o život a dolů se nechají spouštět téměř volným pádem. Loňský rekord 12,2 sekundy se hrouť a po liteměřickém nakonec vítězí Lukáš Krotíl v neuvěřitelném čase 8,08 sekundy.

Výstupu ze dna Mariánského příkopu na vrchol Mount Everestu se aktivně účastnilo 70 lezců, kteří od pátku 17.00 hod. do soboty 09.20 hod. zdolali venkovní umělou horolezeckou stěnu cestou klasifikace V., celkem 2.247krát v průměrném čase 25,20 vteřin. Následně, po nástupu dětí z dal-

ších lezeckých oddílů a náhodných příchozích se za 24 hodin lezení a za účasti celkově 94 lezců podařila zdolat stěna výšky 8,85 metru celkem 2.927x, což znamená, že konečná dosažená délka výstupu činila 25.900 metrů za 24 hodin. To znamená něco málo přes kilometr za hodinu. A také zápis do České knihy rekordů a návrh na zápis do Guinnessovy knihy rekordů, na jehož důvěryhodnost po celou dobu výkonu dohlíželi dva delegovaní komisaři.

Celá akce úspěšně proběhla za aktivního přispění a organizace ze strany společnosti VOD-KA Litoměřice, dodání skvělého lezeckého vybavení (lezeček od firmy TRIOP Zlín a lan od firmy LANEX Bolatice – takové zátěžové testy lan se hned tak nenajdou), a zvláštní díky patří i Ústeckému pivovaru za zajištění vynikajícího piva Zlatopramen 11° po celou dobu akce.

Karel Macas

Hořický Trpaslík 2004

■ **První závod Českého poháru mládeže**

V sobotu 17. dubna proběhl v Hořicích letošní premiérový závod Českého poháru mládeže v lezení na obtížnost. Skvělá atmosfé-

ra, mezinárodní účast, perfektní výkony soutěžících dětí, mládeže a juniorů a bezchybná organizace domorodých pořadatelů, to vše

přispělo k vysoké úrovni již třetího ročníku soutěže nazvané Hořícký Trpaslík.

115 lezců z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska a Maďarska soutěžilo v osmi kategoriích o hodnotné ceny a body do celoročního Českého poháru mládeže. Velmi slušná účast, kdy pouze v kategorii nejstarších chlapců chyběli Štěpán Stráník, který dal přednost tréninku na skalách (jaro, slunce, docela chápu) a také Kuba Volf, který má zlomený prst „fakováček“ z jakéhosi doplňkového sportu. Škoda, očekával se jejich strhující souboj o první místo v silně vytrvalostní finálové cestě. Jejich lezecký um tak musel suplovat mladší z bratrů Stráníků Martin, který také jako jediný tuto finálovou cestu v závodě topoval!

Ostatní kategorie proběhly vcelku bez překvapení a závěrečná dvě očekávaná superfinále v nejmladších kategoriích chlapců byla jen třešničkou na celém Hoříckém Trpaslíkovi!

Acce se uskutečnila díky pochopení ředitele místního Gymnázia a Střední odborné školy pana Josefa Lindauera a za finanční podpory města Hořice. K bezproblémovému průběhu přispělo nasazení všech obětavých pořadatelů, umění jističů, trpělivost všech rozhodčích a počítačová kouzla mága Lumíra! Pohárové závody mládeže dnes již nelze pořádat bez nezištné podpory četných sponzorů, jejichž ceny potěšily zvědavější omladinu: ČHS, TRIOP Zlín, MAKAK, HUDY sport, Šifra Floorbal a mnoho mnoho dalších štědrých kamarádů!

A koho že to vlastně odměnilí?

Kategorie A

1. Anna Wágnerová (TJ Jiskra Nový Bor)
2. Lucie Kosinová (LK Prachov, Triop, Tukan team Velenice)

3. Tereza Schlögllová (Hopice Lukavice)

1. Pavel Rozehnal (Triop, HO Rebel Pustiměř)
2. Jan Janoušek (Hejnice)
3. Roman Kučera (Top team Pardubice)

Kategorie B

1. Monika Kuhn-Gáberová (HO Vrchlabí, Saltic, Singing Rock)
2. Zuzana Zbranková (HO Jeseník, Rajče team)
3. Barbora Kolouchová (HOM Alpin IV)

1. Adam Ondra (Sun Sport, Saltic, Singing Rock)
2. Martin Šifra (HK Sport systém Lanškroun)
3. Pavel Štěpánek (Třebíč)

Kategorie C

1. Aneta Hyvlová (LK Prachov, TRIOP, Tukan team)
2. Tereza Čermáková (Sokol Brno 1, Saltic)
3. Zuzana Tomancová (HO Jeseník)

1. Martin Stráník (Rajče team Brno, Saltic)
2. Jakub Kovačik (MK ŠK Modra, Triop Slovakia)
3. Vít Lachman (LK Prachov, TRIOP, Tukan team)

Kategorie D

1. Lucie Hrozová (Saltic, Singing Rock, TJ Jiskra Nový Bor)
2. Anna Čermáková (Sokol Brno 1, Saltic)
3. Dominika Dupalová (HOM Alpin IV)

1. Jiří Honzák (Yetti club Trutnov, Saltic)
2. Jakub Tomanec (HO Jeseník)
3. Jan Plzák (Top team Pardubice)

Houmy

ceniny Hrad, Žďár (629 m) se zbytky keltského hradiště, nebo skalnatá Světovina (560 m) s nedalekou Čertovou skálou. Ty zcela jistě dokonale prověří nejen fyzickou připravenost účastníků, ale i jejich schopnosti optimálně si naplánovat a realizovat trasu s ohledem na orientační dovednost a kondici všech členů družstva. Mapa se zákresem kontrol se totiž vydává dvě hodiny před startem, a tak má každý tým dostatek času vybrat si stanoviště, která hodlá navštívit. Nesmí přitom používat speciální navigační systémy (GPS) ani dopravní prostředky, ale taktiku postupu, tempo přesunu, přestávky na občerstvení i případný odpočinek si po odstartování určuje každý sám.

V centru závodu je možno postavit stan na přespání, nejvytrvalejší borci ovšem pročešávají les i v noci a na kontroly si svítí baterkami. Ti nejlepší zvládnou během 24 hodin absolvovat hodně přes 100 km, což je v náročném kopcovitém terénu obdivuhodný výkon. Do cíle přitom musí dorazit ve stanoveném limitu. Každá započatá minuta navíc se totiž trestá odebráním určitého počtu pracně vyběhaných bodů a zpož-

dění, byť třeba jen o pouhou sekundu překračující maximálně povolených třicet minut, už znamená diskvalifikaci. Všichni členové hlídky jsou povinni držet se neustále na dohled. Jakmile kterýkoli z nich odmítne dále pokračovat, znamená to konec pro celý tým, a všichni se musí společně dostavit do cíle. Je jasné, že kromě fyzicky a mapového umění rozhoduje také odolnost, vytrvalost a schopnost správně si rozvrhnout síly. Neméně důležité je vybrat si k sobě kondičně a povahově příbuzné partnery, kteří dokážou společně překonávat krizové situace bez zbytečných konfliktů.

Podrobné informace o chystané akci najdete na webové stránce mistrovství: <http://fsp.ini.cz/rogaining/>.

Všichni, kdo si chtějí zasoutěžit o medaile a některé z hodnotných cen, nebo jen vyzkoušet, co jejich tělo vydrží, ale i ti, kteří si pouze vyrazí na výlet do tohoto překrásného koutu naší země, se mohou přihlásit na e-mailové adrese: fsp@email.cz.

Určitě budou vítáni.

Za organizátory MČR v rogainingu 2004

Jan Tojnar, ředitel závodu

Rogaining – nezapomenutelné dobrodružství 50 km od Prahy

Rogaining je extrémně vytrvalostní varianta orientačního běhu, při které se dvou až pětičlenné hlídky snaží s pomocí mapy a busoly projít v určeném časovém limitu (6, 12 nebo 24 hodin) co nejvíce bodovaných kontrolních stanovišť. Jeho kolébkou je Austrálie, ale již řadu let se běhá i v Čechách. V letošním roce se Mistrovství České re-

publiky v rogainingu koná 26. až 27. června v Medovém Újezdě u Rokycan (52. km dálnice na Plzeň, vlaková stanice Holoubkov).

Ve speciální mapě prostoru mistrovství (měřítko 1:50.000) na závodníky čeká řada vrcholů, ozdobených bizarními skalními útvary, jako např. Radeč (721 m) se čtyřicetimetrou skálou u zř-

Lezci lezcům

Výzva správcům lezeckých oblastí!

Časopis Montana se chce podílet na přejistění cest a údržbě skal. V rámci našich možností bychom rádi pomohli malým lezeckým oblastem, které obvykle nezískají žádné dotace a kde nezářídka rozhoduje skutečně každá koruna. Vyzýváme proto všechny správce takových lezeckých oblastí, kteří si myslí, že by jim Montana mohla v jejich práci nějak pomoci, aby se nám se svými nápady, připomínkami či požadavky ozvali.

redakce

Rodí sa nový sprievodca

Paľo Jackovič pripravuje nového sprievodcu Malý Kežmarský štít, S stena. Keďže chce byť aktuálny, presný a čo najobjektívnejší, zdvorilo žiada horolezcov, ktorí niekedy v tejto stene vyliezli prvovýstup a zabudli ho publikovať, aby mu poslali základné informácie, nákresy atď. na adresu: Pavol Jackovič, Štúrova 13, 058 01 Poprad.

Tip na nákup

V sobotu a v neděli 19. a 20. června 2004 od 9 do 17 hod. proběhne výprodej skladových zásob firem Singing Rock, Warmpeace a Tilak v Poniklé 317. Za výhodné ceny budou k mání sedáky, Mg pytlíky, malometrážní délky lan, smyčky, goretextové, power-stretchové prádlo a atd.

Spojte lezení na písku nebo turistiku v Krkonoších s nákupem za výhodné ceny!

Aktuální informace na www.singingrock.cz

Výstupy s Tilakem

Ve spolupráci s firmou Tilak jsme pro vás připravili soutěž o nejzajímavější lezecký počín

Soutěže se mohou zúčastnit všichni ti, kteří nejsou sponzorovaní a kteří si myslí, že by se o jejich výpravě měli ostatní dozvědět.

Musí jít o výpravy, které podnikli amatéři (tedy nesponzorovaní lidé), výpravy musí být kolektivní (tedy žádná osamělá sóla) a musí se při nich lézt. Více než stupeň lezeckých obtíží hodnotíme originalnost celého počínu a následnou zprávu o celé akci! Nejzajímavější akce bude odměněna dvěma sadami GORE_TEXOVÉHO® oblečení podle vlastního výběru od firmy **Tilak**.

Projekty nesmí být starší než jeden rok a v jednom kalendářním roce můžete přihlásit jenom jednu akci. Bližší informace v redakci.

hovory z montany

Tak, a dočetli jste další Montanu. Nebo začali číst, to podle toho, jaký způsob listování časopisem máte raději. Vlastně vám i trochu závidím. Já totiž papírovou Montanu už několik let skoro nečtu. Ono není divu, obsah totiž znám dopředu. O to napjatější je ovšem první listování novým číslem, a to zpravidla přímo v tiskárně. Procházím všechny nadpisy, popisky, podpisy, obrázky a reklamy a koukám, jestli náhodou není někde nějaká chyba a jestli je vše, jak by mělo být. A proč o tom vlastně píšete? To proto že vám, jakož i sobě, přeji, abychom v tomto čísle žádnou chybu nenašli!

V úvodu Hovorů se zpravidla ohlížíme za číslem minulým. Podle vašich ohlasů se líbilo. Obrázky ze Středozeří asi navnadily nejednoho čtenáře. Snad největší pochvaly ale sklídl článek Výlet do hor, od Čestmíra Bendy. To ukazuje, že je občas dobře podívat se na to naše (horo)lezení očima někoho „zvenku“.

A co dodat k číslu, které držíte v ruce? Minule jsem sliboval Patagonii a Mrázu ve Francii. Robert Jasper článek o Cerro Murollón podle dohody poslal. S tou Francií je trochu problém. Pepe má pěkné (jiné by ani z ruky nedal) obrázky, zbývá nám ale ještě sehnat samotného mistra a přeptat se na jeho dojmy. Bude-li to jako vloni, jediná šance je ve středu, to mívá Tom rest day. Rozhodně se ale dočkáte.

Dále se musím krátce zmínit o Vildovi (–HRV–) Pavelkovi. Je to sverázný sedlák na úrodných lánech brněnského předměstí, který díky svým názorům někomu „sedne“ a někomu ne. V minulém čísle jste si od něj mohli přečíst článek „Celá pravda“ o sovětských vaříčích. Tentokrát máme Vildovy články hned dva. Dokonce ve zvláštním okénku. Pro zapřísáhlé odpůrce jeho stylu psaní mám dobrou zprávu. Vysvitlo slunce, a tak teď bude mít naše „vápenková myš“ zaručeně jiné starosti, než komentovat novinky z předchozího čísla. Pro Vilémovi vášnivě milovničky a milovnice (ba i milenkyl!) mám zprávu dobrou. Léto vystřídá podzim a dříve než švestky dozrají se po rázném zaklepání otevřou dveře redakce a v nich bude stát menší svalnatá opálená postavíčka s disketou v ruce a se slovy: „Něco bych pro tebe měl!“

A na konec jedna drobná poznámka. Začali jsme v tiráži uvádět pořadová čísla Montan. Vidíte tak, že česky nejdéle vycházející lezecké periodikum má už něco za sebou, a také můžete sledovat, jak se blíží jubilejní stovka. Že bude výjimečná můžeme slíbit už teď. A nebojte, uteče to rychleji, než byste řekli. Rychlost je znamením doby. Už teď je v prodeji kalendář na příští rok.

Pěkné léto a bezpečné návraty přeje

Tomáš Roubal

ČASOPIS PRO HOROLEZCE
SKIALPINISTY A SKALKAŘE

3/04

(č. 91)

ročník XV
(Hotej XXXVIII)

Vydavatelství a redakce:
Moravské náměstí 13, 602 00 Brno

www.montana.cz
www.horokupectvi.cz

Horolezectví je nebezpečný sport a redakce nezodpovídá za škody na zdraví a majetku vzniklé při jeho provozování.

Posílejte jen obrázky naskenované profesionálními studii. V opačném případě pošlete rovnou předlohu (dia, foto).

Prosíme autory, aby uvedli celé jméno i kamennou adresu.

Vydavatel:
Jiří Růžička
tel.: 541 243 333
e-mail: montana@montana.cz

Šéfredaktor:
Tomáš Roubal
tel.: 541 243 333
e-mail: roubal@montana.cz

Sekretariát:
Radim Výrubek
tel.: 532 163 627
e-mail: vyrubek@d-net.cz

Externí redaktor:
Vladimír Procházka
Vzdušná 10, 460 01 Liberec 1

Stálí spolupracovníci:
Vilém Pavelka, Jiří Novák,
Petr Piechowicz, Vladimír Slouka,
Rostislav Tomanec, Yhu Abuwa

Jazyková korektura:

Pavel Bubla

Grafická úprava a sazba:
Martina Petrová
petrova.m@worldonline.cz

© autoři článků

Za věcnou správnost příspěvků zodpovídají jednotliví autoři.

Autorem nevyžádané rukopisy a fotografie nevracíme.

Redakce si vyhrazuje právo zveřejnit publikované články na Internetu.

Tisk: Moravská typografie Brno

Vychází 6x ročně
cena výtisku 50 Kč,
roční předplatné 300 Kč

ISSN 1212-7957

Registrováno MK ČR pod číslem
E5208 ze dne 6.4.1990. MČ: 46913.

Bankovní spojení:
ČS, a.s. č.ú. 1345370319
kód banky: 0800
název účtu: Jiří Růžička

Distribuce v ČR:
společnosti holdingu PNS, a.s.,
Mediaprint & KAPA, s.r.o.

Distribuce na Slovensku:
Mediaprint – Kapa Pressegrasso, a.s.
oddelenie inej formy predaja
P.O.BOX 183, 830 00 Bratislava
tel.: 02/44458821, 44442773,
44458816

Příští číslo vyjde 7. 8. 2004

Redakční
uzávěrka
č. 4/04
je 2. 7. 2004